

1. УВОД

1.1. Стање и ниво развијености делатности Установе

Предшколска установа „Бисери” основана је фебруара 1966. године на територији општине Трстеник. Основна делатност је организовано васпитање и образовање, нега, исхрана, превентивно-здравствена и социјална заштита деце предшколског узраста, односно деце узраста од једне године до поласка у школу.

У радној 2023/2024. години, Установа ће за обављање своје делатности користити наменски грађене објекте у Трстенику: „Бисери“1, „Бисери“2 и „Бисери“3, објекат Бисери“4 у Стопањи, као и објекат „Бисери“5 у Великој Дренови. У овим објектима реализоваће се целодневни боравак (јаслице, вртић у трајању од 10 часова) за децу узраста од једне године до поласка у школу, а све у складу са законским и стручним актима који регулишу ову област. Полудневни боравак деце на сеоском подручју у трајању од 5 часова реализоваће се у прилагођеном простору (углавном при школама). У оквиру полудневног боравка реализоваће се предшколски припремни програм и предшколски програм за децу узраста од 3 до 5,5 година.

На основу Извештаја о раду у коме су сумирани резултати рада у претходној години, а у складу са новим Основама програма – „Године узлета“ реализоваће се следећи основни задаци:

- континуирано унапређивање васпитно – образовног рада у складу са Основама програма „Године узлета“, кроз стално стручно усавршавање и постављањем нових приоритетних задатака, а то су:
 - подршка персоналној, делатној и социјалној добробити детета;
 - стварање прилика и могућности да деца буду срећна, да се осећају задовољно, остварено и прихваћено, да граде односе поверења, уважавања, блискости и пријатељства;
 - развијање диспозиција за целоживотно учење (отвореност, радозналост, отпорност, истрајност, поверење у себе, позитиван лични и социјални идентитет);
 - стварање прилика са се упознају, преиспитују различита подручја људског сазнања и деловања, различите продукте културе и симболичке системе кроз различите начине учешћа у складу са личним стиловима учења деце;
- подршка професионалном развоју свих учесника у васпитно-образовној установи
- развијању културе сваког вртића према принципима датим у Основама програма
- наставак рада на стварању оптималних услова за обављање делатности – квалитетно физичко окружење-преструктурирање простора са богатим структурираним и неструктурираним материјалима, које подржавају заједничко учешће деце и одраслих, сарадњу, различитост, персонализованост, истраживање, игру, телесни, сензорни и естетски осећај и зачудност, набавка дидактичког и потрошног материјала, уређење дворишта;
- рад на потпуном обухвату деце за припремни предшколски програм;
- даљи рад на унапређивању превентивно-здравствене заштите, исхране деце, одмора и рекреације уз задржавање позитивних резултата који су у претходној години постигнути
- континуирана сарадња са родитељима која има за циљ развијање међусобног поверења, уважавања и сталну размену како би се градило партнерство породице и вртића кроз

смислено учешће у развијању реалног програма.

- унапређивање сарадње са локалном средином и стварање прилика да локално окружење постане средина за развијање програма и учешћа деце и одраслих; посебно интензивирати веома квалитетно започету сарадњу са основним школама и другим организацијама и институцијама;

- континуирани рад на стручном усавршавању медицинских сестара, васпитача и сарадника и развијање рефлексивне праксе као процеса преиспитивања теоријских и властитих полазишта и сопствене праксе, као и преиспитивање усклађености праксе са Основама програма – „Године узлета“.

За реализацију ових задатака неопходна је помоћ шире друштвене заједнице, а посебно Општине Трстеник, као оснивача ове Установе.

1.2. Основни проблеми који су изражени у остваривању делатности ПУ

Установа и оснивач улажу велики напор да на солидном нивоу одржавају објекте и опрему. У складу са новим Основама – „Године узлета“, потребна су додатна финансијска улагања у опремање физичког окружења које чини непосредну средину за учење. Простор вртића, како унутрашњи (радне собе, заједнички простори, холови...) тако и дворишни је неопходно структурирати у складу са концепцијом Основа програма. Такође је потребно доста финансијских средстава за инвестиционо одржавање објеката и замену постојеће опреме. Потребно је и даље улагање да се у свим групама на сеоском подручју остваре основни стандарди за рад, нарочито у хигијенско-санитарном смислу. Планира се и наставак радова на реконструкцијама и обнављању опреме и на градском подручју, у складу са материјалним могућностима.

У објекту „Бисери“¹ је изражен проблем недостатка просторије за рад са децом укљученом у различите облике рада (спортске активности).

Током реализације пројеката у васпитно-образовним групама сусрећемо се са тешкоћама организовања превоза приликом сарадње са локалном заједницом као и широм локалном средином.

Недовољна сарадња са локалним привредним и пословним организацијама у делу опремања и набавке материјалима и ресурсима неопходних за уређење физичке средине као и реализацију васпитно-образовног рада.

Установа има проблем одржавања хигијене простора за боравак деце у полудневним групама на сеоском подручју где се рад одвија у просторијама школе. У границама својих могућности Установа ће сарађивати са школама у одржавању ових просторија.

Ово су основни проблеми који захтевају сарадњу установе, оснивача, родитеља и месних заједница како би се у даљем раду постепено превазилазили.

2. ПОТРЕБЕ ПОРОДИЦЕ И ДЕЦЕ У ОПШТИНИ

2.1. Укупан број деце у општини по узрасту

Укупан број деце узраста од једне до 6,5 година на територији општине Трстеник, према подацима добијеним од надлежних служби, је 1526. Структура ове популације деце у зависности од узраста је следећа:

Вртић „Бисери“	Узраст			Укупан број деце
	1-3 год.	3-5,5 год.	5,5-6,5 год.	
Седиште општине	130	166	131	427
Ван седишта општине	385	537	177	1099
Укупно	515	703	308	1526

Наведени подаци представљају полазну основу за планирање обухвата деце и развој делатности. Обухват деце у нашој Установи у односу на број рођене деце од 1 до 6,5 година је 71,23%.

2.2. Начин сагледавања потреба породице

Сагледавање потреба за збрињавањем деце у целодневном или полудневном бораваку, остварује се непосредним увидом у поднесене захтеве родитеља/другог законског заступника за укључивање детета у постојеће облике предшколског васпитања и образовања на основу расписаног конкурса за упис деце у периоду април – мај, као и током радне године. Родитељима је пружена могућност избора следећих облика обухвата деце: јаслице, целодневни боравак вртића, целодневни припремни предшколски програм и полудневни боравак у трајању од 5 часова где се реализује предшколски програм за децу узраста од 3 до 6,5 година.

Исказане потребе за збрињавањем деце су, у тренутку сачињавања Годишњег плана рада за 2023/2024. годину, задовољене.

У септембру се врши испитивање потреба родитеља о укључивању деце у различите програме и облике рада које установа реализује у радној 2023/2024. години, а то су: музичко забавиште и радионица спортске активности.

У установи се спроводи Програм инклузивног васпитања и образовања којим су обухваћена деца са сметњама у развоју у оквиру редовних васпитно-образовних група. Овај програм се спроводи у складу са законском регулативом уз сарадњу са родитељима и стручним институцијама. Деца из маргинализованих група (ромска деца, деца избеглих и расељених лица) уписују се у редовне васпитно-образовне групе. У циљу што већег обухвата ове деце установа сарађује са одговарајућим удружењима и организацијама. Боравак ове деце у групама је регулисан правилником о економској цени вртића.

3. МАТЕРИЈАЛНО-ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ

Седиште предшколске установе „Бисери“ Трстеник налази се у улици Радоја Крстића бб.
тел: 037 711 134, факс
е маил: pubiseri@sbb.rs
сајт: www.pubiseri.rs

3.1. Преглед наменски грађених објеката за децу

Назив објекта	Број радних соба	Капацитет		Површина објекта	Површина дворишта	Адреса
		Број деце	Број група			
„Бисери“ 1	14	350	14	1033m ²	1850m ²	М.Ч.Чајкина бб
„Бисери“ 2	12	300	12	1040m ²	3702m ²	Радоја Крстића бб
„Бисери“ 3	8	160	8	648m ²	-	Радоја Крстића бб
„Бисери“ 4	3	70	3	282,81m ²	-	Стопања бб
„Бисери“ 5	5	115	5	328,63m ²	1800m ²	Велика Дренова

3.2. Преглед депанданса предшколске установе

Р. бр.	Назив простора	Бр. прост	Капацитет		Површ. простора	Површина дворишта	Адреса
			Бр. група	Бр. деце			
1.	Адаптиран школски простор	1	1	20	42	школ.дв.	Грабовац
2.	Школска учионица	1	1	20	32m ²	школ.дв.	Богдање
3.	Школски простор	1	1+1	32	62m ²	220m ²	Медвеђа
4.	Школски простор	1	1	26	67m ²	школ.дв.	Милутовац
5.	Школска учионица	1	1	26	38m ²	школ.дв.	Пољна
6.	Школс. прост. канц.	1	1	20	15m ²	школ.дв.	Попина
7.	Школска учионица	1	1	26	48m ²	школ.дв.	Пејовац
8.	Школски стан	1	1+1	32	55m ²	школ.дв.	Д.Рибник
9.	Школски стан	1	1	20	48m ²	школ.дв.	Лопаш
10.	Школски стан	1	1	26	50m ²	школ.дв.	Тоболац
11.	Школска учионица	1	1	10	25m ²	школ.дв.	Дубич
12.	Школска учионица	1	1	26	52m ²	школ.дв.	Риђевштица
13.	Школска учионица	1	1	26	48m ²	школ.дв.	Рујишник
14.	Школска учионица	1	1	20	55m ²	школ.дв.	Јасиковица

3.3. Објекти за припрему хране

Назив објекта	Површина	Капацитети у једној смени		
		Доручак	Ручак	Ужина
Централна кухиња у објекту „Бисери“ 2 Трстеник	120m ²	700	700	700
Дистрибутивна кухиња у објекту „Бисери“ 1 Трстеник	90m ²	300	300	300
Дистрибутивна кухиња у објекту „Бисери“ 3 Трстеник	10m ²	160	160	160
Дистрибутивна кухиња у објекту „Бисери“ 4 Стопања	12m ²	70	70	70
Дистрибутивна кухиња у објекту “Бисери” 5 Велика Дренова	23,47m ²	115	115	115

3.4. Објекти за одмор и рекреацију

Установа нема објекат за одмор и рекреацију. Одмор и рекреацију деце установа ће организовати у сарадњи са другим институцијама које се баве овом делатношћу. У току године планирају се ове активности у складу са интересовањима родитеља и у складу са актима који одређују ову делатност.

Основни облици рада су: зимовање, боравак у природи, излети и посете. Наведени облици рада планирају се на нивоу установе као и на нивоу васпитно-образовне групе.

3.5. Стање опремљености

Сав материјал набавља се у складу са захтевима за опремање средине за учење како су дефинисани у Основама програма – „Године узлета“, као и на основу Правилника о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности предшколске установе. Просторне целине, како су дефинисане Правилником, подразумевају и одређене материјале и опрему, тако да је набавка и вршена у складу са тим. Фондација Новак Ђоковић је у сарадњи са Општином Трстеник изградила и комплетно опремила намештајем и дидактичким средствима објекат „Бисери“4 у Стопањи. Из Министарства просвете науке и технолошког развоја а из средстава инструмената претприступне помоћи ЕУ, у оквиру програма ИПА 2014 „ Ка целоживотном учењу“, побољшани су услови за рад васпитача и боравак деце у вртићима. Програм подршке је обухватио побољшање услова рада у 24 радне собе са намештајем и 480 креветића, душека, као и играчкама за те собе. Од техничких уређаја добијени су: фотокопири, штампачи, факс, пројектори, лаптопови, фотоапарати, апарати за пластифицирање и веб камере. Већина радних соба је опремљена клима уређајима и извршени су други потребни радови. Урађена је инсталација интернета у објектима Бисери 1, Бисери 2, Бисери 3 и Бисери 4. У циљу безбедности и заштите објеката и дворишта, на свим објектима предшколске установе у граду постављен је видео надзор. Извршена је набавка неопходног намештаја за опремање радних соба и заједничког простора (ниске полице, пултови, сензорни столови, огледала, гарнитуре за седење, сточићи).

Ове радне године ћемо наставити са уређењем спољашњег простора и даљим опремањем објеката намештајем у складу са новим Основама програма, прикупљањем природног, неструктурираног и полуструктурираног материјала и разних рестлова у сарадњи са родитељима и локалном заједницом, све у циљу стварања инспиративне средине за интегрисано учење.

Приоритетни задаци у организацији средине за учење:

- Структурирање подстицајне и инспиративне средине за игру и учење у којој ће деца имати прилику да развијају програм по сопственом темпу. Таква средина подржаваће ситуационо учење деце и развијање различитих тема или пројеката.
- Формирање просторних целина у складу са Основама програма, водећи рачуна о интересовањима деце, величини простора, броју деце.
- У јасленим собама биће формиране просторне целине које ће простор чинити предвидивим за децу и позивати их на игру и истраживање, и то: сензорна, кинестетичка, литерарна, целина за конструисање, за визуелне уметности, за симболичку игру, за скривање и осамљивање.
- За децу вртићког узраста простор ће бити структуриран на следеће просторне целине: за визуелну уметност (музичка, ликовна, драмска); литерарна просторна целина, целина за конструисање, за симболичку игру, сензорна целина; тајновити простори за скривање и осамљивање; простори за истраживање светлости и сенки; радионице; простор за документацију.

- Просторне целине опремљене су лако приступачним, деци увек доступним и класификованим материјалима, средствима и играчкама, чиме се подстиче њихова самосталност и могућност избора;

- Акцент дати на коришћење различитог природног, неструктурираног и полуструктурираног материјала, тзв.рестлова од: дрвета (чепови, пампури, дрвене перле, дрвени блокови, прстенови, плочице, клинови, рамови...); материјали из природе (штапови, сушено лишће, цвеће, семенке, песак, земља, шишарке, жир, дрвене облице, струготина, маховина, шкољке, пањеви, гранчице...); материјали од пластике (затварачи за флаше, посуде за храну, пластичне цеви, калемови, кутије за зачине, прстенови за завесе, виклери, сламчице, ЦД кутије, делови играчака, перле, корнети, дршке од лизалица, дугмад, левак, мерице, пластичне перлице, лоптице за голф, шоље, хула хоп обручеви, велике штипаљке...); од метала(танке фолије, алке за завесе, калупи за колаче, жица за мућење, магнети, тастери, кашике, метални поклопци, дискови, копче и шнале за косу...); од керамике и стакла (стаклене перле, керамичке плочице, саксије, огледала, кликери, дугмад...); од тканине, вунице, канапа (канап, трака, свила, вуна, шалови, заставе, мараме, предиво, конац, чипка, ластиш...); материјали од амбалажног папира (кесице од грицкалица, папирићи од жвака и бомбона, кутије картонске траке, папирне ролне, папир за паковање, папирне траке, картонске кутије, амбалажа од прехрамбених производа, тетра пак, запушачи - пампури, амбалажа за јаја...)

- Пожељно је мноштво неструктурираног и полуструктурираног материјала, различити ликовни материјали и реквизити, сензорни материјали, природни материјалии, елементи природе, реални и аутентични предмети, материјали и продукти којима се подржава развој ране писмености (штампани материјали, плакати, књиге и сликовнице, мапе, шеме, различите врсте прављених календара и скала, графички симболи...)

- Целокупан простор треба да одражава актуелне процесе и активности и пружа подршку дечијем учешћу и учењу;

- Простор се периодично реструктурира, мења, богати материјалима, провокацијама за учење у складу са актуелним догађајима и активностима, продуктима насталим у раду са децом или онима који су у настајању кроз заједнички рад медицинских сестара, деце и родитеља.

- Заједничко укључивање деце и родитеља приликом уређивања средине за учење, уз ослушкивање деце и њихових потреба у простору;

- Потребно је даље радити на коришћењу целокупног расположивог простора – унутрашњег и спољашњег као средине за учење - холови, дворишта, терасе. Они се такође уређују и свакодневно користе тако да подржавају, (као и простори у радним собама): сарадњу и позитивну међузависност, уважавање посвећености у активности и иницијативност,

истраживање, експериментисање и стваралаштво, различитост, припадност и персонализованост, телесни, сензорни и естетски осећај и зачудност;

- Средина за учење треба да одражава актуелна дешавања и васпитно – образовне активности, потребно остварити видљивост процеса учења кроз процесне паное, разне скице, шеме, табеле, графиконе, мапе и сл...

- Коришћење свих расположивих ресурса у локалној средини за игру и учење деце, гостовање различитих експерата из локалног окружења у вртићу, као и изласци деце и учење кроз истраживање у локалној средини.

Тако организован простор на коме ће се радити, пружиће деци могућност да праве изборе, да се осаме и буду посвећена својој активности, да се материјалима баве на различите начине, да истражују, да бирају друга за игру, да успостављају међусобне односе кроз заједничку игру...

Сваки објекат има двориште у коме се налазе справе које задовољавају потребе деце, а пре свега омогућавају да део дана деца проводе напољу.

Део дворишта објекта „Бисери“1 опремљен је у складу са концепцијом Основа, док су на другом делу дворишта постављене нове атестиране справе на гуменој подлози. Наставиће се са опремањем преосталог дела дворишта објекта „Бисери“1, као и дворишта других објеката у складу са новим Основама. Полудневне васпитне групе користе школска дворишта.

На објекту „Бисери“ 2 извршена је замена комплетне столарије, реконструкција крова, као и кречење спољашњег дела објекта. У објекту „Бисери“ 2 адаптирана је и опремљена канцеларија стручних сарадника за рад са децом и родитељима. Током претходне радне године, у Великој Дренови, реконструисан је и адаптиран објекат целодневног боравка деце у коме су у радној 2023. години збринута децу у пет васпитно-образовних група.

Ове радне године купљен је намештај за потребе васпитних група и заједничког простора, ормари за одлагање постелине, гардеробе особља и прибора за чишћење у Великој Дренови, као и опрема за кухињу. Уз помоћ локалне самоуправе је купљена је професионална машина за прање посуђа, електрични шпорет, фрижидер и пет клима уређаја, такође за Велику Дренову. Набављени су рачунари-лап топови, у току је набавка за још 5 лап топова за потребе васпитног особља. Купљен је конвектомат, појачало и урађен део крова на објекту „Бисери“1. У овом објекту урађене су преграде у тоалетима. Обезбеђен је потрошни материјал за васпитаче за рад са децом који ће се поделити током септембра. Обезбеђено је 520 креветских чаршава и 120 јоргана за потребе деце. Уз помоћ локалне самоуправе набављено је доставно возило за потребе превоза хране.

4. ЗАДАЦИ НА УНАПРЕЂИВАЊУ УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ

4.1. Инвестиционо одржавање, уређење и адаптација објеката и дворишта

Објекат „Бисери“ 1;

- текуће одржавање објекта и спољашњег простора,
- реконструкција крова,
- дечја игралишта (уређење дела дворишта у складу са новим Основама програма- „Године узлета“)
- уређење дворишта (равнање дела дворишта, засађивање зеленила, постављање тенде од природних материјала)
- реконструкција лифт сале
- адаптирање канцеларије стручних сарадника

Објекат „Бисери“ 2;

- текуће одржавање објекта и спољашњег простора
- постављање нове ограде и стаза у дворишту
- кречење фасаде
- набавка службеног путничког возила
- набавка доставног возила за храну

Објекат „Бисери“ 3:

- текуће одржавање објекта и спољашњег простора,
- постављање нове ограде,
- стављање нове фасаде
- замена столарије (у циљу боље енергетске ефикасности)
- реконструкција крова (у циљу боље енергетске ефикасности)
- адаптација кухиње (у складу са правилником)

Објекат “Бисери“4

- текуће одржавање објекта и спољашњег простора,
- проширивање смештајних капацитета

Објекат “Бисери“5

- дренажа објекта
- постављање тротоара и стаза у дворишту,
- уређење дворишта (постављање игралишта за децу и клупа)
- изградња магацинског простора за огрев (пелет)

Објекти полудневних група:

- текуће одржавање објекта и спољног простора,
- изградња новог објекта у Медвеђи
- уређење спољашњег и унутрашњег простора у складу са новим Основама програма-„Године узлета”

4.2. Поправка и набавка опреме и средстава

Имајући у виду реализацију програма, финансијске могућности установе и оснивача, као и сагледавајући потребе делатности, планира се поправка и набавка следеће опреме:

- набавка мобилних полица за радне собе,
- набавка столица,
- набавка ормана за креветиће и постелину,
- набавка ормарића за купатила,
- набавка додатног броја душека за креветиће у објектима „Бисери“ 2 и „Бисери“3,
- набавка покривача за децу,
- набавка трпезаријског стола за кухињу,
- набавка уређаја беле технике за кухињу
- набавка службеног путничког возила,
- набавка 20 лаптопова

4.3. Набавка и израда дидактичког материјала

У радној 2023/24. години, полазећи од приоритета предшколске установе који се односе на имплементацију као и ширење нових Основа програма - „Године узлета“ предвиђено је даље реструктурирање постојећих простора у вртићима као и дворишту у циљу унапређења квалитета средине за учење. Из тог разлога, да би се реални програм развијао у складу са програмском концепцијом у наредном периоду планираће се набавка намештаја, дидактичких средстава, ИКТ опреме и потрошног материјала у складу са Правилником о ближим условима за оснивање, почетак рада и бављање делатности предшколске установе, као и чек листама различитих респекта неопходних за развијање реалног програма у предшколској установи.

Планира се:

- опремање/допуна просторних целина одговарајућим материјалима: неструктурирани, послуструктурирани, ликовни материјали, реквизити, сензорни материјали, реални предмети, материјали и производи којима се подржава развој ране писмености (штампани материјали, плакати, књиге и сликовнице, мапе, шеме, графички симболи...)
- набавка опреме за физичке активности,

4.3.1. Набавка стручне литературе:

- књиге и приручници у ће се набављати складу са препоруком надлежног министарства, као и према понуди издавачких кућа, на основу образложеног предлога стручних актива
- набавка стручних часописа (педагошких, психолошких, здравствених)
- набавка литературе за децу (књиге и сликовнице).

4.4. План развојних активности за текућу радну годину

1. РАЗВОЈНИ ЦИЉ : Стварање услова за развијање програма васпитних група у реалном контексту кроз партнерство са породицом и коришћење свих расположивих ресурса							
Задатак	Активности	Носиоци	Време реализације	План евалуације			
				Очекивани исход	Начин праћења	Особа задужена за праћење	Динамика праћења
1.1. Оснаживање васпитача и медицинских сестара за примену нових Основа предшколског програма	Хоризонталне размене у примени нових основа ПВО	Васпитачи, Медицинске сестре-васпитачи, Стручни Сарадници, Помоћник директора, Директор	Током године	Хоризонталне размене у примени нових Основа ПВО у оквиру објеката, између објеката и у оквиру актива	Документација о СУ Установи; Записници стручних актива; Фотографије у вибер групи; Записници са састанака хоризонталне размене	Директор, пом.директора, ,стр. сарадници, Тим за СУ, Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе	II, VI 2024.
1.2. Опремање простора вртића у складу са новим Основама програма и Правилником о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности ПУ	Набавка материјала, играчка, средства, намештаја у складу са новим Правилником	Васпитачи, Медицинске сестре-васпитачи, Родитељи, Стручни сарадници, Директор, Помоћник директора	Током године 2023-2024.	Опремљени сви простори вртића у складу са нормативом (сукцесивно сваке год. око 30% простора) Обезбеђен потребан намештај: ниске полице, мобилни паравани, лаптопови/ диг.средств Присутни природни, амбалажни, прехранбени, текстилни ,полуструктурирани, мат. за обликовање , пластични материјали, средства за пресипање, реални предмети; Укљученост родитеља у процес набавке потребних материјала	Посете објектима, фотографије на вибер групи, Годишњи извештај о раду ПУ	Директор, пом. директор, васпитачи , стручни сарадници, Тим за самовредновање, Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе	II, VIII 2024.

	Истакнути актуелне садржаје васпитног рада (тема, пројекат) на пану	Вапитачи, Мед. сестре-васпитачи	континуирано током године	Изложени паносликавају актуелна дешавања у васпитној групи (теме, пројекти)	Непосредни увид у садржаје на пану и документација о ВО раду	Стручни сарадници, Пом. директора, Директор	Током године
1.3. Заједничко развијање програма групе кроз партиципацију деце и родитеља	Праћење потреба и интересовања деце у циљу планирања ВО рада, пројеката, и мини пројеката	Васпитачи Мед.сестре-васпитачи	2023 – 2024.	Израђен план ВО рада у складу са потребама и интересовањима деце	Документација о ВО раду Пројектни и дечији портфолио, белешке васпитача	Стручни сарадници и, Помоћник директора, Директор	II, VI 2024.
	Подстицање родитеља на заједничко развијање програма групе	Васпитач, Мед.сестре васпитачи, Родитељи, Стручни сарадници	2023 – 2024.	Иницирање акција, предлагање активности, осмишљавање и обогаћивање физичке средине	Записници са састанака родитеља, заједнички продукти, активности, пројекти, акције	Стручни сарадници и, Помоћник директора, Директор	
2. РАЗВОЈНИ ЦИЉ: : Грађење партнерства са породицом кроз стручну подршку васпитним компетенцијама родитеља и уважавање потреба деце и породице							
Задатак	Активности	Носиоци	Време реализације	План евалуације			
				Критеријуми успеха	Инструменти	Носиоци	Динамика
2.1.Повећати свест родитеља о значају учешћа деце у предшколском програму кроз промоцију програма у локалној заједници	Организовати Дан отворених врата	Директор, Пом. директора, Стручни сарадници, Вапитачи, Медицинске сестре-васпитачи	V 2024.	Већи проценат обухвата деце предшколским ВиО	Годишњи план рада установе, Извештај о реализацији годишњег плана	Директор, помоћник директора	VI 2024.
	Обезбедити доступност података о раду предшколске установе (сајт)	Тим за инф.-комуникационе технологије, Директор, пом. директора, Стр. сарадници	Континуирано током године	Промоција рада установе кроз представљање актуелних дешавања у ПУ путем сајта	Садржаји постављени на сајт установе	Директор, помоћник директора	II, VI 2024.
2.2.Проширивање програмске понуде на основу утврђених потреба деце и породице	Дефинисање предлога за унапређивање програмске понуде	Директор, Пом. директора, Стручни сарадници, Вапитачи, Тим за унапређивање квалитета и развој установе,	III 2024.	Различити програми и облици рада који су понуђени родитељима	Записници састанака Тима за унапређивање квалитета и развој установе, актива и ВО већа, савета родитеља упитници за родитеље	Директор, помоћник директора Стручни сарадници	VI 2024.

	Анкетирање родитеља	Васпитачи, Стручни сарадници	IV 2024.	Опредељивање родитеља за различите програме из понуде	Попуњени упитници за родитеље, извештај о реализованом истраживању	Директор, помоћник директора Стручни сарадници	
2.3. Мапирати простор и прилагодити га раз. потребама деце и породице	Евидентирати расположиве капацитете по објектима	Директор, Помоћник директора, Месне заједнице	V 2024.	Расположиви и капацитети су мапирани по објектима	Непосредни увид	Директор, помоћник директора Стручни сарадници	VI 2024.
	Израдити пројектно тех.документацију за реконструкцију и адаптацију простора	Директор, Помоћник директора, надлежне службе	VI 2024.	Израђена пројектно техничку документација	Непосредни увид	Директор, помоћник директора	
	Реконструкција и адаптација простора	Општина Трстеник, фондације	VII, VIII 2024.	Обезбеђени услови за рад са децом у складу са Новим правилником	Извештај надлежних служби	Директор, пом директора, надлежне службе	VIII 2024.
	Реализација нових програма и облика рада установе	Васпитачи, мед.сестре-васпитачи	IX 2024.	Укључивање деце у различите програме и облике рада	Педагошка документација и евиденција	Директор, пом директора, Стручни сарадници	II 2024.

3. РАЗВОЈНИ ЦИЉ : Унапређивање компетенција запослених за непосредни рад са децом, развијање сарадње и заједнице учења

Задатак	Активности	Носиоци	Време реализације	План евалуације			Динамика
				Критеријуми успеха	Инструменти	Носиоци	
3.1.Подстицање професионалне комуникације кроз континуирано узајамно информисање запослених о различитим аспектима живота и рада установе	Реализовање радних састанака у циљу размене информација о темама значајним за ВО процес	Директор, пом. директора, стручни сарадници, васпитачи и мед.сестре-васпитачи	два пута месечно, по потреби чешће 2024.	Запослени су упознати са актуелним темама везаним за живот и рад установе	Записник са састанка	Директор, пом. директора	II, VI, 2024.
3.2.Грађење заједнице учења кроз тематске састанке хоризонталне размене	Реализација темаских састанака на нивоу објеката	Директор, пом. директора, стручни сарадници, васпитачи и мед.сестре-васпитачи	једном месечно, по потреби чешће 2024	Размена знања и искуства о непосредном раду са децом, критичко преиспитивање индивидуал	Записник са састанка	Директор, пом. директора, стручни сарадници	II, VI, 2024.

				не и праксе вртића			
3.3. Унапређивање дигиталних компетенција запослених	Реализовати обуке за стицање и унапређивање дигиталних компетенција васпитног особља	Директор, пом. директора, стручни сарадници, васпитачи и мед. сестре-васпитачи	2024.	Сви васпитачи, медицинске сестре васпитачи користе дигиталну технологију у документовању, евиденцији	Документац ија о стручном усавршавању	Тим за стручно усавршавање, Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе	VI, 2024
3.4. Медијска промоција Установе	Ажурирање сајта Установе	Тим за инф.-комуникационе технологије, Директор, пом. директора, стручни сарадници	Континуирано током године 2024, у складу са акт. дешавањима	Информисаност свих учесника о различитим аспектима живота и рада установе	Актуелни садржаји постављени на сајт установе	Директор, пом. директора, стручни сарадници	II, VI, 2024.
4. РАЗВОЈНИ ЦИЉ : Унапредити сарадњу у организацији и координацији рада у установи у циљу обезбеђивања квалитета рада							
Задатак	Активности	Носиоци	Време реализације	План евалуације			
				Критеријуми успеха	Инструменти	Носиоци	Динамика
4.1. Континуирано праћење активности васпитно – образовног рада	Праћење активности васпитно-образовног рада и остваривање увида у начин вођења педагошке документације	Директор, Помоћник директора, Стручни сарадници, Васпитачи, Мед. сестре-васпитачи	2023-2024.	60% остварених увида у васпитно-образовном раду	Документац ија о ВО раду Пројектни и дечији портфолио, белешке васпитача	Директор,	II, VI, 2024.
4.2. Континуирано вредновање рада установе и извештавање о истом	Извештавати о процесу самовредновања установе на Педагошком колегијуму и ВО већу	Тим за самовредновање и остали запослени	2023-2024.	Континуирана сарадња стручних тимова	Извештаји тима за СВ, инструмент и СВ Записници са ПК, ВО већа, Тима за обезбеђивање квалитета и развој установе	Директор	II, VI, 2024.
4.3. Стручно усавршавање у складу са резултатима самовредновања сопствене праксе и самовредновања установе	Планирати стручно усавршавање у складу са резултатима самовредновања сопствене праксе и потребама запослених	Директор, Пом. директора, Стр. сарадници, Тим за стручно усавршавање Васпитач, мед. сестре-васпитачи	VIII, 2024.	Израђен План стручног усавршавања у складу са резултатима СВ сопствене праксе и потребама запослених	Списак потреба запослених за стручним усавршавањем, Извештај о самовредновању	Директор, Пом. директора, Тим за стручно усавршавање	II, VI, 2024.
	Реализација стручног усавршавања у складу са резултатима			Документац ија о стручном усавршавању	Директор, Пом. директора, Тим за		

	самовредновања сопствене праксе и потребама запослених			х потреба васпитача, мед. сес тара-васпитача	у	стручно усавршавање	
4.4.Редовна информисано ст родитеља од стране задуже них особа о дешавањима везаним за живот и рад установе	Координација и преношење информација, запосленима, везаним за живот и рад установе	Именована лица задужена за информисање запослених	Током године	Запослени су редовно информисани о дешавањима везаним за живот и рад установе	Обавештења на огласним таблама, садржаји постављени на вибер групама запослених, сајту установе	Директор, Педагошк и колегијум	II, VI, 2024.

5. ОБЛИЦИ РАДА СА ДЕЦОМ

5.1. Табеларни приказ целодневног и полудневног боравака

ОБЛИЦИ РАДА												
Ред. Бр.	Објекат	Целодневни боравак						Полудневни боравак и ППП у трајању од 5 часова			Време рада објекта	
		1-3год		3-5,5год		5,5-6,5год		Бр. група	Бр. деце			
		Бр. група	Бр. деце	Бр. група	Бр. деце	Бр. група	Бр. деце		п	п		мл
1.	„Бисери 1“, Трстеник	4	63	8	165	2	60	-	-	-	10h	
2.	„Бисери 2“, Трстеник	-	-	9	196	3	87	-	-	-	10h	
3.	„Бисери 3“, Трстеник	6	96	2	47	-	-	-	-	-	10h	
4.	“Бисери”4, Стопања	1	21	1	43	1	27				10h	
5.	“Бисери”5, Велика Дренова	2	27	2	46	1	26				10h	
6.	Попина							1	3	6	5h	
7.	Пејовац							1	9	2	5h	
8.	Лопаш							1	5	6	5h	
9.	Јасиковица							1	5	2	5h	
10.	Тоболац							1	9	4	5h	
11.	Грабовац							1	10	9	5h	
12.	Богдање							1	1	10	5h	
13.	Медвеђа							1	13	4	5h	
14.	Рујишник							1	4	8	5h	
15.	Милутовац							1	12	5	5h	
16.	Пољна							1	5	6	5h	
17.	Дубич							1	1	4	5h	
18.	Риђевштица							1	5	5	5h	
19.	Доњи Рибник I							1	6	8	5h	
20.	Доњи Рибник II							1	-	16	5h	
УКУПНО		13	207	22	497	7	200	15	88	95		

5.2. Различити програми и облици рада

Ове радне године планира се реализовање музичког забавишта, спортских активности и драмске игротеке

Различити облици рада

ОБЛИЦИ РАДА							
Ред. бр.	Објекат	Музичко забавиште		Спортске активности		Драмска игротека	
		Бр. група	Бр. деце	Бр. група	Бр. деце	Бр. група	Бр. деце
1.	„Бисери 1“			1	20	1	20
2.	„Бисери 2“	1	20	1	20		
3.	„Бисери 4“			1	20		
4.	„Бисери 5“			1	20		
Укупно		1	20	4	80	1	20

Повремени програми

Зимовање, летовање, излети – организоваће се у зависности од епидемиолошке ситуације, потреба и интересовања деце и родитеља, за узраст деце од четири године до поласка у школу.

Основни циљеви рекреативног боравак деце су очување и унапређивање здравља деце кроз свакодневни боравак на ваздуху и физичке активности, развијање моторичких способности деце у природним условима, развијање хигијенских навика и навика о здравом начину живота, стицање искуства у колективном животу и заједништву, уз развијање толеранције у односу са другима, упознавање природе, њених законитости, лепоте и друго.

5.3. Деца у предшколском васпитању и образовању према различитим показатељима

Деца са развојним сметњама остварују право на предшколско васпитање и образовање као и обавезу похађања припремног предшколског програма. Рад са децом, планираће се у складу са захтевима које прописује Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање. Деца са сметњама у развоју примају се у редовне васпитно-образовне групе поштујући капацитете и уз сарадњу са родитељима и надлежним институцијама.

У предшколску установу, на основу Заједничког мишљења комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене и социјалне подршке детету, уписују се деца која по други пут похађају припремни предшколски програм.

Деца у предшколском васпитању и образовању према различитим показатељима			
	Објекат	Облик рада	Број деце
Број деце са сметњама у развоју и инвалидитетом за које су израђени планови подршке	„Бисери“ 1	целодневни	1
	„Бисери“ 2	целодневни	1
	„Бисери“ 4	целодневни	1
	Полудневне групе	полудневни	2
Број деце која по други пут похађају ППП	„Бисери“1	целодневни	3
	„Бисери“2	целодневни	3
	„Бисери“4	целодневни	
	„Бисери“5	целодневни	
	Полудневне групе	полудневни	8
Укупно			19

5.4. Обухват деце из осетљивих група на нивоу установе

Деца без родитељског старања	10
Деца ромске националности	12
Деца ратних војних инвалида	2
Деца чији су родитељи корисници социјалне помоћи	5

За децу на болничком лечењу у ЗЦ Крушевац, установа ће, у зависности од потребе, спровести потребне мере у сарадњи са предшколском установом у Крушевцу.

6. ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА

6.1. Начин рада установе

Установа ради у складу са статутом, законом, програмским и планским актима. Радна година Предшколске установе „Бисери“ у којој се остварује предшколски програм почиње 1.9.2023. и траје до 30.8.2024. године.

Предшколски програм у оквиру полудневног боравка деце на сеоском подручју остварује се у периоду од 1.9.2023. до 14.6.2024. године. Васпитно-образовни рад са децом у оквиру Припремног предшколског програма и децом млађом од 5,5 година у полудневном боравку, усклађен је са *Правилником о календару образовно-васпитног рада основне школе за школску 2023/2024. годину* и остварује се у току два полугодишта. Прво полугодиште почиње 1. септембра 2023. године, а завршава се 29. децембра 2023. године. Друго полугодиште почиње 22. јануара 2024. године и завршава се 14. јуна 2024. Оваквом динамиком остваривања Припремног предшколског програма обезбеђује се законска одредница о остваривању Припремног предшколског програма у трајању од девет месеци.

У току летњег и зимског распуста све полудневне васпитне групе престају са радом, а васпитачи из полудневног боравка на сеоском подручју су у обавези да раде у целодневном боравку објеката у Трстенику, Стопањи и Великој Дренови.

Целодневни боравак ради током целе године. У летњем и зимском периоду, услед коришћења годишњих одмора и смањеног броја присутне деце, долази до промене организације рада, односно врши се спајање васпитних група приближног узраста.

6.1.1. Годишњи одмор

За сваку календарску годину запослени имају право на годишњи одмор, у складу са Законом, Колективним уговором (посебним) и Колективним уговором код послодавца, најмање 20 радних дана, а највише 35 дана по свим основама.

Распоред коришћења годишњег одмора утврђује директор према плану коришћења годишњег одмора за сваку годину на начин на који се не ремети процес рада.

У зависности од потребе посла, директор одлучује о времену коришћења годишњег одмора, уз претходну консултацију запосленог.

Приликом доношења плана годишњег одмора послодавац ће првенствено водити рачуна о потребама посла, али је пожељно да, колико год је то могуће, узме у обзир жељу запосленог. Том приликом треба водити рачуна да увек у васпитној групи буде по један васпитач или медицинска сестра-васпитач из своје групе.

Послодавац може да измени време одређено за коришћење годишњег одмора, ако то захтевају потребе посла.

Уколико послодавац не може, због потребе посла, да изађе у сусрет и донесе решење по жељи радника, доноси решење о коришћењу годишњег одмора запосленог тако да један део одмора користи како је захтевао, а други у зависности од потребе посла.

6.2. Радно време установе

Радно време Предшколске установе „Бисери“ у целодневном боравку је 10 часова, исто почиње у 6:30 часова, а завршава се у 16:30 часова и прилагођено је потребама родитеља.

У полудневном боравку, непосредни рад са децом се реализује у трајању од пет часова, док је радно време васпитача шест часова дневно. Почетак и завршетак радног времена је усклађен са потребама родитеља, организацијским могућностима, односно условима рада сваке васпитно-образовне групе. У већини група, радно време је од 7:00 до 13:00 часова. У временском периоду од 11:30-12:30 организоваће се „Отворена врата“- време када ће присуствовати деца која нису уписана у полудневни вртић. Све васпитно-образовне групе ће имати свој план рада за извођење ових активности. Васпитно-образовне групе у Доњем Рибнику раде у две смене.

Радно време васпитача и медицинских сестара-васпитача по сменама

Јаслице и вртић	прва смена	6:30 – 12.30 часова
	друга смена	9:30 – 15:30 часова
	дежурство	10:30 – 16:30 часова
Полудневни боравак	прва смена	7:00 – 13:00 часова
	друга смена	13:00 -19:00 часова

Радно време осталих служби

Директор	7:30 – 15:30 часова
Помоћник директора	6:30 –14:30 часова
Секретар, дијететичар	7:00 – 15:00 часова
Финансијски руководиоцац (шеф рачуноводства)	7:00 – 15:00 часова
Контиста-књиговођа	7:00 – 15:00 часова
Административно-обрачунски референт	7:00 – 15:00 часова
Благајник-ликвидатор	7:30 – 15:30 часова
Педагог	8:00 – 14:00 часова
Психолог	8:00 – 14:00 часова
Логопед	8:00 – 14:00 часова
Медицинска сестера на превентивној здравственој заштити	6:30 –13:30 часова
Библиотекар	7:00 – 14:00 часова.
Техничар одржавања информационих система и технологија	7:30 – 15:30 часова
Куварице	6:00 – 14:00 часова
Сервирке	7:00(7:30) – 15:00(15:30)
Домар-возач	6.30 – 14.30 часова
Домар-возач-магационер	7:00 – 15:00 часова
Спремачице	7:00 – 15:00 часова 8:00 – 16:00 часова 9:00 – 17:00 часова

7. КАДРОВСКИ УСЛОВИ РАДА

7.1. Преглед броја запослених према профилима стручности

Ред. бр.	Профил стручности	Постојеће стање (према ГП)
1.	Директор установе	1
2.	Помоћник директора	1
3.	Секретар установе	1
4.	Стручни сарадник педагог	1
5.	Стручни сарадник психолог	1
6.	Стручни сарадник логопед	1
7.	Сарадник за исхрану нутициониста	1
8.	Библиотекар	1
9.	Васпитач у целодневном боравку	60
10.	Васпитач у полудневном боравку	15
11.	Сарадник - Медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту	2
12.	Медицинска сестра-васпитач у групи	26
13.	Руководилац финансијско – рачуноводствених послова	1
14.	Референт за финансијско-рачуноводствене послове-ликвидатор	1
15.	Референт за финансијско-рачуноводствене послове-књиговођа	1
16.	Техничар одржавања информационих система и технологија	1
17.	Главни кувар	1
18.	Кувар-посластичар	3
19.	Сервирка	9
20.	Домар -возач	4
22.	Вешерка	1
23.	Спремачица	21
Укупно		154

7.2. Структура 40-часовне радне недеље за запослене у установи

Сходно одредбама Закона о основама система образовања и васпитања, за васпитно образовне раднике и стручне сараднике, утврђена је норма за обављање послова, који се распоређују на задатке који су од значаја за унапређивање васпитно образовног рада у Установи. У том смислу, утврђује се за радну 2023/24. годину, СТРУКТУРА И РАСПОРЕД ОБАВЕЗА, стручних сарадника, васпитача и медицинских сестара у групи у оквиру 40 - часовне радне недеље на следећи начин:

ДИРЕКТОР	
Активност	Број сати
Руковођење процесом васпитања и учења детета	10
Планирање, организовање и контрола рада установе	10
Праћење и унапређивање рада запослених	5
Развој сарадње са родитељима/старатељима, органом управљања, репрезентативним синдикатом и широм заједницом	5
Финансијско-административно управљање радом установе	5
Обезбеђивање законитости рада установе	5
Укупно	40

ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА	
Активност	Број сати
организација, руковођење, планирање , програмирање и вођење документације	14
кординирање рада стручних актива, тимова и других стручних органа	15
сарадња са локалном заједницом	2
сарадња са корисницима услуга	3
стручно усавршавање	3
сарадња са запосленима, родитељима, органима и тимовима установе путем вибер група	3
Укупно	40

СТРУЧНИ САРАДНИЦИ			
Активности	Педагог	Психолог	Логопед
Планирање и програмирање васпитно-образовног рада	30	30	30
Праћење и вредновање васпитно – образовног рада			
Рад са васпитачима и мед. сестрама-васпитачима			
Рад са децом			
Рад са родитељима / другим законским заступницима деце			
Рад са директором, помоћником директора, стручним сарадницима, сарадницима и пратиоцем детета	2	2	2
Рад у стручним органима и тимовима			
Сарадња са локалном самоуправом, надлежним установама, организацијама и удружењима	1	1	1
Вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање	5	5	5
Сарадња са запосленима, родитељима, органима и тимовима установе путем вибер група	2	2	2
Укупно	40	40	40

ВАСПИТАЧ У ЦЕЛОДНЕВНОМ БОРАВКУ	
Активности	Број сати
непосредан рад са децом	30
припрема за рад, планирање и евиденција рада	3
сарадња са породицом, друштвеном средином и остали послови	2
рад у стручним органима, тимовима и комисијама, стручно усавршавање и вођење документације	3
рад у оквиру вибер група	2
Укупно	40

ВАСПИТАЧ У ПОЛУДНЕВНОМ БОРАВКУ	
Активности	Број сати
непосредан рад са децом	25
припрема за рад, планирање и евиденција рада	5
сарадња са породицом, друштвеном средином и остали послови	4
рад у стручним органима, тимовима и комисијама, стручно усавршавање и вођење документације	4
рад у оквиру вибер група	2
Укупно	40

МЕДИЦИНСКА СЕСТРА-ВАСПИТАЧ	
Активности	Број сати
непосредан рад са децом	30
припрема за рад, планирање и евиденција рада	3
сарадња са породицом, друштвеном средином и остали послови	2
рад у стручним органима, тимовима и комисијама, стручно усавршавање и вођење документације	3
рад у оквиру вибер група	2
Укупно	40

БИБЛИОТЕКАР	
Активности	Број сати
рад са децом у библиотеци, драматизација бајки и басни, причање прича, припрема рецитатора за такмичење и учешће на јавним манифестацијама (приредбе)	15
припрема и планирање, опремање, евидентирање и информисање	5
сарадња са локалном заједницом и градском библиотеком, писцима и песницима	6
кординација у КЈД и вођење летописа	10
стручно усавршавање	2
рад у оквиру вибер група	2
Укупно	40

7.3. Кадровска структура запослених

Ред. бр.	Презиме и име	Радно место	Радн. искуство	Сати СУ ван установе
1.	Савовић Биљана	Директор	42	24
2.	Ђукић Бојана	Помоћник директора	17	84
3.	Јаћовић Дијана	Секретар	1	-
4.	Рашковић Ивана	Шеф рачуноводства Референт за финансијско-рачуноводствене послове-и јавне набавке	23	-
5.	Младеновић Снежана	Референт за финансијско-рачуноводствене послове-књиговођа	40	-
6.	Шипић Снежана	Референт за финансијско-рачуноводствене послове-ликвидатор	25	-
7.	Аћимовић Данка	Сарадник за исхрану – нутрициониста	1	-
8.	Павловић Јелена	Психолог	16	56
9.	Бељић Даница	Педагог	2	92
10.	Асентић Лара	Логопед	-	32
11.	Пешић Брођанац Ружица	Библиотекар	38	-
12.	Ђурић Марија	Сарадник -Медицинска сестра на превентивној здр. заштити	13	40
13.	Стевановић Биљана	Сарадник -Медицинска сестра на превентивној здр. заштити	15	16
14.	Василијевић Часлав	Техничар одржавања информационих система и технологија	26	-
15.	Недељковић Слађана	Васпитач	20	32
16.	Бошковић Ана	Васпитач	36	
17.	Матић Гордана	Васпитач	18	16
18.	Ђонић Љиљана	Васпитач	40	-
19.	Жуњанин Љубица	Васпитач	37	
20.	Јањушевић Љиљана	Васпитач	40	
21.	Јанковић Катарина	Васпитач	36	16

22.	Козић Анђелка	Васпитач	40	
23.	Трифуновић Весна	Васпитач	17	16
24.	Миодраговић Ана	Васпитач	18	24
25.	Перић Весна	Васпитач	40	-
26.	Дракуловић Ана	Васпитач	39	-
27.	Цветић Оливера	Васпитач	36	-
28.	Радујевић Зорица	Васпитач	37	
29.	Стевановић Весна	Васпитач	40	
30.	Чуљић Снежана	Васпитач	42	32
31.	Перић Звездана	Васпитач	16	40
32.	Васиљевић Снежана	Васпитач	36	32
33.	Китић Верица	Васпитач	36	
34.	Додић Лела	Васпитач	35	
35.	Павловић Наташа	Васпитач	28	32
36.	Ивановић Снежана	Васпитач	29	-
37.	Миловановић Љубица	Васпитач	30	
38.	Недић Марина	Васпитач	30	16
39.	Мајсторовић Оливера	Васпитач	27	
40.	Вељовић Весна	Васпитач	42	
41.	Милошевић Љиљана	Васпитач	18	
42.	Церовић Драгана	Васпитач	26	
43.	Думановић Драгана	Васпитач	21	37
44.	Брадић Дијана	Васпитач	22	64
45.	Петровић Радованка	Васпитач	26	40
46.	Илић Бранкица	Васпитач	22	16
47.	Стаменковић Гордана	Васпитач	18	28
48.	Илић Оливера	Васпитач	21	32
49.	Ђорђевић Данијела	Васпитач	19	16
50.	Оролић Јелена	Васпитач	16	40
51.	Прибановић Данијела	Васпитач	16	48
52.	Ђорђевић Зорица	Васпитач	13	
53.	Николић Јелена	Васпитач	18	24
54.	Станојевић Наташа	Васпитач	13	-
55.	Петровић Марина	Васпитач	20	
56.	Јовановић Зорица	Васпитач	17	56
57.	Цекић Ирена	Васпитач	15	16
58.	Ђурић Наташа	Васпитач	16	
59.	Бајић Андријана	Васпитач	12	32
60.	Гајић Јасна	Васпитач	12	56
61.	Атанасковић Јелена	Васпитач	8	16
62.	Додић Мирјана	Васпитач	8	
63.	Трошић Љиљана	Васпитач	9	
64.	Младеновић Маријана	Васпитач	7	40
65.	Милетић Марина	Васпитач	11	24
66.	Марјановић Јелена	Васпитач	11	
67.	Јовић Марија	Васпитач	8	48
68.	Живковић Марина	Васпитач	6	32
69.	Игругиновић Јелена	Васпитач	5	52
70.	Видаковић Мануела	Васпитач	3	32
71.	Бзенић Слађана	Васпитач	8	-
72.	Јаћимовић Маргарета	Васпитач	2	40
73.	Бабовић Мишко	Васпитач	3	56
74.	Антић Сања	Васпитач	16	64
75.	Живановић Зорана	Васпитач	2	40
76.	Бабић Марина	Васпитач	2	56
77.	Антонијевић Марина	Васпитач	3	

78.	Стевановић Невена	Васпитач	2	40
79.	Додић Тања	Васпитач	-	56
80.	Мишић Александра	Васпитач	2	40
81.	Томић Јелена	Васпитач	-	56
82.	Брођанац Катарина	Васпитач	-	
83.	Бркић Милица	Васпитач	1	
84.	Обрадовић Татјана	Васпитач	2	
85.	Промицаћ Марија	Васпитач	3	
86.	Ружић Маријана	Васпитач	-	-
87.	Мијаиловић Јована	Васпитач	-	32
88.	Глишић Тамара	Васпитач	-	-
89.	Караулић Маја	Васпитач	1	
90.	Јанковић Гордана	Мед.сестра-васпитач	11	70
91.	Марковић Мила	Мед.сестра-васпитач	9	56
92.	Радосављевић Сашка	Мед.сестра-васпитач	5	32
93.	Гогич Сања	Мед.сестра-васпитач	2	32
94.	Илчић Кристина	Мед.сестра-васпитач	2	-
95.	Насић Александра	Мед.сестра-васпитач	2	16
96.	Крњинац Рада	Мед.сестра-васпитач	40	16
97.	Антић Данка	Мед.сестра-васпитач	10	56
98.	Каровић Бранислава	Мед.сестра-васпитач	16	32
99.	Ђорђевић Јасмина	Мед.сестра-васпитач	13	56
100.	Јовичић Дајана	Мед.сестра-васпитач	13	56
101.	Радовић Љубица	Мед.сестра-васпитач	11	40
102.	Павловић Лидија	Мед.сестра-васпитач	11	48
103.	Милосављевић Ана	Мед.сестра-васпитач	14	48
104.	Савковић Радица	Мед.сестра-васпитач	8	32
105.	Вукчевић Тања	Мед.сестра-васпитач	9	62
106.	Филиповић Сања	Мед.сестра-васпитач	8	56
107.	Мутавцић Сандра	Мед.сестра-васпитач	2	56
108.	Живковић Кристина	Мед.сестра-васпитач	2	32
109.	Јанић Катарина	Мед.сестра-васпитач	-	
110.	Микић Милена	Мед.сестра-васпитач	-	-
111.	Антић Слађана	Мед.сестра-васпитач	2	-
112.	Јовановић Ивана	Мед.сестра-васпитач	-	-
113.	Вучковић Зорана	Мед.сестра-васпитач	-	-
114.	Антонијевић Невена	Мед.сестра-васпитач	-	-
115.	Недељковић Александра	Мед.сестра-васпитач	-	-
116.	Илић Сузана	Кувар	4	-
117.	Васиљевић Зорица	Главни кувар	26	-
118.	Манџукић Слађана	Кувар	14	-
119.	Ђурковић Ивана	Кувар		-
120.	Шљивић Невена	Сервирка	10	-
121.	Пројовић Ана	Сервирка	12	-
122.	Лукичић Радмила	Сервирка	19	-
123.	Димитријевић Надица	Сервирка	11	-
124.	Оролић Ана	Сервирка	14	-
125.	Ивановић Марина	Сервирка	27	-
126.	Лазич Јасмина	Сервирка	3	-
127.	Вукомановић Снежана	Сервирка	1	-
128.	Стојковић Аница	Сервирка	1	-
129.	Стојановић Срећко	Домар возач	10	-
130.	Јоковић Миленка	Вешерка	42	-
131.	Ђукић Душица	Спремачица	36	-
132.	Чајетинац Верица	Спремачица	24	-
133.	Таврић Драгица	Спремачица	14	-
134.	Михајловић Сузана	Спремачица	13	-

135.	Радојичић Бранка	Спремачица	42	-
136.	Сташевић Ранка	Спремачица	39	-
137.	Марковић Радослава	Спремачица	28	-
138.	Радовић Гордана	Спремачица	16	-
139.	Василијевић Верица	Спремачица	18	-
140.	Станојевић Радмила	Спремачица	38	-
141.	Радојичић Љ. Данијела	Спремачица	16	-
142.	Јајић Јелена	Спремачица	13	-
143.	Драгојевић Милица	Спремачица	9	-
144.	Милутиновић Снежана	Спремачица	9	-
145.	Васиљевић Светлана	Спремачица	4	-
146.	Смиљковић Мирјана	Спремачица	4	-
147.	Миловановић Александра	Спремачица	3	-
148.	Радовановић Данијела	Спремачица	3	-
149.	Вељовић Јелена	Спремачица	-	-
150.	Спасов Кристина	Спремачица	-	-
151.	Цилић Јасмина	Спремачица	-	-
152.	Мишић Милан	Домар возач	2	-
153.	Димитријевић Бобан	Домар возач	3	-
154.	Јовановић Никола	Домар возач	2	-

7.4. Распоред рада радника у васпитно-образовном раду
(распоред вођења васпитно-образовних група)

Јаслице	Васпитна група	Годиште	Број деце	Медицинске сестре
„Бисери“ 1	I млађа јаслена васпитна група	2022.	13	Дајана Јовичић Мила Марковић
	II млађа јаслена васпитна група	2022.	13	Ана Милосављевић Љубица Радовић
	I старија јаслена васпитна група	2021.	19	Данка Антић Лидија Павловић
	II старија јаслена васпитна група	2021.	18	Тања Вукчевић Сања Филиповић
	4 јаслене васпитне групе	2 годишта	63	8 медицинских сестара
„Бисери“ 3	I млађа јаслена васпитна група	2022.	14	Кристина Живковић Слађана Антић
	II млађа јаслена група	2022.	15	Гордана Јанковић Милена Микић
	I старија јаслена васпитна група	2021.	18	Јасмина Ђорђевић Сашка Радосављевић
	II старија јаслена васпитна група	2021.	17	Сања Гогић Александра Настић
	III старија јаслена васпитна група	2021.	16	Рада Крњинац Катарина Јанић
	IV старија јаслена васпитна група	2021	16	Бранислава Каровић Александра Недељковић
	6 јаслених васпитних група	2 годишта	96	12 медицинских сестара-васпитача
„Бисери“ 4	мешовита јаслена васпитна група	2022.	5	Радица Савковић Кристина Илчић
		2021.	16	
	I мешовита јаслена васпитна група	2 годишта	21	2 медицинске сестре-васпитачи
„Бисери“ 5	млађа јаслена васпитна група	2022.	9	Невена Антонијевић Ивана Јовановић
	старија јаслена васпитна група	2021.	18	Сандра Мутавцић Зорана Вучковић
	2 јаслене васпитне групе	2 годишта	27	4 медицинске сестре-васпитача
„Бисери“ 1, 3,4 и 5	13 јаслених васпитних група	2 годишта	207	26 медицинских сестара-васпитача
Целодневни боравак вртића	Васпитна група	Годиште	Број деце	Васпитачи
	I млађа васпитна група	2020.	21	Радованка Петровић Јелена Николић
	II млађа васпитна група	2020.	21	Катарина Јанковић Мишко Бабовић

„Бисери“ 1	III млађа васпитна група	2020.	21	Ана Дракуловић Звездана Перић
	I средња васпитна група	2019.	23	Зорица Ђорђевић Мирјана Додић
	II средња васпитна група	2019.	23	Јелена Оролић Јелена Атанасковић
	I старија васпитна група	2018.	20	Снежана Ивановић Јасна Гајић
	II старија васпитна група	2018.	18	Снежана Васиљевић Милена Вучковић
	III старија васпитна група	2018.	18	Јелена Игрутиновић Сања Антић
	I припремна предшколска васпитна група	2017.	30	Бранкица Илић Ана Бошковић
	II припремна предшколска васпитна група	2017.	30	Марина Живковић Катарина Брођанац
	10 васпитних група	4 годишта	225	20 васпитача
„Бисери“ 2	I млађа васпитна група	2020.	20	Оливера Цветић Драгана Церовић
	II млађа васпитна група	2020.	20	Љиљана Јањушевић Данијела Прибановић
	III млађа васпитна група	2020.	18	Анђелка Козић Наташа Станојевић
	IV млађа васпитна група	2020.	19	Маријана Младеновић Слађана Бзенић
	II средња васпитна група васпитна група	2019.	23	Лела Додић Гордана Матић
	I старија васпитна група	2018.	24	Љиљана Ђонић Марија Јовић
	II старија васпитна група	2018.	24	Весна Вељовић Наташа Ђурић
	III старија васпитна група	2018.	23	Весна Стевановић Зорица Радујевић
	IV старија васпитна група	2018.	25	Љубица Миловановић Љиљана Трошић
	I припремна предшколска васпитна група	2017.	30	Весна Перић Дијана Брадић
	II припремна предшколска васпитна група	2017.	28	Оливера Мајсторовић Марина Антонијевић
	III припремна предшколска васпитна група	2017.	29	Ана Миодраговић Марина Милетић
	12 васпитних група	4 годишта	283	24 васпитача
„Бисери“ 3	I средња васпитна група	2019.	23	Слађана Недељковић Оливера Илић
	III средња васпитна група	2019.	24	Ирена Цекић Јелена Марјановић
	2 васпитне групе	1 годиште	47	4 васпитача

„Бисери“ 4	Мешовита васпитна група (млађа и средња)	2020.	15	Зорица Јовановић Тања Додић
		2019.	17	Тамара Глишић
	Припремна предшколска васпитна група (ППГ и старија)	2017.	27	Маргарета Јаћимовић Мануела Видаковић
		2018.	11	Маја Караулић
	2 васпитне групе	4 годишта	70	6 васпитача
„Бисери“ 5	Мешовита васпитна група (млађа и средња)	2020.	15	Снежана Чуљић Јована Мијаиловић
		2019.	9	
	Мешовита васпитна група (средња и старија)	2019.	6	Зорана Живановић Александра Мишић
		2018.	16	
	Припремна предшколска васпитна група	2017.	26	Гордана Стаменковић Милица Бркић
3 васпитне групе	4 годишта	72	6 васпитача	
Целодневни боравак вртића	29 васпитних група	4 годишта	697	60 васпитача
Јаслице	13 васпитних група	2 годишта	207	26 мед. сестара васпитача
УКУПНО	42 васпитних група	6 годишта	904	86 васпитача и мед. сестара-васпитача

Полудневни боравак	Предшколски узраст	Млађи узраст	Укупно	Васпитач
	2017/2018. год.			
Попина	3	6	9	Ђорђевић Данијела
Пејовац	9	2	11	Павловић Наташа
Доњи Рибник I	6	8	14	Думановић Драгана
Доњи Рибник II	-	16	16	Трифунковић Весна
Тоболац	9	4	13	Петровић Марина
Лопаш	5	6	11	Недић Марина
Риђевић	5	5	10	Стевановић Невена
Јасиковица	5	2	7	Ружић Маријана
Грабовац	10	9	19	Томић Јелена
Доњи Дубич	1	4	5	Жуњанин Љубица
Богдање	1	10	11	Бабић Марина
Медвеђа	13	4	17	Китић Верица
Рујишник	4	8	12	Обрадовић Татјана
Милутовац	12	5	17	Промицаћ Марија
Пољна	5	6	11	Милошевић Љиљана
Укупно	88	95	183	

Број деце која похађају припремни предшколски програм		
Облик рада	број група	број деце
Припремни предшколски програм – целодневни боравак	7	200
Припремни предшколски програм – полудневни боравак (5h)-	10	88
Укупно	17	288

8. ЗАДАЦИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

8.1. Васпитно-образовни рад са децом узраста од 1 године до поласка у школу

Васпитно-образовни рад се реализује према програму Основа програма Године узлета који се заснива операционализација примене реалног програма у свим вртићима ПУ „Бисери“. Вртић је место заједничког живљења деце и одраслих, простор демократске и инклузивне праксе и место у ком се развија рефлексивна пракса свих учесника у коме је циљ подршка добробити детета.

Основе програма се заснивају на следећим претпоставкама о детету и његовом учењу:

- дете је целовито биће које учи кроз оно што чини и доживљава - његово физичко, емоционално, социјално, језичко, чулно, когнитивно учење узајамно је повезано и одвија се симултано;
- дете је активни учесник заједнице вршњака и одраслих - ствара односе и идентитет у различитим заједницама којима припада;
- дете је компетентно биће - оно је учесник сопственог учења и развоја;
- дете има урођену мотивацију да учи;
- учење се не дешава кроз директно подучавање већ кроз игру и игролике активности;
- игра је најзначајнија активност детета - кроз игру дете доживљава, проширује и прерађује своја искуства, гради знања о себи и свету;
- учење је процес заједничке конструкције знања са вршњацима и одраслима у ситуацијама које за дете имају лични смисао;
- дете користи различите начине изражавања и упражњава различите стилове учења...

Програм неге и васпитно-образовног рада деце узраста до три године започиње **програмом адаптације**, коме се посвећује посебна пажња обзиром на значај континуитета дечијих искустава при преласку из породичне у нову средину. Адаптација деце на јаслице спроводисе у неколико корака. Након уписа деце организују се родитељски састанци или индивидуални разговори са родитељима у циљу пружања осећаја добродошлице, међусобног упознавања и успостављања поверења. Том приликом родитељи и деца обилазе простор, упознају се са сестрама и другом децом, добијају основне информације о процесу адаптације. Са друге стране, сестре упознају дете, његове навике, посебна интересовања, склоности и особености, као и потребе конкретне породице. Тада се кроз заједнички договор родитеља и мед. сестара израђује индивидуални план адаптације за дете. У складу са епидемиолошком ситуацијом, могући део процеса адаптације представља и боравак родитеља у групи. Током прве недеље боравка у јаслицама, а по потреби и дуже, мање групе деце и родитеља бораве у организованој средини, заједнички се играју и друже. Сестре унапред пажљиво бирају и врше понуду различитих средстава и материјала и осмишљавају конкретне активности за новоуписану децу и чланове њихових породица. Оваква пракса помаже деци да стекну сигурност у новом окружењу, а такође и родитељима да развију позитиван став према јаслицама и поверење у васпитаче. Током целокупног периода адаптације родитељима се обезбеђује стална стручна подршка и врши се заједничко праћење и прилагођавање тока адаптације. И након адаптације, рутине се успостављају у складу са

индивидуалним ритмом сваког детета и усаглашено са породицом.

Континуирано структурирање подстицајне и инспиративне средине за игру и учење у којој ће деца имати прилику да развијају свој програм према сопственом темпу је и даље задатак који треба развијати. На тај начин се подржава ситуационо учење деце и развијање различитих тема или пројеката.

8.2. План адаптације деце узраста од три до шест и по година

За децу узраста од три до шест и по година која први пут долазе у вртић, пружа се подршка у превазилажењу почетних тешкоће. Искуства у раду су показала да се адаптација може олакшати и скратити њено трајање применом одговарајућих поступака: претходним упознавањем са дететом, индивидуалним приступом, флексибилним временом за пријем деце, постепеним продужавањем боравка у колективу сходно дететовим могућностима, омогућавањем боравка родитеља у групи и многим другим.

Активности	Носиоци активности	Динамика реализације
Пружање информација родитељима у вези поласка детета у вртић	стр. сарадници, пом.директора, директор	септембар-август
Обилазак дворишта и упознавање детета са простором вртића поводом <i>Дана отворених врата вртића</i>	деца, родитељи, стручни сарадници, пом.директора	V
Упознавање са орјентационим распоредом живота деце у вртићу у циљу усклађивања кућног режима са истим	стручни сарадници	септембар-август
Упознавање васпитача са особеностима и навикама детета, израда индивидуалног плана адаптације детета	родитељи, васпитач, мед.сестре-васпит.	IX
Укључивање родитеља у непосредни рад групе	родитељи, васпит., мед.сестре-васпит.	септембар-август
Размена информација о адаптацији деце путем индивидуалних разговора, као и приликом пријема и испраћаја деце	Васпитачи, мед. сестре-васпитачи	септембар-август
Посета породици од стране васпитача и мед. сестре-васпитача	Васпитачи, мед. сестре-васпитачи	септембар-август
Сарадња родитеља и стручних сарадника током процеса адаптације деце	Стручни сарадници	септембар-август
Обилазак васпитно-образовних група и праћење поцеса адаптације деце	Стручни сарадници	септембар-август
Сарадња васпитача и мед. сестара-васпитача са стручним сарадницима током периода адаптације деце	Стручни сарадници	септембар-август

Простори у јаслицама треба да буду предвидиви и сигурни за децу и на тај начин их позивати на игру и истраживање, а то су: сензорна, кинестетичка, литерарна, целина за конструисање, за визуелне уметности, за симболичку игру, за скривање и осамљивање.

Простор предвиђен за децу вртићког узраста у својој укупности је структуриран на следеће просторне целине које децу позивају на одређену врсту истраживања, и то: просторне целине: за визуелну уметност (музичка, ликовна, драмска); литерарна просторна целина, целина за конструисање, за симболичку игру, сензорна целина; тајновити простори за скривање и осамљивање; простори за истраживање светлости и сенки; радионице; простор за документацију.

Просторне целине се мењају у складу са децјим афинитетима и интересовањима што подразумева континуирану допуну и уношење различитих средстава и материјала како би се проширила игра и истраживање деце. Опремљени простор треба да је приступачан и доступан за децу са класификованим материјалима, средствима и играчкама чиме се подстиче њихова самосталност и могућност избора. Простор реалног програма је доминантно опремљен:

- мноштвом неструктурираног и полуструктурираног материјала, који могу да се користе на различите начине и који омогућавају различите начине изражавања;
- различитим сензорним материјалима којима се подржавају сензорна искуства и активности и практична манипулација (истраживање текстура, мириса, звукова, тонова, мелодија, покрета);
- природним материјалима и рестловима;
- реалним и аутентичним предметима и материјалима.
- различитим ликовним материјалима и реквизитима
- материјали и производи којима се подржава развој ране писмености (штампани материјали, плакати, књиге и сликовнице, мапе, шеме, различите врсте прављених календара и скала, графички симболи...).

Квалитетно физичко окружење у вртићу (унутрашњост вртића и дворишта и локално окружење) треба да служе деци за различите начине сусретања и заједничког учешћа међу вршњацима и другим одраслима, сарадњу, позитивну међузависност, уважавање посвећености у активностима и иницијативност, истраживање, експериментисање и стваралаштво, различитост, припадност и персонализованост, телесни, сензорни и естетски осећај и зачудност. Развијање реалног програма који подржава ситуационо учење и развијање различитих тема и пројеката као и да пружа имогућности за различите начине кретања, коришћења сопственог тела и истраживање телом. Целокупан простор одражава актуелне процесе и активности и пружа подршку децјем учешћу и учењу кроз: децје радове, фотографије, тродимензионалане конструкте, производе дечијих активности. Промене у простору треба да су видљиве и да се исти, богати материјалима, новим провокацијама за учење и игру и производима насталим у раду са децом или онима који су у настајању кроз заједнички рад васпитача, медицинских сестара-васпитача, деце и родитеља. На тај начин се пружа могућност детету да буде посвећено својој активности, може да се осами, прави изборе, самостално је и независно, осећа се сигурно, пријатно и опуштено, задовољава своју радозналост, ствара односе са другом децом, ради са другима, сарађује, комуницира,

размењује, активно је, креативно, експериментише, изражава се на различите начине, има континуитет активности, види свој процес учења, идеје и продукте, доживљава простор као свој.

У вртићу се подржава интегрисано учење као повезано искуство онога што дете чини и доживљава у ситуацијама које су смислене и које повезују смисао. Дете учи делањем кроз богате размене са вршњацима и одраслима и кроз богато аутентично искуство, кроз јединство мисли доживљаја и акција у ситуацијама игре и акција где се подржава позитивни однос према учењу и развој дететових диспозиција кључних за свако даље учење.

Вртић као место заједничког живљења деце различитог узраста, подразумева и сталну међувршњачку интеракцију. Повезивање деце различитог узраста остварује се на различите начине: помоћ старије деце млађој у дневним рутинама, игра у заједничким просторима (холовима, тераси, дворишту), заједничка игра и истраживања деце јасленог и вртичког узраста у оквиру неке теме/пројекта, активности „деца за децу“ (позоришне представе, причање прича ...), израда различитих играчака и средстава за млађу децу и заједничка игра са њима (звечке, уметалке, сликовнице, скривалице ...), заједничке прославе тема/пројекта...

Развијање реалног програма покреће се се кроз животно-практичне ситуације које чине део контекста деце и одраслих у вртићу као и учествовање у планираним ситуацијама учења које покрећу делање деце и смислено се развијају кроз теме и пројекте. Васпитачи подржавају процес учења и игре деце покрећући и осмишљавајући различите пројекте у које се укључују родитељи и други учесници, и то кроз следеће кораке:

1. отварање пројекта
2. развијање пројекта
3. затварање пројекта

Идеја за покретањем одређеног пројекта настаје из ситуација у којима се група деце бави за њих смисленим активностима или је покренута одређеним доживљајем. На основу укључености у дечију игру, слушања идеја и питања деце, искустава која деле деца и одрасли, уочавања проблематике, ситуација и догађаја који зокупљају, зачуђују и интересују децу, васпитачи добијају почетне идеје за могући пројекат. Истражујући различите изворе и размишљајући о томе шта је за дете смислена проблематика, уносе се подстицаји (провокативни материјали, средства, питање, проблем, прича, филм и др.) који децу инспиришу, стварају доживљај, чуде и покрећу на истраживање. Од начина на који деца реагују на ове почетне провокације, њихових исказаних и уочених претходних искуства и разумевања, претпоставки и теорија везаних за покренуту проблематику, идеја и питања које износе, уобличава се и основно питање које се истражује, односно сврха или циљ пројекта (шта се њиме хоће, зашто то радимо, зашто је он важан, шта је крајњи циљ нашег истраживања, које промене желимо да остваримо). Деца и васпитачи се, затим, договарају о томе како да се истраживање започне. У овој фази у којој је код деце покренут доживљај и инспирација за истраживање, породице се упознају са сврхом пројекта и позивају на укључивање и давање идеја и предлога. Смисао ових пројеката је у томе, што деца кроз за њих смислене активности, уче како се учи а уз подршку њиховом активном учешћу и подстицање заједништва и партнерства са различитим учесницима.

Пројекат се развија кроз аутентични низ међусобно повезаних ситуација кроз које деца на интегрисан начин истражују за њих смислена и изазовна питања и проблеме на путу остварења циља пројекта. При томе, истраживања деце и одраслих врше се коришћењем различитих извора знања:

- у вртићу: сликовнице, енциклопедије, ситуационо учење, истраживање са познаваоцима

проблематике и другим одраслима из локалне заједнице, интернет, филм и др.;

- локална заједница: као место чије ресурсе треба да упознамо, нађемо и користимо за истраживања на аутентичним местима у локалној заједници, у природним окружењима, институцијама, са познаваоцима проблематике из локалне заједнице како би деци помогли да нађу решење/одговоре на своја питања. Деца се подстичу да своја истраживања и представљање сазнатог врше на различите начине, бирајући за то различита места у вртићу, у складу са сопственим стилем учења и изражавања, а кроз: игру, покрет, цртање, сликање, обликовање, конструисање, приче, музику, различите графичке приказе, фотографисање, снимање итд.). Пројекат укључује сталну рефлексију процеса учења, како од стране васпитача, тако и од стране деце. Истраживања деце и одраслих током трајања пројекта се продубљују кроз баланс, са једне стране, новонасталих дечијих питања, иницијатива и фасцинација, и провокација које уносе васпитачи, са друге стране. На основу тога, васпитачи планирају наредни корак-два у пројекту, односно наредну ситуацију за учење, при чему су и сами учесници у истраживачком процесу заједно са децом и одраслима. Доминантни начин рада је рад у малим групама, у пару, али и индивидуално. Заједничка окупљања организују се у функцији договора, представљања истраживања и сл. Ритам дана је флексибилан и одређен само оброцима и временом за одмор, док се дечије активности и истраживања дешавају током целог дана, а не само у преподневним часовима. Васпитач је учесник и моделатор истраживања, а не неко ко директно подучава. Сваки пројекат завршава се слављењем – његовим представљањем и дељењем са другима кроз одабране начине изражавања. На тај начин, прави се повратак у истраживање и сагледава цео процес развијања пројекта онако како га виде деца – од његовог покретања до решења до кога се дошло и настанка одређене промене у њиховом окружењу. Програм и дечије учење видљиви су за дете кроз персонализацију простора: изложени материјали у соби и на зидовима одражавају процес и активности који се одвијају у групи, видљиви су производи и континуитет активности деце и других учесника. Чињење процеса учења видљивим остварује се, пре свега, кроз почетне, процесне и завршне паное који прате сваку од фаза у развијању пројекта. Почетним паноем документује се отварање пројекта, кроз: полазне идеје и активности, радове који представљају дечија искуства и доживљаје, позиве родитељима за учешће, предлоге и идеје родитеља, најаву активности везаних за пројекат. Процесни пано приказује како се пројекат развијао кроз различите начине представљања: фотографије чиме се деца и одрасли баве у пројекту, белешке деце и васпитача, дечије радови и др. Коначно, завршни паное документују затварање пројекта кроз: фотографије слављења учења у пројекту, запажања деце и родитеља о пројекту.

Дечије учење и развој документују се кроз дечији портфолио, а развијање реалног програма кроз пројектни портфолио, почетне, процесне и завршне паное.

Како би се реални програм развијао на описани начин, најзначајније улоге и задаци васпитача су да:

- Обезбеђује флексибилан али устаљени ритам дана;
- Преноси практичне задатке на децу у обављају дневних рутина;
- Континуирано реорганизује простор подстицајан за игру и истраживање;
- Обезбеђује довољно времена за игру, посматра је, укључује се и проширује;
- Помаже деци да се укључе у игру и истраживања, води дијалог са децом о игри;
- Развија заједништво;
- Фокусира се на процес учења, а не на производ;
- Омогућава деци да се баве оним што за њих има смисла, што их чуди и занима;
- Моделује истраживачки однос у учењу, истражује са децом;

- Омогућава деци различите изворе учења и подршке;
- Омогућава деци да развијају различите врсте ране писмености (језичке, математичке, визуелне) стварањем ситуација за њихово смислено коришћење;
- Подстиче децу на различите и креативне начине изражавања;
- Приближава деци културно наслеђе непосредне и шире заједнице као и човечанства;
- Омогућава деци различите изборе кроз различита средства и материјале и начине изражавања;
- Подстиче децу да развијају и преиспитују своје „полазне теорије” о различитим појавама;
- Подржава децу да заједнички предвиђају, замишљају, постављају питања једни другима и траже различите начине решавања проблема;
- Помаже деци да на различите начине документују своје учење.

Током развијања програма, преузимајући различите поменуте улоге, васпитач ће стварати:

- услове којима се доприноси развоју диспозиција за целоживотно учење(отвореност, радозналост, отпорност, рефлексивност, истрајност, поверење у себе и сопствене могућности, позитиван лични и социјални идентитет);
- прилике да деца учешћем у пројектима упознају, истражују и преиспитују различита подручја људског сазнања, различите продукте културе и начине грађења и изравања значења;
- могућност и прилике да породице активно учествују у васпитању и образовању своје деце у вртићу, развијају своје родитељске компетенције;
- могућности за коришћење ресурса локалне заједнице – школе, центри културе, спорта, рекреације, отворени простори, друге институције локалне средине...као просторе заједничког учешћа деце и одраслих у учењу и грађењу смисла, кроз дијалог и узајамну подршку
- услове за неговање културе вртића: сарадња и колаборација, заједништво, демократичност и инклузивност, одговорност за континуирано учење и развој.

Припремни предшколски програм, иако у документу није издвојен као посебна целина, садржан је кроз дефинисање општих циљева Основа програма, а усмерен на развој диспозиција за учење и компетенција за целоживотно учење у складу са принципима развијања реалног програма, у реалном контексту васпитно – образовне праксе.

У години пред полазак у школу, постављени су следећи приоритети:

- Да сва деца предшколског узраста, кроз подршку њиховој добробити, имају једнаке могућности за учење и развој;
- Да деца развијају диспозиције за целоживотно учење, као што су: отвореност, радозналост, отпорност, рефлексивност, истрајност, поверење у себе и своје могућности и позитивни лични и социјални идентитет, чиме се постављају темељи развијања образовних компетенција.

Припремни предшколски програм такође се развија као подршка ситуационом учењу и кроз развијање различитих пројеката на начин и са значајем поменутим у претходним деловима, при чему је задатак васпитача да на индиректан начин утиче на општу припремљеност деце за полазак у школу, тако што ће обезбедити услове да заједно са децом трага за одговорима на питања која су пре свега смислена за дете и да кроз развијање пројеката унутар група омогући деци да заједно уче и напредују.

Развијање реалног програма остварује се кроз интегрисан приступ и рад са децом на темама/пројектима са циљем да се истражује и трага за одговорима на питање или проблем који деца уочавају, при чему тражење решења за децу представља изазов.

У развијању програма фокус васпитача је на стварању прилика за учење као интегрисаног искуства детета кроз оно што чини (делање) и онога што ради (односи), а не према унапред испланираним појединачним активностима или издвојеним садржајима подучавања.

На тај начин деци је омогућено:

- да се баве оним што за њих има смисла, што их занима;
- да развијају различите врсте писмености (језичке, математичке, визуелне) и изналазе ситуације за њихово смислено коришћење;
- да развијају кључне образовне компетенције за целоживотно учење: комуникација на матерњем језику, комуникација на другом језику, математичке, научне и технолошке компетенције, дигиталне, друштвене и грађанске компетенције, иницијатива и предузетништво, културолошка свест и изражавање, учење учења;
- да истражују различите изворе учења и подршке: различита места, институције и организације, појединци у локалној заједници, породица, друга деца и одрасли, штампани, дигитални и други извори;
- да се на различите начине и креативно изражавају(визуелно изражавање, покрет, плес, изражавање гестом, певање, звук и музика, причање, драматизација, невербална комуникација, грађење у простору...)
- да користе говор у тумачењу својих мисли и доживљаја и да проширују своје разумевање себе и света који их окружује кроз говорно изражавање;
- да уче истражујући...

Иако важан за целокупни предшколски период, посебно важан аспект припреме за школу односи се на **увођење деце у свет писмености**. Рана писменост се развија у подстицајном језичком окружењу кроз активности у којима различити начини симболичког бележења и писана комуникација имају сврху и смисао за дете у самој активности, а не кроз издвојено подучавање деце читању и писању. Васпитачи омогућавају деци да развијају различите врсте ране писмености (језичке, математичке, визуелне) стварањем ситуација за њихово смислено коришћење, и то кроз:

- **Коришћење симбола у игри** –деца стварају симболе тако што откривају различите начине симболизовања искуства (цртање, прављење модела, креативни покрет, говор, претварање, прерушавање); симболима повезују реалне радње, предмете, поступке са замишљеним концептом у игри; укључују и комбинују симболе различитих култура;

- **Развијање симболичког изражавања у животно практичним ситуацијама** - симболичко изражавање се развија у аутентичним ситуацијама (деца обележавају, дизајнирају, користе бројеве, збрајају ...), користе личне и симболе других култура; у животним ситуацијама користи знаке из различитих сфера људске делатности као начин комуникације;

- **Развијање симболичког изражавања у планираним ситуацијама учења** – деца упознају различите симболе и начине њиховог коришћења у комуникацији са другима; представљају на властити начин оно што доживљавају, замишљају и маштају; испитују различите начине коришћења уметничких материјала и преиспитују процес стварања; развијају различите начине вербалне комуникације кроз риме, причање прича, језичке игре; истражују различите графичке симболе и користе их у смисленим контекстима; овладавају различитим начинима представљања користећи различите медије и технологију;

- **Развијање свести о важности и корисности различитих начина графичког и других начина симболичког представљања** кроз стварање прилика за њихову практичну употребу у игри. Такође важан аспект припреме за школу односи се на подршку развијању важне компетенције за целоживотно учење - **учењу учења** (поред осталих компетенција). Ова компетенција се развија подршком деци да освешћују процес властитог учења (запитаности, постављања питања, развијање сопственх теорија и хипотеза, решавања проблема, проналажење различитих извора информација, заједничко долажење до решеања, конструкција знања, промишљање, преиспитивање и др.). Учење учења је смислено повезано са игром, активношћу и ситуацијом у којој дете учествује и кроз укључивање деце у развијање програма. Васпитач помаже детету да свој процес учења освешћује, прати и процењује, тако што га моделује, даје лични пример у истраживању и подржава га документацијом о учењу видљивом у простору.

Приоритени задаци ове године биће усмерени ка даљем, континуираном развијању реалног програма у вртићима кроз:

- стварање подстицајне и изазовне средине за игру и учење деце
- подршка грађењу односа у вртићу
- грађење културе заједништва
- развијање тема/пројеката у функцији подршке добробити деце , а у складу са дефинисаним принципима
- рефлексија васпитне праксе и
- унапређивање професионалних компетенција васпитача и стручних сарадника.

Имплементацијом програма Године узлета тежимо ка развијању заједнице учења свих учесника у васпитно-образовном процесу са циљем смисленог и квалитетног развоја програма и културе у сваком вртићу. Заједница учења треба да буде базирана на отворености сваког учесника ка реалним променама како групе тако и личних професионалних у контексту социјалних интеракција које омогућавају суочавање различитих перспектива и размену и тиме се подржавају и подстичу нови приступи. Континуираним радом свих учесника у васпитно-образовном процесу кроз заједничке састанке, активности, посете, размене, радиће се на разумевању и смисленом раду по програму „Године узлета“ и начину његове примене.

8.3. Оријентациони распоред дневних активности

Целодневни боравак-узраст од 1 до 5,5 година у објектима „Бисери“1, 2, 3 у Трстенику

Време активности	Активности
6:30-8:00 часова	Пријем деце, игра
8:00-8:15 часова	Петоминутно вежбање
8:15-8:45 часова	Припрема за доручак и доручак
8:45-12:00 часова	Реализација предшколског програма / игра, планиране ситуације учења / сређивање простора, рекреативни боравак напољу (зависно од узраста и потреба деце), припрема за ручак
11:30 часова 12:00-12:30 часова	Ручак за децу узраста од 1 до 3 године Ручак за децу узраста од 3 до 5,5 година
12:30-14:30 часова	Припрема за спавање, спавање /одмор
14:30-15:00 часова	Устајање, ужина
15:00-16:30 часова	Реализација предшколског програма / игра, планиране ситуације учења / сређивање простора, рекреативни боравак напољу и одлазак кући

Целодневни боравак -узраст од 5,5 до 6,5 година у објектима „Бисери“1, 2 и 3 у Трстенику

Време активности	Активности
6:30-8:00 часова	Пријем деце, игра
8:00-8:15 часова	Петоминутно вежбање
8:15-8:45 часова	Припрема за доручак и доручак
8:45-12:00 часова	Реализација предшколског програма / игра, планиране ситуације учења / сређивање простора, рекреативни боравак напољу, припрема за ручак
12:00-12:30 часова	Ручак
12:30-14:30 часова	Реализација садржаја предшколског програма /игра, планиране ситуације учења, посета локалној заједници/, рекреативни боравак напољу, сређивање простора Спавање/одмор-уколико дете изрази потребу за истим
14:30-15:00 часова	Ужина
15:00-16:30 часова	Реализација предшколског програма / игра, планиране ситуације учења / сређ. простора, рекреативни боравак напољу и одлазак кући

**Целодневни боравак-узраст од 1 до 5,5 година у објекту „Бисери“4 у Стопањи и објекту
“Бисери” 5 у Великој Дренови**

Време активности	Активност
6:30-9:00 часова	Пријем деце, игра, припрема за доручак
9:00 часова	Доручак
9.30-11.00 часова	Реализација предшколског програма / игра, планиране ситуације учења / сређивање простора, рекреативни боравак напољу (зависно од узраста и потреба деце), припрема за ужину
11:00 часова	Ужина
11:30-13:00 часова	Припрема за спавање, спавање, одмор и устајање, припрема за ручак
13:30-14:00 часова	Ручак
14:00-16:30 часова	Реализација предшколског програма / игра, планиране ситуације учења / сређивање простора, рекреативни боравак напољу и одлазак кући

**Целодневни боравак-узраст од 5,5 до 6,5 година у објекту „Бисери“4 у Стопањи и објекту
“Бисери” 5 у Великој Дренови**

Време активности	Активност
6:30-9:00 часова	Пријем деце, игра, припрема за доручак
9:00 часова	Доручак
9.30-11.00 часова	Реализација предшколског програма / игра, планиране ситуације учења / сређивање простора, рекреативни боравак напољу, припрема за ручак
11:00 часова	Ужина
11:30-13:30 часова	Реализација садржаја предшколског програма /игра, планиране ситуације учења, посета локалној заједници/, рекреативни боравак напољу, сређивање простора Спавање/одмор, уколико дете изрази потребу за истим
13:30-14:00 часова	Ручак
14:00-15:30 часова	Реализација предшколског програма / игра, планиране ситуације учења / сређивање простора, рекреативни боравак напољу и одлазак кући

Полудневни боравак

ПОЛУДНЕВНИ БОРАВАК	
Трајање активности	Активност
Један час	Пријем деце, игра, јутарња гимнастика
30 минута	Ужина
Три сата и 30 минута	Реализација садржаја предшколског програма /игра, планиране ситуације учења, посета локалној заједници/, рекреативни боравак напољу, сређивање простора, испраћај деце

8.4. Различити програми и облици рада које остварује Установа

Предшколска установа остварује своју делатност кроз различите облике и програме васпитно-образовног рада са сврхом:

– подршке добробити детета кроз квалитетно васпитање и образовање које пружа једнаке могућности деци за учење и развој;

– подршке и пружања могућности и прилика породицама да бирају облик и програм на основу својих потреба;

– стварања могућности да предшколска установа и друга окружења у локалној заједници постану места заједничког учешћа деце и одраслих.

Установа, полазећи од законом прописаних циљева и принципа система предшколског васпитања и образовања, поред редовних реализује друге, различите облике и програме васпитно-образовног рада у циљу унапређивања квалитета васпитно-образовног рада, повећања обухвата деце, ширења разноврсности програмске понуде у складу са потребама породице и деце и специфичностима локалне заједнице.

Ове радне године реализоваће се спортске активности и музичко забавиште.

Спортске активности

Објекат „Бисери“1

Циљеви:

- Упознавање сопственог тела, његовог изгледа и шеме (сличности и разлика са телом других људи) захваљујући истраживању и опробавању његових могућности и испитивању функција својих удова, чула и органа.
- Свестрани развој моторике, односно, формирање и учвршћивање способности овладавања простором кроз кретање у њему, које је координирано, прецизно, уравнотежено и ритмично.
- Развијеност свих мишићних група (трупа, кичме, стомака, ногу, раменог појаса, руку, шаке, прстију, стопала, врата, очију и лица), посебно мишића-опружача.
- Јачање дисајне мускулатуре, развој покрета грудног коша, оспособљеност за дубље и ритмичније дисање уз повећавање капацитета плућа.
- Правилан развој нервног система.
- Постојање основе за даљи физички развој у складу са могућностима детета.

Задаци:

- Припрема детета за описмењавање организујући и интегришући вештине и способности које је оно стекло слушањем, гледањем, графомоторичким вежбама, вежбама артикулације и дисањем.
- Стварајући повољне услове за развој способности кретања, првенствено кроз испитивање и опробавање разноврсних покрета у разним животним ситуацијама, у којима телесне активности нису сврха саме себи, већ средство за учествовање у њима.
- У сарадњи са одговарајућим стручњацима искористити изванредне могућности које се у предшколском детињству пружају за корективни рад у области физичког развоја, односно, уклањање разних деформитета у држању тела, кичменог стуба, табана, пре него што се устале.
- Створити услове за општи развој телесних органа (за крвоток, дисање, варење), мишићно-коштаног система, правилних пропорција тела, раста и тежине, као и усавршавање његових функција.

План рада спортских активности

Активности	Носиоци активности	Динамика реализације
Учешће на РТС-овом кросу кроз Србију	ППП група	IX
Трчање са задацима	васпитачи старијих група	X
Игре на полигону (сала, отворено)	васпитачи старијих група	XI
Игре на снегу	васпитачи старијих група и ППП	XII
Игра „слонче“, „вађење кромпира“		III
Игра „качење веша штипаљкама“	предшколци	III
Игра „ношење јајета кашиком“	предшколци	IV
Игра у ластиху	ППП	V

У „Бисерима 1“ спортске активности воде Катарина Брођанац и Милена Вучковић, уторком од 10:00 до 10:30 часова.

Спортске активности

(физички развој деце узраста од 5 до 7 година)

Објекат „Бисери“2

Циљеви:

- Здраво, физички добро и складно развијено дете
- Стицање богатог моторичког искуства (утисака о физичком свету прикупљеном захваљујући кретањем кроз њега, деловању у њему и манипулативним активностима, повезаног са осталим искуствима,
- одржавање нормалног стања апарата за кретање посебно зглобова, веза и мишића, што се одражава у њиховој покретљивости и снази,
- свестрани развој моторике, односно формирање и учвршћивање способности овладавања простором кроз кретање у њему, које је координирано, складно, уравнотежено и ритмичко
- прилагодљивост условима у којима се обавља телесна активност и њеном циљу, односно поседовање богатог репертоара кретњи, радњи примењених за разне сврхе и услове деловања,
- јачање дисајне мускулатуре и оспособљеност за дубље и ритмичније дисање уз повећање капацитета плућа,
- постојање основе за даљи физички развој у складу са могућностима детета.

Задаци:

- Да створи повољне услове за развој способности за кретање, првенствено кроз испитивање и опробавање пазличитих покрета у разним животним околностима, у којима телесне активности нису сврха саме себе, већ средство за учествовање у њима,
- да помажући деци у овладавању својим покретима и стицању физичке спретности, развијање код њих осећање сигурности у себе и независности у односу на одрасле доприносећи развоју низа вољно карактерних особина, као што су смелост, самопоуздање, одлучност, истрајност, способност самосавладавања,
- да у сарадњи са одговарајућим стручњацима искористи изванредне могућности које се у предшколском детињству пружају за колективни рад у области физичког развоја односно уклањање разних деформитета у држању тела, кичменог стуба, табана и др пре него се устале.

У „Бисерима 2“ спортске активности воде Бајић Андријана и Слађаном Бзенић, уторком од 10:00 до 10:30 часова.

План рада спортских активности

Активности	Носиоци активности	Динамика реализације
Трка за срећније детињство	црвени крст, васп. ППП група	IX
Трчање са задацима	васпитачи старијих група	X
Игре на полигону (сала или на отвореном)	васпитачи старијих група	XI
Игре на снегу	васпитачи старијих група и ППП	XII
Игра „слонче“, (вођење кромпира палицом)		III
Игра ношење јајета у кашичици, скакање у цаку	предшколци	IV
Учешће на РТС-овом кросу кроз Србију	ППП	V

Спортске активности

Објекат „Бисери“4 и Објекат „Бисери“5

Физичка активност битан је део функционисања сваког детета, јер на тај начин код њих долази до смањења непродуктивне активности и хиперактивности, повећања пажње, социјализације и спремности за учење нових задатака. Такође, физичком активношћу смањује се и регулише деструктивно, агресивно и аутоагресивно понашање. Физичка активност и редовне вежбе неспецифично подстичу адаптацију организма на спољне и унутрашње стресове, на развој функције локомоторног система, на пораст капацитета кардиоваскуларног система, на развој капацитета срчаног мишића и коронарних артерија.

Циљеви:

- Формирати здраво, физички добро и складно развијено дете, које ће слободно и ефикасно владати својом моториком.
- Подстицати развој физичке и здравствене културе ради чувања и унапређивања свог здравља.
- Стварање навике код деце да свакодневно бораве на отвореном.
- Стицање богатог моторичког искуства (утисака о физичком свету прикупљеном захваљујући кретањем кроз њега, деловања у њему и манипулативним активностима, повезаног са осталим искуствима)
- Свестрани развој моторике, односно формирање и учвршћивање способности овладавања простором кроз кретањем у њему, које је координирано, складно, ритмично и уравнотежено.
- Прилагодљивост условима у којима се обавља физичка активност и њеном циљу.

- Јачање дисајне мускулатуре и оспособљеност за дубље и ритмичније дисање уз повећање капацитета плућа.
- Постојање основе за даљи физички развој у складу са могућностима детета.

Задаци:

- Задовољити основне дететове потребе за физичком активношћу.
- Стварање услова за складан целокупан раст и развој.
- Стварање услова да се дете осећа задовољно и слободно.
- Развијање спретности, гipкости, способности равнотеже, телесне издржљивости, оријентације у простору.
- Развијање координације покрета руку, ногу и целог тела.
- Усавршавати све природне облике кретања у различитим ситуацијама, те довести до аутоматизма оне које дете још није усвојило.
- Све спортске активности деце се организују тако да буде задовољство и радост, да подстичу, развијају и негују потребу за сарадњу међу децом, усвајање основних норми понашања и реда, да придонесе развоју самосталности, сигурности и самоиницијативности у решавању моторичких задатака у различитим ситуацијама.

План рада спортских активности у Стопањи

Активности	Носиоци активности	Динамика реализације
Процена моторичке способности деце-такмичарске игре	Васпитачи старијих група и ППП	IX
„Круг пријатељства“	Васпитачи средњих и старијих васпитних група	X
Игре на полигону или у сали „Ношење лоптице на кашики“	Васпитачи старијих група	XI
Игре на снегу	Васпитачи свих узрасних група	XII
Игра „Жабљи скокови“	Васпитачи старијих група и ППП	III
Игра „Лопта путује“	Васпитачи свих узрасних група	IV
Учешће на РТС-овом кросу кроз Србију	ППП	V

У „Бисерима 4“ спортске активности воде Кристина Илчић и Маргарета Станојевић, уторком од 10:00 до 10:30 часова.

План рада спортских активности у Великој Дренови

Активности	Носиоци активности	Динамика реализације
Трка за срећније детињство	Црвени крст, ПП група	IX
Трчање са задацима	ПП група	X
Игре на полигону (трчање са запрегом-на отвореном)	Старија васпитна група	XI
Игре на снегу („пронађи своју грудву“-на отвореном)	Старија васпитна група	XII
Игра „Хоки-поки“	Млађа и средња васпитна група	III
Игра „Ухвати лопту и кажи предмет“	Старија васпитна група и ПП група	IV
Игра „Ко пре стигне“, вођење шишарке гранчицом	ПП група	V
Игре са васкршњим јајима, одржавање равнотеже са реквизитима, (сала или на отвореном)	Све васпитне групе	V

У „Бисерима 5“ спортске активности воде васпитачи: Александра Мишић и Јована Мијаиловић, уторком од 10:00 до 10:30 часова.

Музичко забавиште

Објекат „Бисери“2

Циљеви: Развој говорног апарата, култивисање гласовних могућности артикулације и дикције, као и комуникације путем вокалног изражавања. Односи се и на владање својим гласом приликом певања, умерено певање без викања уз што правилније дисање, заједничко започињање и завршавање песме приликом певања.

Задаци: Стварање атмосфере која ће допринети да деца усвоје певање, унесу емоције изражавајући сопствени доживљај на стваралачки начин, подстицање дечје жеље за певањем, усмеравање деце ка изражајном певању, бринути о јачини, висини и начину њиховог певања, учење песама за хорско певање и развијање интересовања за хорско певање, подстицање деце на дружење, сарадњу и толеранцију.

Начин организовања: Овај облик рада организује се у целодневном боравку вртића и припремним предшколским групама. Музичко забавиште ради у објекту „Бисери“ 2 са децом из свих објеката у Трстенику. Обухват деце је око 20. У септембру ће се испитати способности и потреба сваког детета у сарадњи са васпитачима који воде те групе, а родитељи ће имати обавезу да напишу есеје о својој деци из којих ће се видети интересовање деце. Урадиће се индивидуални план подршке за потребе надарене деце као и план подршке друге деце заинтересоване за музичке активности. Музичко забавиште има свој план и програм рада. Своје активности реализује једном недељно у току слободних активности у преподневној смени. Активности музичког забавишта су пред наступе у појачању, интензивније и свеобухватније.

Одржавају се у просторијама које су опремљене музичким инструментима и пратећом опремом. Деца музичког забавишта учествују на манифестацијама на нивоу установе, у сарадњи са центрима за културу (Дан установе, Новогодишње свечаности, Дечја недеља, Васкршње дечје радости, Колевка је највеће пространство, Књижевне вечери, Међународни фестивали музике за децу: „Љубав нам је планета, Дани на Морави, Читалачка значка, Међународни фестивал поезије за децу „Моравски цветић“ и др.). Музичко забавиште у објекту „Бисери 2“ воде васпитачи: Цветић Оливера и Церовић Драгана (Симић Тања-замена), уторком од 10:00-10:30 часова.

План рада музичког забавишта

Назив активности	Садржај рада	Време реализације
Манифестација „Добричино праскозорје“ – Кнић	- Песме за децу -вокални солисти	IX
Дечија недеља Изложба здраве хране Међународни фестивал музике	- Песме: „Друг му буди“, „Другарство нема крај“ - Песме: „Воћкице“, „Поврће“, „Јужно воће“ - Коришћење Орфовог инструментаријума и увежбавање ритма - Такмичење солиста уз пратњу музичког	X

за децу „Љубав, наша је планета“-Ужице	забавишта ПУ“Бисери“	
Слушање музике, Упознавање са дечијим Орфовим инструментаријом	-Опера за децу „ Пепељуга“ Вивалди, Вагнер, Мокрањац (упознавање са класичном музиком) -Духовна музика примерена деци (литургијска музика за децу)	XI
Новогодишње свечаности Међународни фестивал музике за децу „Златна нота“-Нови Пазар	- Песме: - „ Деда мраз“, „Зека и снег“, „Стиже Нова година“ - Такмичење у певању	XII
Божјићни празници и Свети Сава	- Песме: - „ Божић бата“, „Божић“, „Свети Сава“	I
Развијање осећаја за ритам кроз игру	- Игре: „Ритмички ехо“, Музичке столице“, „Погоди ударалке“ -Прављење музичких инструмената (зрневље и амбалажа)	II
Учешће на манифестацији „ Подршка деци оболелој од рака“	-Солисти и музичко забавиште	
Обележавање Дана пролећа	-Песме: „Сунчев рођендан“, „Пролеће“, „Пролећно коло“	III
Обележавање Дана жена	- Песме: „Моја мама“, „Коло мами заиграјмо“	
Васкршње дечје радости Крушевац	-„Христис Воскресе“ Врњачка Бања есме: „Васкршња јаја“, „Васкр“, „Молитва“,	IV
„ Зашто рода небом хода“	-Песме: „Деца“, „Молба“, „Мој тата“, „Желим сестру или брата“	
Промоција музичке књиге за децу	- Солисти и музичко забавиште ПУ „Бисери“ „ Руку ти пружам“	
„Фестивал цвећа“- Трстеник	-Музичко извођење песама за децу уз хармонику (хор)	V
Међународни фестивал музике за децу „Си-до“- Македонија	-Такмичење у певању – вокални солисти	
Уметничко изражавање деце кроз компоновање и игру уз подршку васпитача	- Покушај стварања песама у опсегу 3 до 4 тона, стварање стихова и покрета уз игру	
„ Читалачка значка“ - библиотека „Јефимија“	-Солисти и музичко забавиште ПУ „Бисери“ -песме: „Ти и ја“, „ Лептирић и сан“, „ Ми бројимо“	VI

Драмска игротека

Циљеви:

- Развијати код деце способност слушања и праћења говора других,
- Развијати самопоуздање код деце за јавне наступе,
- Развијати говорни апарат код деце и утицати на правилан изговор речи,
- Развијати интересовање за самосталну интерпретацију креативност,

Задаци:

- Праћење и потстицање развоја деце у њиховим индивидуалним способностима и склоностима ка интелектуалном емоционалном-социјалном и сваком другом професионалном развоју;
- Стварање услова за што непосреднији и једноставнији приступ библиотекарском фонду деци и васпитачима;
- Развијање креативности код деце у рестаурирању старих и похабаних књига;
- Упућивати децу на стварање личних –кућних библиотека који су темељи културног живота сваког појединца;
- Развијање и неговање навике слушања прича и љубави према књизи

Начин организовања :

Овај облик рада организоваће се у целодневном боравку вртића и ППГ са децом из објекта „Бисери 1“ и ППГ из објекта „Бисери 2“. Просторија библиотеке је у објекту „Бисери 1“ и доступна је за посету свим групама које имају интересовање. Библиотека је опремљена сликовницама илустрованим књигама са лакшим стиховима, бајкама, приповеткама, збиркама песама, као и занимљивим драмским садржајима. Такође библиотека је опремљена и стручном литературом која је доступна васпитачима, медицинским сестрама васпитачима и стручним сарадницима, а евиденција се води за сваку позајмљену књигу. У сарадњи са васпитачима, родитељима писцима и децом допуњавамо библиотеку књигама које нам поклањају. Деца доносе и своје похабане књиге на којим украшавају корице и рестаурирају. Библиотека поседује и костиме за разне приредбе, манифестације, драматизације бајки и басни.

У драмској игротечи деца ће се припремати за такмичења у рецитовању за представе, учествоваће на манифестацијама у оквиру установе и ван ње, Дечија недеља, Дан установе, завршне манифестације, приредбе. Сарађиваћемо са Градском библиотеком и школом.

Драмску библиотеку организује Ружица Пешић-Брођанац васпитач-библиотекар у просторији библиотеке средом од 10:00 – 10:30 часова.

План рада драмске игротекe

Активности	Носиоци активности	Динамика реализације
процена интересовања деце	васпитачи ППП и старијих група	IX
такмичење у рецитовању Лете, лете лепе речи	Васпитач – библиотекар васпитач ППП	X
Драмска предтава за Дан установе	Васпитач – библиотекар васпитач ППП родитељи, помоћник директора	XI
Рецитације и драматизације за новогодишње свечаности	Васпитач – библиотекар васпитач ППП родитељи	XII
илустрација бајки и басни прављење књига и сликовница	Васпитач – библиотекар	I, II
прикупљање књига поводом „Дана књиге“	родитељ деца, васпитачи	III
украшавање књига, изложба	Васпитач – библиотекар Васпитач ППП деца и родитељи	IV
припрема рецитатора за завршну манифестацију и учешће у програму	васпитач ППГ Васпитач – библиотекар помоћник директора	V, VI

8.4.1. Повремени програми

Предшколска установа организоваће излет и зимовање деце у складу са потребама и интересовањима деце и родитеља, а за узраст деце од четири године до поласка у школу. Није могуће прецизно планирати број група као ни број деце за наведено.

Једнодневни излети

Једнодневни излети организују се са циљем богаћења непосредног искуства деце, упознавања са установама културе (музејима, позориштима...) развојем социјализације, аутономије и независности, развоја вештина комуникације... Као и претходних година, планира се једнодневни излет за децу припремног предшколског узраста у сарадњи са локалном самоуправом и Канцеларијом за младе.

Зимовања

Програм зимовања реализује се за децу припремног предшколског и старијег узраста у зимским месецима (децембар-фебруар) у трајању од 7 дана, док се место реализације програма одређује на основу одлуке Савета родитеља.

Организација излета и зимовања

Излети деце планирају се у пролећном периоду у форми целодневних излета што подразумева полазак у преподневним часовима и повратак у поподневним часовима. Зимовања деце се организују у зимском периоду за децу припремних предшколских и старијих васпитних група. Савет родитеља разматра понуђене дестинације и доноси коначну одлуку о реализацији овог облика рада. На Педагошком колегијуму и Савету родитеља, доноси се коначна одлука.

Припрема за одлазак на излет и зимовање

Припрема деце обухвата психо-педагошку припрему, односно припрему деце за одвајање од породице и боравак у новим условима. Деца се упознају са местом у које одлазе, појединим активностима које ће тамо реализовати, обавезама и дужностима, а пре свега са лепотама нових искустава и доживљаја.

Припрема родитеља подразумева пружање информација о месту боравка деце, условима у објекту и околини, програму излета, времену одласка и повратка, цени и условима плаћања, потребној гардероби и осталом прибору, као и стручне информације о њиховој улози у психо-педагошкој припреми деце.

Припрема запослених обухвата упознавање са програмом излета, присуство радним састанцима као и упознавање са задацима у вези реализације излета.

Задаци за васпитача –анимирање деце и родитеља за излет, сачињавање списка деце која ће ићи на целодневни излет са потписом родитеља, присуство радним састанцима које води организатор излета, радни састанци са родитељима ради пружања потребних информација, склапање уговора са родитељима и предаја примерка служби рачуноводства, прикупљање новца од родитеља и предаја истог на благајни установе, прикупљање дечијих здравствених књижица, психо-педагошка припрема деце и стручна припрема за реализацију програмских садржаја на излету.

Задаци за родитеља – потписивање уговара и поштовање услова плаћања, припрема оверене здравствене књижице, припрема свих потребних средстава за пут детета и учешће у психо-педагошкој припреми детета.

Програм васпитно-образовног рада на излету и зимовању

Целодневни излети и зимовања подразумевају посебан вид организације васпитно-образовног рада са децом у природи. Овакав облик рада пружа могућности за широко васпитно-образовно деловање. Приоритетан задатак је да се искористе природни ресурси уз што дужи боравак деце на чистом ваздуху, чиме се доприноси целокупном психо-физичком развоју. Планирање васпитно-образовног рада условљено је изабраном дестинацијом, могућностима ближе и шире околине, временским условима, узрастом, интересовањима и потребама деце конкретне васпитне групе.

Основни циљеви

- Очување и унапређивање здравља деце
- Активан одмор
- Развијање природних облика кретања и моторичких способности деце у природним условима
- Развијање навика о здравом начину живота
- Развијање навика креативног провођења слободног времена
- Развијање способности доживљавања и упознавања природе, њених законитости и лепота
- Формирање и доградња моралних ставова о поступцима човека у односу на природу
- Стицање искуства у колективном животу и заједништву, уз развијање толеранције у односима са другима
- Успостављање позитивне социо-емотивне климе у групи и објекту и подстицање веселог расположења

Сарадња са родитељима/другим законским заступницима деце

Сарадња са родитељима одвијаће се:

Пре одласка на излет и зимовање:

- информације о могућности одласка на излет –панои у вртићима (опште информације, слике објекта и дворишта, циљеви излета, програм излета, исхрана деце на излету)
- припрема родитеља који су се определили за одлазак деце на излет

За време излета и зимовања:

- могућност пружања информација о детету путем телефонског контакта у време које васпитачи и родитељи договоре

По завршеном излету и зимовању:

- индивидуални информативни разговори са родитељима
- изложба дечијих ликовних радова
- пано за родитеље са кратким информацијама о садржајима активности током излета и интересантним детаљима – необичан доживљај, дечији искази, фотографије...

План реализације излета/зимовања

Р.бр.	Активност	Носиоци активности	Динамика реализације
1.	Разматрање понуђене дестинације и доношење коначне одлуке о реализацији овог облика рада	Савет родитеља, педагошки колегијум, локална самоуправа, Канцеларија за младе	IV,XI
2.	Упознавање родитеља са условима одласка на излет (пружање информација о програму излета, превентивно-здравственој заштити деце, цени, условима плаћања, пријави деце за излет) на родитељским састанцима	Васпитачи у ВО групама деце узраста од 4 год. до поласка у школу	IV,XI
3.	Припрема деце за одлазак на излет	Васпитно особље, родитељи	IV,XI
4.	Припрема запослених (упознавање са програмом излета, као и задацима у вези реализације излета/зимовања на радним састанцима)	Директор, пом. директора, организатор излета	IV,XI
5.	Реализација ВО рада са децом у природи	Васпитно особље	I,V
6.	Пружања информација о детету током излета/зимовања путем телефонског контакта у време које васпитачи и родитељи договоре	Васпитно особље	I,V
7.	Информисање родитеља о реализацији излета/зимовања, тј. догађајима са излета/зимовања (фотографије на вибер групи, путем индивидуалних разговора, родитељских састанака, Савета родитеља, изложби ликовних радова, сајта...)	Васпитно особље, Директор, пом. директора	I,V

Од **пригодних програма** организоваће се:

Програми поводом обележавања „Дечје недеље“, у свим вртићима Установе током прве недеље октобра.

9. САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ

Током ове радне године и даље ћемо развијати квалитетно партнерство између родитеља и васпитно-образовне установе која се може реализовати кроз разумевање важности прихватања и узајамне подршке, међусобног разумевања и поштовања, смислене и конструктивне комуникације, активног учешћа и сталне размене. Породица као примарни и најважнији васпитач деце да би учествовала у програму, потребно је да се осећа позваном и добродошлом, прихваћеном и уваженом, да припада и даје допринос заједници вртића кроз смислено учешће у развијању реалног програма.

Вртичко окружење треба да омогући деци да повезују искуства из породице са оним што раде у вртићу, да се програм обогати идејама и учешћем породица и да се знања и искуства из породице интегришу у заједничко учење деце и одраслих.

Почетком године родитељи ће бити упознати са развијањем програма рада у сваком објекту вртића са васпитно-образовним радом, као и другим програмима (исхране, превентивно - здравствене и социјалне заштите, програмом заштите деце од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања и др.). Родитељи су директно укључени у рад установе кроз Савет родитеља, Управни одбор и тимове.

Током године сарадња са родитељима треба да се одвија кроз **сталну комуникацију** о децем учешћу и учењу, животу и раду у вртићу:

- Размена информација са родитељима приликом доласка и одласка из вртића; путем вибер група, мејл адреса и сл.
- Унапред договорени сусрети и састанци са родитељима - размена информација, саветодавни рад са породицом;
- **Заједничко вођење** дечијих портфолиа који на различите начине осликавају учење и учешће деце у програму (портфолији су доступни родитељима, уз могућност ношења кући, заједничког разгледања са децом, давање сопствених запажања и прилога);
- Целокупан простор у јаслицама и вртићима треба да **обилује документацијом која осликава реални програм** који децу и родитеље позива на учешће: посебна места са средствима и материјалима из пројекта за заједничку игру деце и родитеља; почетни и процесни панои са информацијама о актуелним пројектима, активностима, истраживањима, а кроз различите начине изражавања (фотографије, исказе, дечије продукте), позиве на заједничке активности и могуће начине укључивања породице, предлози и сугестије за заједничке игре и истраживања.

Сарадња установе и породице одвијаће се плански и систематски током читаве године са јасно формулисаним задацима и утврђеном динамиком њиховог остваривања, уз уважавање потреба које се укажу спонтано, као и иницијатива које крећу како од васпитача, тако и од родитеља.

Пружање подршке родитељима, реализоваће се и кроз: саветодавни рад стручних сарадника са родитељима око проблема везаних за адаптацију, развој и напредовање деце, васпитне поступке и промене у понашању деце, путем предавања за родитеље од стране стручних сарадника и васпитача на родитељским састанцима, путем паноя за родитеље са чланцима из часописа и стручне литературе који се односе на раст, здравље, развој деце, васпитне поступке родитеља, као и израђеним едукативним листићима у вези поменутих тема.

Партнерство са породицом градиће се кроз: заједничко опремање спољашњег и унутрашњег простора, обезбеђивање материјала и средстава за рад са децом, мања техничка помоћ у групи, мања техничка помоћ у радној соби и спољашњем простору, учешће у извођењу приредби, манифестација, посета, шетњи, непосредно учешће у развијању реалног програма у групи и другим активностима.

9.1. План сарадње са породицом

Ниво сарадње	Облик сарадње	Садржаји	Време реализације	Носиоци активности
Узајамно информисање родитеља и васпитног особља	1.Родитељски састанак	-Примена нових Основа програма “Године узлета” и начини укључивања родитеља у развијање реалног програма -Исхрана, превентивно-здравствена и социјална заштита деце, програм заштите деце од ДНЗЗ -Адаптација и активности деце у овом периоду	IX, Током године	Васпитно особље
	2.Индивидуални разговори	-Понашање детета у групи -Проблеми везани за адаптацију деце -Развој и напредовање детета -Промене у понашању -Тешкоће у развоју детета -Здравствено стање детета и др.	Два пута месечно према плану в. гр.	Васпитно особље
	3.Разговори приликом пријема и испраћаја деце	-Кроз информације о здравственом стању, потребама деце итд.	Свакодневно	Васпитно особље
	4.Информације телефоном	-Обавештавање и информисање о текућим потребама	По потреби	Васпитно особље и друге службе
	5.Постављање информативног материјала на званичну интернет страну	-Промовисање примене нових Основа програма „Године узлета“ у нашој установи -Актуелна догађања у предшколској установи, везана за васпитно-образовни рад и функционисање Установе	Током године	Директор, помоћник директора
	5. Панои за родитеље	-Информације о пројектима на нивоу групе -Програм заштите деце од насиља, превентивне здр.заштита, исхрана деце, -Понуде, брошуре, чланци из часописа и стручне литературе	Свакодневно и месечно	Васпитно особље, тимови, комисије

	6. Приредбе на нивоу васп. групе и дружење са родитељима	- У складу са пројектом / темом који се реализује у групи	Према плану рада в. групе	Васпитно особље
	7. Приредбе за родитеље на нивоу установе	- Драмско, музичко, ритмичко, ликовно и говорно стваралаштво деце	XII, VI	Васпитно особље
Едукација родитеља/др. законских заступника	8. Саветодавни рад са родитељима	- Проблеми везани за адаптацију, развој и напредовање деце - Васпитни поступци - Промене у понашању деце	IX-VIII	Стручни сарадници
	9. Предавања за родитеље	Психолошко-педагошке теме на предлог родитеља и процену васпитног особља	IX-VIII	Психолог, Педагог, васпитно особље
	10. Израда и дистрибуција едукативних листића за родитеље	- Шта родитељи треба да знају пре уписа детета у вртић - Заштита деце од дигиталног насиља - Зашто је важна превентива - Правилна исхрана - Превентивно корективне вежбе	VIII, IX, X,	Психолог, педагог, Мед. сестре на превентиви,
Учешће родитеља у животу и раду вртића	11. Учешће родитеља у Савету родитеља	- Сви проблеми од интереса за децу	Према плану рада СР	Директор и представници свих в-о група
	12. Учешће родитеља у Управном одбору	- Учешће у процесу управљања установе	Према плану рада УО	Представници родитеља из СР
	13. Активности родитеља у васпитној групи	- Непосредно учешће у развијању реалног програма у групи - Учешће у праћењу и документовању децјег развоја и напредовања (портфолио) - Учешће у процесу планирања активности за развијање теме/пројекта са децом (кроз давање идеја) - Набавка средстава и материјала за рад - Помоћ и сарадња око организовања приредби, манифестација, дружења	По потреби и по плану	Васпитно особље

10. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

Заједница обликује услове и начине одрастања детета. Места у локалном окружењу су места заједничког истраживања и учешћа деце и одраслих. Како би се програм развијао важни су учесници и ресурси локалног окружења-људи, простори, организације и институције. Самим тим јако је важно да учешћем у свим активностима и манифестацијама и доприносом, развија се лични, социјални и културни идентитет деце. Сарадња установе са окружењем развијаће се на принципима: отворености за различите могућности и повезивања, уважавања специфичног контекста и места где се установа налази, континуитета и повезивања различитих дечијих искустава (у породици, окружењу, вртићу), видљивости и препознатљивости установе у окружењу.

Приоритетни задатак јесте реално отварање предшколске установе према локалном окружењу. **Тражење прилика и ресурса као и потенцијала околине** који би помогли у развијању програма у вртићу. Сваки вртић на основу својих специфичности и контекста треба да развија сарадњу са непосредним окружењем уз консултовање деце и породице и то: отворени простори – шеталишта, трг, паркови... спортски клубови, библиотека, музеј и остале културне институције... користе се за реализацију различитих активности; деца, васпитачи и чланови породице учествују у дешавањима у локалној заједници, а с друге стране у вртићу се дешавају манифестације у којима учествују чланови локалне заједнице; информације о делатности предшколске установе су видљиве и доступне у локалној заједници.

Развијање теме/пројекта подразумева и проналажење ресурса околине тако да деца, васпитачи и родитељи траже могућности како да дођу до одговора на питања и реше проблеме у вези са својим истраживањима у вртићу. Како би дошли до одговора организоваће се неки од могућих начина повезивања: истраживања на терену, одлазак у институције, на различите локалитете, упознавање и контакт са различитим познаваоцима проблематике у вртићу и ван њега, заједничко прибављање материјала и извора сазнања и др. Институције образовања, културе, спорта, привреде, природни локалитети и др. на тај начин постају места остваривања програмских активности или се укључују у активности у вртићу. Такође, библиотека представљаће стални извор сазнања у вези са актуелним темама/пројектима.

Сарадња ће се интензивирати преко представника локалне средине у Тиму за самовредновање, Тиму за развојно планирање и Тиму за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Приоритетни задаци у сарадњи са локалном заједницом су проширивање сарадње са свим релевантним институцијама: културним институцијама, основним школама, здравственим установама, удружењима, и др.

Видљивост предшколске установе у окружењу је циљ коме тежимо и оствариваће се кроз:

- учешће деце и васпитача у различитим дешавањима у локалној заједници (различитеманифестације, обележавање Дечије недеље, Ускршње недеље, ликовни и други конкурси и др);
- доступност информација о предшколској установи и програму у локалној заједници кроз различите продукте дечијег рада (дечије изложбе, покретање хуманитарних акције и сл.);
- сарадњу са писаним и електронским медијима кроз презентацију примера добре праксе.

Планирају се различите активности у оквиру: Дечје недеље, светског Дана здраве хране, прослава Дана Установе, Нове године, дана Светог Саве, учешће на кросу, обележавање Дана планете земље...

Деца из наше Установе укључиваће се и у друге манифестације које се организују у граду, а примерене су за децу предшколског узраста, али уз договор на Педагошком колегијуму и уз сагласност родитеља.

Ближе активности, приказане су у табели.

10.1. План сарадње са локалном заједницом

Установе	Садржај сарадње	Носиоци активности	Време реализације
Музичка школа: “Корнелије Станковић“	Посета, дружење са децом из музичке школе, сарадња са наставницима у циљу подршке добробити деце и развијања реалног програма	Директори, васпитачи, наставници музичке школе, деца	IX-VIII
Дом Здравља	Посета здравственим установама, обележавање важних датума, сарадња са стручњацима у циљу подршке добробити деце и развијања реалног програма	Директор, васпитачи, мед. сестре на превентиви, деца	IX-VIII
Центар за социјални рад	Превенција и решавање проблема породица са децом којима је потребна подршка	Директор, васпитачи, стручни сарадници	по потреби
Удружење МНРО	-Посета деце у дружењу, дружење и креативне радионице	Стручни сарадници, васпитачи, деца	IX-VIII
Музеј Трстеник	Посета деце поставкама у музеју и зајдничке активности, сарадња са кустосом у циљу развијања реалног програма	Васпитачи, деца	IX-VIII
Народни универзитет	Посета у циљу развијања програма, присуствовање извођењу позоришних представа, пројекцијама дечјих филмова...	Васпитачи, деца	IX-VIII
Библиотека	Коришћење ресурса библиотеке у циљу продубљивања сазнања и истраживања у оквиру пројекта, дружење са песницима	васпитачи, библиотекар	IX-VIII

Општина Трстеник	Посета и упознавање са радом запослених у општини	Васпитачи, деца	X и по потреби
Савет за безбедност саобраћаја	Организовање представе за децу у оквиру промотивно едукативне кампање везане за безбедност деце предшколског узраста	представници Савета за безбедност саобраћаја, деца и васпитачи	IX и по потреби
Локална ТВ станица	-Истраживање у циљу развијања пројекта -Посета и упознавање са радом запослених на локалној ТВ станици, -Објављивање актуелних информација везаних за рад ПУ	Васпитачи, деца Директор, пом. директора	IX-VIII X и по потреби IX-VIII
Црква	Посета приликом обележавања верских празника	Васпитачи, деца	IX-VIII
МУП Трстеник	-Посета у циљу развијања програма -Сарадња поводом реализације завршне приредбе	Васпитачи, деца Директор, пом. директора	IX-VIII VI
Локалне привредне и услужне организације	-Посета у циљу развијања реалног програма, -Набавка различитих рестлова и материјала	Васпитачи, деца Директор, Пом. директора	IX-VIII

10.2. Сарадња са основном школом

Посебан задатак у оквиру сарадње са друштвеном средином је сарадња са основним школама на територији наше општине, која ће се одвијати током целе године са циљем што ефикасније припреме деце за полазак у школу, која из године у годину траје и постиже све већи квалитет. Непосредна близина основних школа и наших вртића пружа могућност континуиране сарадње. Стручни сарадници из школа и наше установе, васпитачи припремних група и представници основних школа из реда учитеља неколико година уназад успоставили су сарадњу, тако да на почетку сваке године, заједно израђују планове сарадње који подразумевају активности које се у континуитету реализују, током године, у школи или вртићу.

10.2.1. План сарадње са основном школом

Нивои-облици сарадње	Садржаји сарадње	Носиоци активности	Динамика
Сарадња директора	<ul style="list-style-type: none"> - Садржај припреме деце за полазак у школу - Начин израде портфолија и упитника о раду и напредовању предшколаца - Заједничке манифестације школе и вртића поводом Дана екологије, Дана школе и вртића, Пријема правака у Дечји савез, Ускршњих празника, Недеље здраве хране и слично - Дан отворених врата- посете родитеља, деце и васпитача школи - Сарадња са МУП-ом на безбедности деце у саобраћају 	директори	Према плану рада Актива директора
Сарадња стручних сарадника	<ul style="list-style-type: none"> - Сарадња на континуитету праћења рада предшколаца за упис у први разред (размена портфолија- садржај и коришћење, деца по ИОП-у) - Планирање сарадње кроз изложбе поводом дана пролећа, нове године, осмог марта, дана екологије, дечје недеље - Сарадња логопеда школе и вртића на врстама говорних сметњи деце и праћењу истих 	<ul style="list-style-type: none"> - педагози и психолози - логопеди 	<p>V, IX</p> <p>IX- VIII</p> <p>IX- VIII</p>
Сарадња учитеља и васпитача	<ul style="list-style-type: none"> - Сарадња васпитача и учитеља будућих првака (посете школи) - Сарадња на коришћењу података из портфолија и упитника о предшколцима - Сарадња на континуитету развоја деце по ИОП-у - Сарадња на припреми предшколаца за полазак у школу - Сарадња на заједничким приредбама, изложбама 	- учитељи и васпитачи	<p>IV</p> <p>V</p> <p>V</p> <p>IX</p> <p>IX- VIII</p>
Сарадња ученика и деце ПУ	<ul style="list-style-type: none"> - Учесће предшколаца и деце на Дану школе и ученика на Дану вртића - Учесће на изложбама које организује школа или вртић - Активности поводом Дечје недеље, Ускрса, Дана екологије, 8 марта и сл. - Сређивање дворишта, - Рад на спречавању насиља (биоскопске представе, спортски сурети и сл.) - Посета деце првог разреда деци из вртића (заједничке активности, игре) - Посета предшколаца и деце, деци првог разреда (упознавање са учитељем, заједнички час). 	<ul style="list-style-type: none"> - ученици, предшколци и деца - васпитачи и учитељи 	<p>Према календару</p> <p>X</p> <p>V, VI</p>

11. ПЛАН ХОРИЗОНТАЛНОГ ШИРЕЊА НОВИХ ОСНОВА ПРОГРАМА

Према моделу заједнице професионалног учења реализоваће се подршка професионалном развоју практичара кроз рефлексивно, колаборативно и искуствено учење хоризонталним ширењем искуства практичара из језгра промене. Професионално учење практичара се односи на развијање и неговање рефлексивне праксе практичара где се рефлексивно и критички промишља о програму што доприноси мењању и креирању нових пракси „изнутра“. Циљ јесте да се развије осетљивост и отвореност за учење што помаже у решавању изазовних и сложених проблема са којима се суочавају у пракси.

Хоризонтална размена са васпитачима из вртића језгра промене на остале објекте има за циљ развијање рефлексивно – социјалне праксе у вртићу и оснаживање практичара да планирају промене у својој пракси. Према активностима модела заједнице учења које се реализују у предшколској установи васпитачи из објекта се повезују са другим објектима наше установе, као и другим установама, где имају за циљ преношење својих искустава и знања у току примене Нових основа програма и реализације активности као модел развијања хоризонталног ширења.

План ширења хоризонталне размене се одвија према следећем распореду:

- Вртић „Бисери“1-језгро промене
- Вртић „Бисери“2
- Вртић „Бисери“3
- Вртић „Бисери“4
- Вртић „Бисери“5
- Полудневне групе

Језгро промене у Предшколској установи „Бисери“ је објекат Бисери 1. Након увођења Нових основа програма у вртић језгро, трудимо се да промене ширимо и на остале објекте и полудневне групе.

Стручни сарадници су заједнички укључени у ширење нових Основа програма у установи кроз: пружање подршке васпитачима у планирању тема/пројеката заснованих на принципима развијања реалног програма, у овладавању стратегијама развијања реалног програма, у уређивању свих простора вртића, у складу са критеријумима квалитетног физичког окружења, пружање подршке васпитачима при укључивању породице у развијање реалног програма и у остваривању различитих облика сарадње са породицом; континуирано организовање заједничких састанака са васпитачима у вртићу, боравак у васпитним групама и остваривање конкретних заједничких акција, као и развијању рефлексивне праксе практичара.

Други објекти предшколске установе на територији општине Трстеник, наставиће координисање са вртићем језгром кроз посете, заједнички рад и тематске сусрете. Носиоци промене на првом месту су: васпитачи, мед.сестре-васпитачи, стручни сарадници и директор установе. Учесници у промени су и родитељи и локална самоуправа.

Стратегија информисања родитеља и ЈЛС планира се путем сајта установе, затим путем медија, родитељских састанака као и непосредно преко партнера са којима остварујемо заједничку сарадњу. Сваки вид информисања нам олакшава пут промене.

Активности	Носиоци активности	Временска динамика	Радни материјал
-Реализација родитељских састанака на тему примене нових Основа програма “Године узлета” као и начина укључивања родитеља у развијање реалног програма	-родитељи -Васпитачи, Мед.сестре- васпитачи	август- септембар	
-Размена искустава васпитача и мед.сестара васпитача-упознавање са темама рада и дискусија.	-Васпитачи, мед. Сестре-васпитачи- као и васпитачи, мед. Сестре- васпитачи- (из вртића у ком започињемо промену) -стручни сарадници	Током године	-Концепција Нових основа програма „Године узлета“ -Правилници и водичи ;
-Реализација састанака у циљу хоризонталне размене (у складу са актуелним темама)	-Стручни сарадници, директор, пом.директора, васпитачи, мед.сестре- васпитачи	2х месечно (по потреби и чешће)	-Припремљени материјали на задату тему -Водич за стручно усавршавање у предшколској установи кроз хоризонтално учење
-Евидентирање различитих врста рестлова у радним собама као и набавка неструктурираних, полуструктурираних, као и природних материјала за сву децу	-Стручни сарадници -васпитачи, мед.сестре- васпитачи, -родитељи -локална заједница	септембар	-Чек листе рестлова
-Уређење унутрашњег заједничког простора у вртићу (ходници, атријум, сала)	-васпитачи, мед.сестре- васпитачи -стр. сарадници -директор -пом.директора	Током године	-Скица простора (могуће просторне целине,план подршке и потребан материјал, средства, опрема, техника)

-Приказ инспиративних примера креирања подстицајне средине за игру и истраживање	-васпитачи и мед.сестре-васпитачи -стр. сарадници	Током године	-Примери добре праксе -Приручник за уређење простора
-Формирање и континуирано реструктурирање и обогоћавање просторних целина у складу са актуелним пројектом	-васпитачи, мед.сестре-васпитачи	септембар	-Скица просторних целина у радним собама Приручник за уређење простора
Уређење дворишног простора вртића	васпитачи, мед.сестре-васпитачи -стр. сарадници -директор -пом.директора	Током године	-Израда скица за уређење дворишта -Приручник за уређење простора
-Анализа реализованих активности, заједничко разумевање и рефлексивна	васпитачи, мед.сестре-васпитачи -стр. сарадници -директор -пом.директор	Током године	-Дискусија -Презентација примера из праксе
Рефлексивно преиспитивање: сопствене праксе, димензија реалног програма, културе и структуре вртића.	васпитачи, мед.сестре-васп. -стр. сарадници -директор,пом.дир.	Током године	Модел ЗПУ

12. КУЛТУРНЕ И ЈАВНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Установа ће учествовати на културним и јавним манифестацијама са циљем обележавања значајних датума и догађаја, односно активностима планираним у оквиру/ и ван установе.

Активности	Садржај	Учесници	Носиоци активности	Време и место реализације
Дечја недеља	-дечје ликовно стваралаштво, -изложба дечјих радова, -позоришна представа	- деца свих васпитних обданишних група	директор, КЈД, пом.директора, васпитачи	Х, Вртић
	- посете, -маскенбал у полудневним групама	- деца старијих и ППП група		Х, институције, удружења и др. у Трстенику
	-јавни час деце из музичке школе (извођење композиција класичне музике на инструментима) за децу вртића	-деца музичке школе	директор, наставници музичке школе	Х, Вртић
Читалачка значка	-ликовно стваралаштво	-деца ППП	директор, пом.директора, васпитачи	Х, Вртић, Народна библиотека „Јефимија“
Манифестација поводом Дана установе	-дечје драмско, музичко и ликовно стваралаштво, музичке игре	-деца ППП из објекта „Бисери“ 1 и „Бисери“ 2	директор, КЈД, пом.директора, васпитачи	ХII, Дом културе

Завршна манифестација са предшколцима	-музичко-ритмичко стваралаштво	- све васпитне групе ППП	директор, КЈД, пом.директора васпитачи	VI, Омладински трг
Такмичење рецитатора	-дечје говорно стваралаштво	- деца ППП	директор, КЈД, пом.директора, васпитачи	X, Вртић
Маскенбал	-дечје ликовно стваралаштво	деца ППП, деца из старијих група	директор, КЈД, пом.директора, васпитачи	IV, радне собе
Дан планете земље	ликовно и музичко стваралаштво	старија и ППП групе м. забавиште и радионица м.игара	директор, КЈД, пом.директора, васпитачи	IV, Омладински трг- Дом културе
Међународни фестивал дечјег стваралаштва “Моравски цветић“	дечје музичко-драмско и ликовно стваралаштво	- деца ППП, деца из старијих група	директор, КЈД, пом.директора, васпитачи	IV, Омладински трг- Дом културе
Фестивал цвећа	Учествовање у изложби биљака и ликовно стваралаштво	-деца свих васпитних обданишних група	директор, КЈД, пом.директора, васпитачи	V Центар града

Чланови комисије за КЈД:

1. Савовић Биљана – директор,
2. Ђукић Бојана - помоћник директора,
3. Рушка Пешић Брођанац- председник комисије, - васпитач,
4. Весна Перих-васпитач,
5. Ана Бошковић -васпитач,
6. Гордана Стаменковић-васпитач
7. Верица Китић-васпитач,
8. Маја Караулић - васпитач,
9. Марија Промицаћ - васпитач,
10. Васпитачи припремних предшколских група.

13. ПЛАН РАДА СТРУЧНИХ ОРГАНА

13.1. План рада Педагошког колегијума

План одржавања седница Педагошког колегијума Установе, који чине: Савовић Биљана, директор установе, Ђукић Бојана, помоћник директора, Бељић Даница – педагог и координатор Стручног актива за развојно планирање, Павловић Јелена – психолог и координатор Тима за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, Лара Асентић – логопед и координатор Тима за инклузивно васпитање и образовање, Павловић Наташа – руководилац стручног актива васпитача, Јовичић Дајана – руководилац стручног актива медицинских сестара – васпитача, Оролић Јелена – координатор Тима за самовредновање. Састанци Педагошког колегијума одржаваће се једном месечно, пре седнице Колегијума, по потреби и чешће. Педагошким колегијумом руководи директор. На позив директора, састанку могу присуствовати и други запослени, који нису чланови колегијума у зависности од проблематике која се на састанку разматра.

Педагошки колегијум разматра питања и даје мишљење у вези са следећим пословима:

- Планирање и организација остваривања програма васпитно-образовног рада и свих активности установе;
- Обезбеђивање и унапређивање квалитета васпитно-образовног рада, самовредновање и стварање услова за спровођење спољашњег вредновања
- Остваривање Развојног плана Установе,
- Сарадња са органима јединице локалне самоуправе, организацијама и удружењима
- Организовање педагошко-инструктивног увида и надзора и предузимање мера за унапређење и усавршавање рада васпитача и стручних сарадника,
- Анализа рада Тима за инклузију, Тима за заштиту деце од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања, Тима за самовредновање, Тима за кризне интервенције.
- распоред рада запослених по објектима,
- планирање стручног усавршавања запослених,
- израда предлога Плана набавке дидактичког и потрошног материјала и литературе
- разматрање остваривања Плана рада за текућу годину,
- програм културних и јавних манифестација (Дечја недеља, обележавање дана установе, завршне приредбе и др),
- договор око организовања зимовања и излета деце за текућу радну годину и по реализацији зимовања и излета – евалуација,
- размена искустава у реализацији задатака и планираних корака у примени нових Основа програма који су предвиђени у оквиру програма стручног усавршавања .

Р.бр.	Садржај рада	Вр.реализације	Носилац активности
1.	<p>- Анализа стања по васпитним групама, опремљеност и припремљеност за рад у складу са новим Основама програма–акцент на простору и потребним ресурсима;</p> <p>- Разматрање Годишњег плана стручног усавршавања и избор члана Педагошког колегијума који ће пратити остваривање тог плана и достављати тромесечно анализу директору Установе;</p>	IX	<p>Директор Помоћник директора, стручни сарадници</p> <p>Чланови педагошког колегијума</p>
2.	<p>-Анализа реализације Програма стручног усавршавања у претходном периоду - тромесечни извештај;</p> <p>- Обележавање дана установе</p> <p>- Предлагање радова за стручне скупове на нивоу Удружења;</p>	XII	<p>Директор Помоћник директора Координатор тима за ПР</p> <p>Директор, пом. директора</p> <p>Чланови педагошког колегијума и други запослени (по потреби)</p>
3.	<p>-Анализа реализације Програма стручног усавршавања од децембра до марта - тромесечни извештај;</p> <p>- Извештај о реализацији задатака предвиђених акционим плановима</p> <p>- Праћење имплементације нових Основа програма;</p>	III-IV	<p>Директор Помоћник Координатор тима за ПР</p> <p>Тим за развојно планирање;</p> <p>Директор, пом. директора, стручни сарадници</p>
4.	<p>-Годишњи извештај о реализацији програма стручног усавршавања и предлози за унапређивање васпитно-образовног рада у следећој години</p>	VI	<p>Директор Помоћник директора, Координатор тима за ПР</p>

13.2. План рада Колегијума установе

Састанцима Колегијума установе присуствују следећи чланови:

1. Биљана Савовић, директор установе
2. Бојана Ђукић, помоћник директора
3. Јелена Павловић, психолог
4. Даница Бељић, педагог
5. Лара Асентић, логопед
6. Дијана Јаћовић, секретар
7. Ивана Рашковић, шеф рачуноводства
8. Марија Ђурић, медицинске сестре за превентивну здравствену заштиту
9. Биљана Стевановић, медицинске сестре за превентивну здравствену заштиту
10. Зорица Васиљевић, шеф кухиње
11. Данка Аћимовић, дијететичар

Састанци ће се одржавати једном месечно, са следећим темама дневног реда:

- информација о броју уписане деце и ВО групама,
- информације о спровођењу мера превентивне здравствене заштите у предшколској установи и препорукама за спречавање ширења COVIDA-19 д
- разматрање Финансијског плана Установе,
- наплате потраживања од корисника-родитеља,
- информације о новинама у области законске регулативе,
- разматрање извештаја о исхрани деце и предлагање мера за њено унапређење,
- разматрање записника о извршеној контроли инспекцијских служби и договор око реализације на отклањању евентуалних примедби и налога инспекције,
- текућа питања

13.3. План рада Васпитно-образовног већа

Васпитно образовно веће чине – директор, пом. Директора, васпитачи, медицинске сестре васпитачи, стручни сарадници, сарадници и сестре на превентивној здравственој заштити. У делокругу свог рада, васпитно образовно веће бави се организационо-техничким и стручним питањима, планирањем, праћењем, вредновањем рада установе.

Р. број седнице	Садржај рада	Вр.реализације	Носилац активности
1.	<p>1. Разматрање Извештаја о реализацији Годишњег плана рада за 2022/2023. радну годину</p> <p>2. Разматрање Годишњег плана рада за 2023/2024. годину и Анекса Предшколског програма</p> <p>3. Извештај о самовредновању за 2022/2023. год. и План самовредновања за 2023/2024. год.</p> <p>4. Извештај о реализацији програма заштите деце од ДНЗЗ за радну 2022/2023. год и Програм заштите деце од ДНЗЗ за радну 2023/2024. год.</p> <p>5. Извештај о спровођењу програма инклузивног ВиО за 2022/2023. год. и Програм инклузивног ВиО за радну 2023/2024. годину</p> <p>6. Извештај о реализацији Развојног плана за 2022/2023. год. и</p> <p>7. Разматрање Развојног плана установе, План развојних активности за 2023/2024. год.</p> <p>8. Текућа организациона и стручна питања</p>	IX	<p>Директор</p> <p>Директор, Координатор Тима за СВ</p> <p>Координатор Тима за заштиту деце од ДНЗЗ</p> <p>Координатор тима за инклузивно ВиО</p> <p>Координатор Стручног актива за РП</p>
2.	<p>1. Приказ обуке „Наставници/васпитачи као носиоци квалитетног образовања за сву децу“</p> <p>2. Приказ пројекта: „Књига“</p> <p>3. Програм активности КЈД: Активности поводом Дана установе и Крсне славе</p> <p>4. Текућа питања</p>	XI	<p>Лара Асентић, логопед, Бојана Ђукић, пом.директора</p> <p>Васпитачи: Ана Миодраговић, Марина Милетић</p> <p>Комисија за КЈД</p>
3.	<p>1. Анализа остваривања Годишњег плана рада за 2023/2024. годину у првом полугодишту</p> <p>2. Разматрање извештаја о реализацији Програма заштите деце од ДНЗЗ</p> <p>3. Разматрање извештаја о реализацији Програма инклузивног васпитања и</p>	II	<p>Директор, Пом. директора</p> <p>Координатор тима за заштиту деце од ДНЗЗ</p> <p>Координатор тима за инклузивно ВиО</p>

	<p>образовања</p> <p>4. Приказ Стручних сусрета стручних сарадника</p> <p>5. Текућа организацијска и стручна питања</p>		Даница Бељић, педагог
4.	<p>1. Приказ вебинара: „<i>Рано препознавање поремећаја говора и социјално-емоционалног развоја деце у јаслама и вртићима и практични приступи у раду</i>“</p> <p>2. Предавање: „<i>Партнерство са породицом у Годинама узлета</i>“ и искуства практичара</p> <p>3. Текућа организацијска и стручна питања</p>	IV	<p>Васпитач: Јелена Томић</p> <p>Мед. сестра-васпитач: Гордана Јанковић</p> <p>Васпитач: Мануела Видаковић</p> <p>Мед. сестра-васпитач: Јасмина Ђорђевић</p> <p>Директор, Чланови већа</p>
5.	<p>1. Разматрање извештаја о стручном усавршавању запослених</p> <p>2. Организација рада у летњем периоду</p> <p>3. Именовање чланова тимова у Установи за 2024/25. год.</p> <p>4. Текућа организацијска и стручна питања</p>	VI	<p>Координатор Тима за професионални развој</p> <p>Директор и сарадници</p>
6.	<p>1. Разматрање нацрта Годишњег плана рада установе за 2024/2025. год.</p> <p>2. Број група, распоред радника у васпитно-образовном раду .</p> <p>3. Текућа питања</p>	VIII	Директор

13.4. План рада Стручног актива васпитача

Стручни актив васпитача, своју активност остварује организовањем састанака, разменом искустава и демонстрацијом активности.

План рада је приказан у табели:

Р.бр.	Садржај рада	Вр.реализације	Носилац активности
1.	Избор новог руководиоца актива, заменика и записничара Информисање о плану рада актива за 2023/2024. годину; Представљање активности предвиђених новим Развојним планом установе Вођење педагошке документације о васпитно-образовном раду у складу са Основама програма „Године узлета“, евиденција СУ Представљање Програма заштите деце од НЗЗ и Програма превенције дискриминације Текућа питања;	IX	Чланови актива Руководилац актива Координатор Стручног актива за РП Стручна служба Координатор тима за заштиту деце од ДНЗЗ
2.	Приказ пројекта: „Папир,камен, маказе”-материјали Приказ Стручних сусрета васпитача Активности и задужења поводом прославе Крсне славе и Дана вртића; Текућа питања.	XI	Васпитач: Ана Дракуловић, Звездана Перић Васпитачи учесници Директор, помоћник директора, комисија за КЈД
3.	Предавање: „Сарадња са локалном заједницом у Годинама узлета“ и искуства практичара Приказ стручне посете кластер вртићу Младост у Чачку “ Учимо заједно у примени Основа програма ПВО Година узлета “. Текућа питања.	II	Васпитач: Невена Стевановић, Снежана Васиљевић Педагог: Даница Бељић Психолог: Јелена Павловић
4.	Извештај о реализацији рада стручног актива васпитача за претходну годину; Организацја рада у летњем периоду Предлози запослених за план рада Стручног актива за наредну годину Предлози запослених за Нацрт Годишњег плана рада	VI	Руководилац актива Директор, пом. директора чланови актива

13.5. План рада Стручног актива медицинских сестара-васпитача

Своју активност у оквиру овог актива, остварују организовањем састанака, разменом искустава и демонстрацијом активности.

План рада је приказан у табели:

Р.бр.	Садржај рада	Време реализације	Носилац активности
1.	Конституисање актива; План рада актива за радну 2023/2024. год. Представљање активности предвиђених новим Развојним планом установе Вођење педагошке документације о васпитно-образовном раду у складу са Основама програма „Године узлета“, евиденција СУ Број уписане деце у јаслицама и њихова адаптација Текућа питања	IX	Чланови актива Руководилац актива Директор, стручни сарадници Стручна служба, Васпитачи, Стручна служба
2.	Приказ Стручних сусрета медицинских сестара Приказ пројекта у јаслицама: „Чајанка” Стручна организацијска питања	XI	Мед. сестре-васпитачи-учесници Мед.сестра-васпитач: Ана Милосављевић Љубица Радовић Директор, стр.сарадници, чланови актива
3.	Превентивне здравствене активности; Анализа одсуства деце због болести; Предавање: „Сарадња са локалном заједницом...” и искуства практичара Текућа питања.	II	Мед. сестра на ПЗЗ Мед. сестра на ПЗЗ мед.сестра-васпитач: Кристина Живковић Сашка Радосављевић
4.	Приказ васпитно-образовних средстава од природног, неструктурираног и амбалажног материјала; Предлози запослених за план рада актива за наредну радну годину; Извештај о раду актива за радну 2023/2024. Организација рада у летњем периоду.	VI	мед.сестре-васпитачи, стручна служба чланови актива Руководилац актива Директор, сестра на ПЗЗ

13.6. План рада Стручног актива за развојно планирање

Актив за развојно планирање води процес развојног планирања у Установи, израђује акционе планове на нивоу Установе, прати реализацију планираних активности, учествује у евалуацији циљева и задатака, припрема периодичне анализе за Педагошки колегијум изапослене, предлаже корекцију Развојног плана и сл.

Полазиште за израду развојног плана био је Извештај о самовредновању у претходном периоду, али и реално стање делатности установе на путу увођења нових Основа програма „Године узлета“.

Приоритетни задаци у наредном периоду односиће се на даљи наставак имплементације важеће концепције, њеном дубљем разумевању и примени у пракси. Тим за развојно планирање састајаће се на тромесечном нивоу у циљу реализације и праћења постављених циљева и задатака у развојном плану Установе.

Стручни актив за развојно планирање у радној 2023/24. години чине: Даница Бељић-педагог, координатор сручног актива за РП, Биљана Савовић-директор, Бојана Ђукић-помоћник директора, Јелена Павловић-психолог, Лара Асентић-логопед, Оливера Мајсторовић-васпитач, Тања Вукчевић-мед.сестра-васпитач, Дијана Брадић – васпитач, Марина Живковић-васпитач, Љиљана Милошевић-васпитач, Јелена Игрутиновић-васпитач, Сашка Радосављевић-мед.сестра-васпитач, Данијела Прибановић-васпитач, Маријана Младеновић-васпитач, Марина Бабић-васпитач, Зорица Јовановић-васпитач, Владан Миодраговић - представник родитеља, Оливера Малићанин - представник локалне заједнице.

План рада стручног актива за развојно планирање за 2023/2024. годину

Задаци	Активности	Носиоци	Динамика
Израда акционог плана за реализацију РП за текућу радну годину	-Анализа развојних циљева за текућу радну годину -Одређивање приоритета у реализацији развојних циљева и активности	-координатор Стручног актива за РП -чланови Стручног актива за РП	IX, 2023.год.
2. Израда и дистрибуција инструмената за праћење реализације РП за 2023/24. год.	-Избор технике и инструмената за праћење реализације РП	-чланови Стручног актива за РП	X, 2023. год.
3. Прикупљање података и обрада истих	-Увид у реализацију задатака -Анализирање извештаја и потребне документације -Документовање реализованих задатака	-чланови Стручног актива за РП	Током године, по динамици датог РП
4. Анализа реализације РП и писање извештаја	-Прикупљање свих извештаја о реализацији задатака, -увид у потребну документацију -Евалуација реализованих задатака	-Директор -чланови Стручног актива за РП -Педагошки колегијум	II, VI, 2024. год.

	-Писање извештаја о реализацији задатака предвиђених РП		
5. Извештавање о реализацији РП за 2023/2024.год.	-извештавање чланова ВО већа -извештавање чланова Савета родитеља, -извештавање чланова Управног одбора	-Директор - Координатор Стручног актива за РП	II, VI 2024. год.
6. Израда новог Развојног плана установе за наредни период	-Дефинисање циљева, задатака, активности и стратегије евалуације	Директор, Пом. директора, -Стручни сарадници - чланови Стручног актива за РП	VIII, 2023. год.

13.7. План рада Тима за обезбеђивање квалитета рада и развој установе

Током 2023-2024. године Тим за обезбеђивање квалитета рада и развоја установе ће у складу са интерним системом квалитета установе кординисати све активности и мере које предузимају постојећи стручни органи, тимови и педагошки колегијум.

У складу са наведеним Тим за обезбеђивање квалитета рада и развоја установе се стара о обезбеђивању и унапређивању квалитета васпитно образовног рада установе, прати остваривање предшколског програма, развоја компетенција, вреднује резултате рада васпитача и стручних сарадника.

Улога Тима за обезбеђивање квалитета рада и развоја установе у функционисању интерног система биће посебно значајна у:

- развоју методологије самовредновања у односу на стандарде квалитета установе,
- коришћењу аналитичко-истраживачких података за даљи развој установе,
- давању стручних мишљења у поступцима за стицање звања васпитача и стручних сарадника,
- праћењу развоја компетенција васпитача и стручних сарадника у односу на захтеве квалитетног васпитно-образовног рада, резултате самовредновања и спољашњег вредновања.

Чланови тима за обезбеђивање квалитета рада и развоја установе:

1. Биљана Савовић, директор установе
2. Бојана Ђукић, помоћник директора
3. Јелена Павловић, психолог
4. Даница Бељић, педагог
5. Лара Асентић, логопед
6. Наташа Павловић, васпитач
7. Дајана Јовичић, мед.сестра - васпитач
8. Јелена Оролић, васпитач
9. Јована Лукић, представник Савета родитеља
10. Члан локалне самоуправе – Марина Раденковић.

План рада тима за обезбеђивање квалитета рада и развој установе

Време реализације	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације
Септембар	<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање Плана рада Тима - Разматрање Извештаја о реализацији Годишњег плана рада установе за радну 2022/23. годину - Разматрање остваривања предшколског програма установе за 2022/23. год. - Анализа и разматрање остваривања развојног плана за текућу радну годину, - Разматрање Годишњег плана рада установе за радну 2023/24. (давање сугестија), - Анализа усклађености рада Стручних већа, Тимова и Актива, 	анализа, дискусија, сугестија	чланови Тима
Фебруар	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа реализације В-О процеса у току првог полугодишта 2023/24. године, - Анализа рада Стручних већа, Тимова и Актива установе у току првог полугодишта, - Праћење примене прописа у обезбеђивању квалитета и развоја установе, - Анализа Извештаја о раду директора у првом полугодишту 	анализа, дискусија, сугестија, извештај	чланови Тима
Фебруар	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа реализације активности везаних за Самовредновање установе у току радне 2023/24. год. 	сугестија, извештај	чланови Тима
Јун	<ul style="list-style-type: none"> - Разматрање стручног усаршавања запослених у току радне године - Давање предлога за даља стручна усавршавања запослених на основу Извештаја о сталном стручном усавршавању, - Анализа реализације активности везаних за Самовредновање установе у току радне 2023/24. год. 	предлози анализа, дискусија,	чланови Тима
Август	<ul style="list-style-type: none"> - Давање смерница и сугестија за Годишњи план рада установе за радну 2024/25.год. - Давање смерница у планирању спровођења поступка Самовредновања за радну 2024/25.год. - Анализа записника, извештаја и планова тимова, стручних већа и актива, - Разматрање припремљености установе за наредну радну годину, - Израда извештаја о раду Тима за радну 2023/24. годину. 	анализа, дискусија, сугестија, извештај	чланови Тима

13.8. План рада Тима за професионални развој запослених

Саставни и обавезни део професионалног развоја запослених је стручно усавршавање којим се сматра стицање нових и усавршавање постојећих компетенција важних за унапређивање квалитета васпитно-образовног рада.

Стручно усавршавање ће се спроводити у оквиру индивидуалног усавршавања (стручне литературе, приручника из „Линија лета“, радних материјала..), стручног усавршавања унутар установе и стручног усавршавања ван установе (семинари, скупови, сусрети)

Своје задатке у оквиру плана свих облика стручног усавршавања Установа реализује кроз рад Тима за професионални развој, који је у обавези да редовно ажурира базу стручног усавршавања свих запослених и прати реализацију плана стручног усавршавања.

Тим за професионални развој чине:

Ђукић Бојана, пом.директора, координатор тима за ПР, Савовић Биљана, директор, Бељић Даница, педагог, Павловић Јелена, психолог, Лара Асентић, логопед, Павловић Наташа, васпитач, Мајсторовић Оливера, васпитач, Думановић Драгана, васпитач, Станојевић Наташа, васпитач, Ивановић Снежана, васпитач, Ђорђевић Данијела, васпитач, Николић Јелена, васпитач, Младеновић Маријана, васпитач, Зорана Живановић, васпитач, Јовичић Дајана, мед.сестра-васпитач, Јасмина Ђорђевић, мед.сестра-васпитач, Павловић Лидија, мед.сестра-васпитач.

Задаци Тима за професионални развој запослених	Динамика реализације
Планирање садржаја свих облика стручног усавршавања запослених у в-о раду	VI и по потреби током године
Праћење и анализа реализације стручног усавршавања на основу <i>Евиденционе листе стручног усавршавања запосленог</i> попуњаване од стране запослених (интерни документ)	XI,II,VI
Вођење евиденције о професионалном статусу у погледу стручног усавршавања запослених у васпитно-образовном раду	Током године
Праћење процеса увођења приправника у посао и процес полагања испита за лиценцу запослених у васпитно-образовном раду	д 01.9.2023. до 31.8.2024.
У сарадњи са Педагошким колегијумом предузима мере за унапређивање компетенција запослених у васпитно-образовном раду	од 1.09.2023. до 31.8.2024.
Сарађује са струковним удружењима	од 1.9.2023. до 31.8.2024.
Одређује лице које води евиденцију о раду Тима, договореним активностима и обавезама носилаца активности	IX 2023.
Тромесечно извештава Педагошки колегијум о стручном усавршавању запослених, на захтев директора	XII,III
Извештава директора о стручном усавршавању запослених	VI

Тим се састаје тромесечно. У јуну усваја годишњи извештај о стручном усавршавању и доставља директору Установе који извештава Васпитно-образовно веће

13.9. План рада Тима ментора и приправника

Овај тим чине медицинске сестре-васпитачи и васпитачи приправници који немају лиценцу за рад и учествују у процесу увођења у посао, као и медицинске сестре - васпитачи, васпитачи и стручни сарадници изабрани од стране директора установе и васпитно образовног већа да обаве посао ментора.

Приоритетни задаци у раду ментора и приправника су:

- развијање знања, умења и вредности приправника неопходних за квалитетан васпитно образовни рад са децом, сарадњу у заједници учења и развијање професионалне праксе;
- грађење критичког односа према свом деловању, оспособљавање да се учи из праксе, континуирано развијање потребних компетенција и мењање сопствене праксе;
- грађење професионалне одговорности и спремности да се иницирају промене, отвореност за промене, стицање навика праћења и узимања у обзир нових сазнања ...

Активности	Носиоци	Динамика
-Евидентирање приправника и предлог и именовање ментора; -Упознавање са Програмом увођења у посао; -Договор око израде годишњег плана рада ментора и приправника	стручни сарадници, ментори	септембар
- Анализа планова ментора и приправника	ментори, приправници и стр. сарадници	октобар
-Узајамне посете активностима – приправник код ментора и ментор код приправника (у периоду октобар – децембар) и заједничка рефлексивна искуства, отворена питања, дилеме; (Узајамне посете наставити континуирано током године)	ментори и приправници	децембар
-Узајамне посете активностима – ментора и приправника (у периоду децембар – март) и заједничка рефлексивна искуства, отворена питања, дилеме	ментори, приправници, стр. сарадници	март
-Реализација сарадње са породицом и локалном заједницом	ментори, приправници, стр. сарадници	април
-Извештај о раду Актива и предлози за рад у следећој години.	ментори, приправници, стр. сарадници	јун

Елементи програма увођења приправника у посао, базираће се у односу на знања, умења и вредности које су дефинисане Правилником о компетенцијама васпитача, као и Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника.

Реализација овог програма биће проширена учешћем приправника у свим облицима стручног усавршавања у установи.

Помоћник директора планира и организује рад Тима и води документацију о томе.

13.10. План рада Тима за кризне интервенције

Тим за кризне интервенције, интервенише у ситуацијама када се у широј заједници или установи догоди неки кризни догађај. Кризни догађаји могу бити различити, од оних интимних (смрт, развод) који погађају ужу или ширу породицу до катастрофалних који погађају целу земљу (земљотреси, поплаве, пожари).

Када наступи неки кризни догађај примарни циљ је најпре да се ублаже његове последице, али и пружање тзв.психолошке прве помоћи.

Тим за интервенције у кризним ситуацијама у установи чине:

***Руководећи тим:**

- Биљана Савовић, директор;
- Бојана Ђукић, помоћник директора

***Тим за психо-социјалну подршку:**

- Јелена Павловић, психолог
- Даница Бељић, педагог
- Лара Асентић, логопед

***Инфо тим:**

- Дијана Јаћовић, секретар,
- Марија Ђурић, медицинска сестра на ПЗЗ,
- Биљана Стевановић, медицинска сестра на ПЗЗ.

Акциони план тима за кризне интервенције

Активности	Носиоци активности	Корисници интервенције	Динамика реализације
Проверити веродостојност информације преко поузданих извора (полиција, породица, локалне институције)	инфо тим: секретар Д. Јаћовић; М.Ђурић, мед. сестра на ПЗЗ, Б.Стевановић, мед.сестра на ПЗЗ	деца, запослени, родитељи, Савет родитеља, Управни одбор	одмах
Позвати чланове Кризног тима	руководећи тим: директор; пом.директора	сви чланови Кризног тима	први дан
Обавестити особу задужену у јединици за превенцију насиља при Министарству просвете	руководећи тим: директор; пом.директора		први дан
Телефоном обавестити све запослене о кризном догађају	инфо тим: секретар Д. Јаћовић; М.Ђурић, мед. сестра на ПЗЗ, Б.Стевановић, мед.сестра на ПЗЗ	запослени	први дан

Заказати хитан састанак свих запослених	руководећи тим: директор; пом.директора	запослени	први дан
Контакт са породицом погођених	инфо тим: секретар Д. Јаховић; М. Ђурић, мед. сестра на ПЗЗ, Б.Стевановић, мед.сестра на ПЗЗ	родитељи	први дан
Размотрити и поделити са особљем проверене информације везане за кризни догађај	инфо тим: секретар Д. Јаховић; М. Ђурић, мед. сестра на ПЗЗ, Б.Стевановић, мед.сестра на ПЗЗ	запослени	први дан
Упознати све запослене са тешкоћама које ће можда имати наредних дана	тим за психосоцијалну подршку: психолог; педагог; логопед	запослени	први дан
Контакт са представницима медија	директор		током кризне ситуације
Саставити и фотокопирати текст „упутства за запослене“	инфо тим: секретар Јаховић; М. Ђурић, мед. сестра на ПЗЗ, Б.Стевановић, мед.сестра на ПЗЗ	запослени	први дан
Припрема саопштења у складу са предложеним прилозима	руководећи и инфо тим	запослени, деца, родитељи	први дан
Одредити просторију у којој ће се обављати саветодавни рад	тим за психосоцијалну подршку	запослени, деца, родитељи	први дан
Идентификација најугроженијих особа и рад са њима	тим за психосоцијалну подршку	запослени, деца	други дан и током трајања кризног догађаја
Пратити реакције најугроженијих особа и размотрити потребу позивања мобилног тима	тим за психосоцијалну подршку	запослени, деца	други дан и током трајања кризног догађаја
Информисати запослене о предузетим корацима и планираним мерама	тим за психосоцијалну подршку	запослени, деца	током трајања криз. догађаја

13.11. План рада Тима за информационо-комуникационе технологије

Чланови Тима за информационо-комуникационе технологије су:

1. Часлав Василијевић, техничар одржавања информационих система и технологија
2. Зорица Ђорђевић, васпитач
3. Маријана Ружић, васпитач
4. Татјана Обрадовић, васпитач
5. Александра Мишић, васпитач
6. Кристина Илчић, мед. сестра-васпитач
7. Слађана Антић, мед.сестра-васпитач

План рада Тима за информационо-комуникационе технологије

Активности	Носиоци реализације	Динамика	Исход	Инструмент
Прикупљање садржаја у циљу боље презентације наше установе, као и садржаја везаних за стручно усавршавање запослених	Тим за ИКТ Предавачи на семинару и запослени у устаниви.	Септембар 2023. као и током целе године	Презентовање прикупљеног садржаја Презентовање семинара и примена научног у пракси	Сајт установе, записник са састанка тима. Уверење о присуству
Прикупљање садржаја у оквиру Дечје недеље, као и недеље Здраве хране	Тим за ИКТ , медији, локална заједница	Октобар 2023.	Презентовање прикупљеног садржаја	Сајт установе, записник са састанка тима
Праћење и прикупљање садржаја везаног за развој толеранције	Тим за ИКТ, стручна служба, васпитачи и мед сестре-васпитач	Новембар 2023.	Презентовање прикупљеног садржаја	Сајт установе, записник са састанка тима
Праћење и прикупљање садржаја везаног за Крсну славу и Дан установе	Тим за ИКТ, стручна служба, васпитачи и медицинске сестре-васпитачи	Децембар 2023.	Презентовање прикупљеног садржаја	Сајт установе, записник са састанка тима
Праћење и прикупљање садржаја везаног за Дан планете Земље	Тим за ИКТ, КЈД стручна служба, васпитачи и медицинске сестре-васпитачи	Април 2024.	Презентовање прикупљеног садржаја	Сајт установе, записник са састанка тима
Праћење и прикупљање садржаја свих интересантних дешавања у установи и ван ње , авезане за рад установе	Школска управа, локална самоуправа, запослени у установи као и родитељи	Током целе године	Презентација и документовање постигнутих резултата	Сајт установе, записник са састанка тима

13.12. Радне групе

Планиране су активности Радне групе за вођење летописа формиране на нивоу установе.

Радом група ће координирати изабрани руководиоц који ће планирати, осмишљавати и водити састанке на нивоу Установе, као и сву потребну документацију.

Изабрани представници радних група из свих објеката редовно ће извештавати остале колеге у објекту о томе шта се дешавало на састанку радне групе и какве се активности предузимају.

Радна група за вођење летописа

Чланови радне групе за вођење летописа су:

1. Ружица Пешић Брођанац, координатор радне групе
2. Бојана Ђукић, помоћник директора
3. Дијана Јаћовић, секретар
4. Јелена Павловић, психолог
5. Даница Бељић, педагог
6. Лара Асентић, логопед

- септембар: договор око активности у наредној радној години (једном месечно одабир материјала за летописа)
- јун: Извештај о раду радне групе.

Чланови радне групе сакупљају и бележе сва битна догађања у вртићу и добијени подаци се бележе у Летопис.

Радна група за уређење објеката по новим Основама програма

Објекат Бисери 1

1. Мила Марковић, мед. сестра-васпитач,
2. Сања Филиповић, мед. сестра-васпитач,
3. Радованка Петровић, мед. сестра-васпитач,
4. Мишко Бабовић, васпитач,
5. Мира Додић, васпитач,
6. Јелена Атанасковић, васпитач,
7. снежана Васиљевић, васпитач.

Објекат Бисери 2

1. Оливера Мајсторовић, васпитач,
2. Весна Вељовић, васпитач,
3. Наташа станојевић, васпитач,
4. Марија Јовић, васпитач.

Објекат Бисери 3

1. Кристина Живкови, мед.сестра-васпитач,
2. Александра Настић, мед.сестра-васпитач,
3. Гордана Јанковић, мед.сестра-васпитач,
4. Ирена Цекић, васпитач,
5. Слађана Недељковић, васпитач.

Објекат Бисери 4

1. Зорица Јовановић, васпитач,
2. Мануела Видаковић, васпитач,
3. Радица Савковић, мед.сестра-васпитач.

Објекат Бисери 5

1. Невена Антонијевић, мед.сестра-васпитач,
2. Зорана Вучковић, мед.сестра-васпитач,
3. Зорана Живановић, васпитач,
4. Гордана Стаменковић, васпитач.

У Предшколској установи „Бисери“ постоје следеће комисије:

- Комисија за пријем радника;
- Комисија за упис деце;
- Комисија за Културно-јавну делатност;
- Комисија за ванредне ситуације,
- Комисија за отпис инвентара,
- Комисија за попис инвентара,
- Комисија за солидарну помоћ запосленима.

14. Планови рада руководећих органа и органа управљања

14.1. План рада Управног одбора

Управни одбор чине: три представника оснивача, три представника Савета родитеља и три радника установе.

Управни одбор као орган управљања, у складу са Законом, члан 119. има следеће надлежности:

1. доноси статут, правила понашања у установи и друге опште акте и даје сагласност на акт о организацији и систематизацији послова;
2. доноси предшколски, школски, односно васпитни програм (у даљем тексту: програм образовања и васпитања), развојни план, годишњи план рада, усваја извештаје о њиховом остваривању, вредновању и самовредновању;
3. утврђује предлог финансијског плана за припрему буџета Републике;
4. доноси финансијски план установе, у складу са законом;
5. усваја извештај о пословању, годишњи обрачун и извештај о извођењу екскурзија, односно наставе у природи;
6. расписује конкурс за избор директора установе;
7. даје мишљење и предлаже министру избор директора установе;
8. закључује са директором установе уговор из члана 124. став 1. овог закона;
9. одлучује о правима и обавезама директора установе;
10. доноси одлуку о проширењу делатности установе;
11. разматра поштовање општих принципа, остваривање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа и предузима мере за побољшање услова рада и остваривање образовно-васпитног рада;
12. доноси план стручног усавршавања запослених и усваја извештај о његовом остваривању;
13. одлучује по жалби на решење директора;
14. обавља и друге послове у складу са законом, актом о оснивању и статутом.

Орган управљања доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова.

Садржаји активности у складу са надлежностима	Оријентационо време рада	Носиоци активности
Усвајање записника са претходног састанка Доношење Годишњег плана рада за 2023/2024. годину и предшколског програма вртића	IX	Директор
Усвајање записника са претходног састанка Усвајање Извештаја о реализацији Годишњег плана рада за 2022/2023. радну годину	IX	Директор
Усвајање записника са претходног састанка Усвајање извештаја о реализацији Програма заштите деце од насиља за 2022/2023. год и	IX	Директор

Програм заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања за радну 2023/2024. год.		
Усвајање записника са претходног састанка Разматрање и усвајање Извештаја о остваривању Развојног плана за 2022/2023. годину	IX	Директор
Усвајање записника са претходног састанка; Доноси план самовредновања за 2023/2024. годину	IX	Директор
Усвајање записника са претходног састанка; Доношење Плана стручног усавршавања запослених и усвајање извештаја о његовом остваривању	IX-VIII	Директор, стручна служба
Усвајање записника са претходног састанка; Доношење финансијског плана установе	I	Директор, Шеф рачуноводства
Усвајање записника са претходног састанка; Усвајање Извештаја о пословању (год.обрачун)	III	Директор, Шеф рачуноводства
Усвајање записника са претходног састанка; Усвајање извештаја о реализацији Програма заштите деце од дискриминације и насиља на крају првог полугодишта радне 2023/2024. год	III	Директор
Усвајање записника са претходног састанка; Утврђивање предлога финансијског плана за припрему Општинског буџета	VII, VIII	Директор, Шеф рачуноводства
Усвајање записника са претходног састанка; Доношење општих аката, планова и програма	IX-VIII	Директор, Секретар
Усвајање записника са претходног састанка; Одлучивање по жалбама и приговорима	IX-VIII	Директор, Секретар
Усвајање записника са претходног састанка; Именовање и избор чланова тимова и комисија установе	IX-VIII	Директор, чланови УО
Усвајање записника са претходног састанка; Разматрање текућих питања у складу са Законом и Статутом.	IX-VIII	Директор, Секретар

14.2. План рада Савета родитеља

Установа има Савет родитеља, а чине га представници свих васпитних група. Своју активност, савет остварује кроз одржавање седница а његова надлежност одређена је Законом.

Послови у надлежности Савета родитеља су:

1. предлаже представнике родитеља, односно других законских заступника деце у орган управљања;
2. предлаже свог представника у све обавезне тимове установе;
3. учествује у предлагању изборних садржаја и у поступку избора уџбеника;
4. разматра предлог програма васпитања и образовања, развојног плана, годишњег плана рада;
5. разматра извештаје о остваривању програма образовања и васпитања, развојног плана и годишњег плана, спољашњем вредновању, самовредновању и спровођење мера за обезбеђивање и унапређивање квалитета образовно-васпитног рада;
6. разматра намену коришћења средстава од донација и од проширене делатности установе;
7. разматра и прати услове за рад установе, услове за одрастање и учење, безбедност и заштиту деце и ученика;
8. учествује у поступку прописивања мера која се односе на начин, поступак заштите и безбедност деце за време боравка у установи и свих активности које организује установа;
9. даје сагласност на програм и организовање екскурзије, односно програме наставе у природи и разматра извештај о њиховом остваривању;
10. разматра и друга питања утврђена статутом.

Садржај рада	Оријентационо време рада	Носилац активности
1. Усвајање записника са претходног састанка; 2. Конституисање Савета родитеља; 3. Избор представника родитеља за органе и тимове; установе: Управни одбор, Тим за самовредновање и Тим за инклузивно ВиО 4. Разматрање извештаја о реализацији Годишњег плана рада Установе за претходну радну годину; 5. Разматрање извештаја о остваривању Програма заштите деце од дискриминације, насиља, злост. и занем. у 2022/2023. години и Програм заштите деце од дискриминације, насиља у 2023/2024. години 6. Разматрање Годишњег плана рада за 2023/2024. годину као и упознавање са концепцијом нових основа програма „Године узлета“; 7. Избор радних листића и часописа за децу 8. Упознавање са различитим програмима које организује Установа	IX	Председник Савета родитеља, Директор, Пом. директора, Секретар

<p>1. Усвајање записника са претходног састанка; 2. Упознавање са програмом Дечје недеља-права деце и улога одраслих; 3. Предлагање мере за унапређивање васпитно-образовног рада, побољшање услова рада у Установи и безбедности деце;</p>	<p>X</p>	<p>Председник Савета родитеља, Директор, Пом.директора, Секретар</p>
<p>1. Усвајање записника са претходног састанка; 2. Организовање новогодишњих свечаности за децу; 3. Текућа питања;</p>	<p>XII</p>	<p>Председник Савета родитеља, Директор, Пом.директора, Мед. сестра на превентиви, Секретар</p>
<p>1. Усвајање записника са претходног састанка; 2. Информисање о утрошеним средствима за васпитно-образовни материјал и опрему; 3. Исхрана деце у вртићу; 4. Разматрање извештаја о остваривању Програма заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања; 5. Разматрање Извештаја о остваривању Развојног плана за 2022/2023. годину; 6. Превентивна здравствена заштита и безбедност деце;</p>	<p>II</p>	<p>Председник Савета родитеља, Директор, Пом.директора, Мед. сестра на превентиви, Шеф рачуноводства, Дијететичар, Секретар</p>
<p>1. Усвајање записника са претходног састанка; 2. Осврт на завршетак радне године и предлози за унапређивање боравка деце у установи; 3. Текућа питања;</p>	<p>VI</p>	<p>Директор, Председник Савета родитеља, Секретар</p>

14.3. План рада директора

Директор установе, током радне 2023/24. године, усмериће своје активности на рад Установе у складу са Законима и другим прописима у области образовања и васпитања и општих аката, обезбедиће да документација буде доступна свима, као и да управљачке, кадровске и административне процедуре спроводи у складу са Законом.

Област рада	Садржај активности	Време реализације
РУКОВОЂЕЊЕ ПРОЦЕСОМ ВАСПИТАЊА И УЧЕЊА ДЕТЕТА	<ul style="list-style-type: none"> - Развој и промоција васпитања и образовања ПУ - Стварање здравих и безбедних услова за учење и развој - Обезбеђивање квалитета В-О процеса, инклузивни приступа у В-О процесу -Старање о добробити развоја детета 	Септембар-јун
ПЛАНИРАЊЕ, ОРГАНИЗОВАЊЕ И КОНТРОЛА РАДА УСТАНОВЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Планирање рада Установе, организација, вођење, контрола рада Установе - Управљање информационом системом и обезбеђивање квалитета рада установе 	Септембар-јун
ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂИВАЊЕ РАДА ЗАПОСЛЕНИХ	<ul style="list-style-type: none"> - Праћење потребе за новозапосленима, унапређивање професионалног развоја запослених и међусобних односа, праћење резултата рада запослених, мотивисање и награђивање 	Септембар-јун
РАЗВОЈ САРАДЊЕ СА РОДИТЕЉИМА/СТАРАТЕЉИМА, ОРГАНОМ УПРАВЉАЊА, РЕПРЕЗЕНТАТИВНИМ СИНДИКАТОМ И ШИРОМ ЗАЈЕДНИЦОМ	<ul style="list-style-type: none"> - Сарадња са родитељима/законским заступником, Управним одбором и синдикатом у Установи - Унапређивање сарадње са државном управом и локалном самоуправом - Сарадња са школом и другим установама и организацијама 	Септембар-јун
ФИНАНСИЈСКО И АДМИНИСТРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ РАДОМ УСТАНОВЕ	<ul style="list-style-type: none"> -Управља финансијским, материјалним ресурсима и административним процесима 	Септембар-јун
ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ЗАКОНИТОСТИ РАДА УСТАНОВЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Учешће у праћењу прописа, изради општих аката, докумената и примена истих 	Септембар-јун

14.4. План рада помоћника директора

Помоћник директора усклађује послове рада са директором.

Садржај активности	Динамика реализације
- Организује рад свих извршилаца у вртићу и брине о извршењу радних обавеза свих запослених,	Септембар-август
- Учествоје у формирању васпитних група	VI, VII, VIII
- Учешће у раду Управног одбора, стручних органа и комисија,	Септембар-јун
- Учествоје у изради Предшколског програма, Годишњег плана рада и финансијских планова,	јун-септембар
- Организује, руководи ВО радом	Септембар-јун
- Остварује педагошко-инструктивни рад и надзор и предузима мере за унапређивање и усавршавање рада	Септембар-август
- Присуствује стручним скуповима и другим облицима стручног усавршавања	Септембар-јун
- Прати реализацију свих видова сарадње са родитељима у вртићу	Септембар-август
- Учествоје у раду колегијума и стручних тела установе и спроводи закључке и одлуке које се односе на вртић	Према плану стручних тела
- Учествоје у вредновању резултата рада запослених	јун
- Реализује сарадњу са широм лок. заједницом и предшколским установама у окружењу	IX, X, XII, I, IV, VI
- Кординира рад стручних актива, тимова и других стручних органа установе	Септембар-август
- Води педагошку документацију,	Септембар-август
- Присуствовање родитељским састанцима	септембар, по потреби
- Обавештава директора и надлежну службу о потреби за запосленима	По потреби
- Стара се о исправности средстава за рад, опреми, као и о уредном и естетском изгледу просторија и дворишта	септембар-август
- Стара се о безбедности вртића (објеката, деце, запослених)	Септембар-август
- Сарађује са свим службама установе	Септембар-август
- Обавља и друге послове у складу са Статутом установе	По потреби
- У сарадњи са председником Савета родитеља организује састанке Савета	IX, X, XII, II, VI
- Обавља и друге послове по налогу директора	По потреби

15. ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА СТРУЧНИХ САРАДНИКА И САРАДНИКА

План рада стручних сарадника израђен је на основу новог Правилника о програму свих облика рада стручног сарадника у предшколској установи („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 6 од 4. августа 2021.)

Циљ рада стручног сарадника у предшколској установи јесте развијање квалитета праксе предшколске установе кроз:

- развијање културе предшколске установе као заједнице учења и
- развијање квалитета програма васпитно-образовног рада.

Стручни сарадник реализује програм свог рада на принципима:

• Партнерства, тако што ствара услове:

- за заједничко учење, засновано на узајамном поверењу, размени и подршци свих учесника (запослених, родитеља, односно других законских заступника деце, других одраслих из локалног окружења и деце) кроз улогу подржавајућег лидера, а не акцентом на саветодавном и надзорном раду;
- за развијање праксе предшколске установе кроз заједничко учење и континуирану размену са другим стручним сарадницима заснованим на успостављању заједничких вредности и дељењу одговорности;
- за умрежавање са другим предшколским установама, високошколским установама и научно-истраживачким институцијама, другим установама, удружењима и организацијама, носиоцима образовне политике.

• Рефлексивности, тако што подржава континуирано заједничко учење и размену међу учесницима, стварајући прилике за истраживање, преиспитивање праксе, покретање акција и промена, а не подучавањем.

• Стручности и етичности, тако што:

- заснива свој рад на познавању и праћењу савремених научних сазнања, добрих примера праксе, тенденција образовне политике и стандардима компетенција за стручне сараднике у предшколској установи;
- делује у интересу деце и породице;
- преузима професионалну одговорност;
- преузима проактивну улогу у промовисању предшколског васпитања и образовања, заступању интереса деце, породице и практичара и обликовању политике и праксе предшколског васпитања и образовања, у стручној, локалној и широј јавности.

Послови стручног сарадника реализују се у оквиру подручја:

- стратешко (развојно) планирање и праћење праксе предшколске установе;
- развијање заједнице предшколске установе;
- развијање квалитета реалног програма учењем на нивоу вртића.

У оквиру сваког заједничког подручја дате су области рада са одговарајућим пословима. Специфични послови су наведени према појединачним образовним профилима стручног сарадника.

15.1. ЗАЈЕДНИЧКИ ПОСЛОВИ СТРУЧНИХ САРАДНИКА

Дефинисани су кроз три подручја у оквиру којих су дате области рада са одговарајућим пословима.

1. Подручје стратешког (развојног) планирања и праћења праксе предшколске установе		
Области рада	Послови	Динамика реализације
Израда докумената установе	<ul style="list-style-type: none"> – Учешће у изради Предшколског програма установе, руководећи се препорукама за израду Предшколског програма; – учешће у изради Развојног плана установе, генерисањем стратегија за промену праксе на основу процеса самовредновања рада установе; – учешће у изради Годишњег плана рада установе и заједничко дефинисање приоритета у остваривању Годишњег плана; – учешће у усаглашавању стратешких докумената предшколске установе са текућим изменама прописа у области предшколског васпитања и образовања; – планирање учешћа и преузимање одређених улога и послова (у тимовима, радним групама, комисијама) на нивоу установе; – стручна подршка у планирању различитих облика и програма васпитно-образовног рада, заснована на континуираној анализи потреба деце и породице, капацитета установе и потенцијала локалне заједнице; – учешће у планирању ритма живота и рада у предшколској установи у складу са специфичностима узраста и потребама деце; – планирање начина пружања додатне подршке деци и породици у предшколској установи; – учешће у развијању стратегије за јачање ресурса и капацитета за сврсисходну употребу дигиталних технологија у пракси установе; – праћење конкурса и припрема стручне документације за аплицирање за пројекте на локалном, националном и међународном нивоу, у сарадњи са осталим службама установе (рачуноводство, правна служба) и службама локалне самоуправе. 	<p>VI, VII, VIII, IX</p> <p>према плану рада тима/радне групе/комисије</p> <p>Током године</p> <p>VI, VII, VIII, IX</p> <p>IX - VIII</p> <p>VIII, IX</p> <p>IX - VIII</p>
Праћење, документовање и вредновање праксе установе	<ul style="list-style-type: none"> – Дефинисање начина континуираног праћења и вредновања реализације стратешких докумената установе у циљу правовременог реаговања, редифинисања планова и усклађивања активности у односу на промену у пракси установе; – критичко преиспитивање и анализирање стратегија и планова дефинисаних у стратешким документима установе и дефинисање смерница за даљи рад; – планирање начина самовредновања и учешће у реализацији самовредновања као континуираног процеса истраживања и учења у пракси; 	<p>VI, VII, VIII, IX и током године</p> <p>IX - VIII</p> <p>VIII, IX</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – рад на развијању инструмената за праћење и вредновање праксе установе; – учешће у реализацији праћења планираних активности на нивоу установе; – припрема периодичних и годишњих извештаја о раду установе, о раду појединих тимова и радних група и о пројектима који се реализују, као и давање смерница за даљи рад; – анализирање и критичко преиспитивање корака и процедура при планирању, праћењу, документовању и вредновању, односно самовредновању рада установе и предлагање начина за њихово унапређење. 	<p>X-XII</p> <p>IX - VIII</p> <p>II, VI, VIII</p> <p>IX - VIII</p>
Планирање и праћење властитог рада	<ul style="list-style-type: none"> –Планирање и вођење документације о свом раду у складу са правилником којим се уређује ова област; – планирање учешћа у васпитној пракси одређеног вртића, односно објекта предшколске установе (динамика долазака и начина учешћа) у складу са приоритетима промене васпитне праксе; – планирање и усклађивање властитог професионалног развоја и стручног усавршавања са приоритетима у промени праксе предшколске установе, приоритетима система сталног стручног усавршавања и професионалног развоја запослених у образовању и стандардима компетенција стручног сарадника у предшколској установи. 	<p>IX - VIII</p> <p>VIII, IX</p>
2.Подручје развијања заједнице предшколске установе		
Области рада	Послови	Динамика реализације
Развијање заједнице учења кроз сарадњу колектива	<ul style="list-style-type: none"> – Иницирање истраживања у установи у циљу преиспитивања конкретне праксе и покретања акција промене праксе; – покретање и вођење критичког преиспитивања културе и структуре установе кроз истраживања појединих димензија структуре и културе установе; 	<p>IX - VIII</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – учествовање у раду васпитно-образовног већа, педагошког колегијума, актива, тимова и комисија на нивоу установе који се образују ради остваривања одређеног задатка, програма или пројекта у области васпитања и образовања; – иницирање укључивања предшколске установе у пројекте истраживачких институција, носилаца образовне политике и партнерских институција и организација; – пружање стручне подршке директору, сагледавањем услова и ресурса и отварањем питања која помажу да се подробније преиспитују и усклађују одлуке и активности из различитих домена рада установе (васпитно-образовне, здравствено-превентивне, финансијске, правне...) у циљу квалитетног остваривања васпитно-образовног рада као примарне делатности установе; 	<p>Према плану</p> <p>IX - VIII</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – сарадња са директором, стручним сарадницима и сарадницима у оквиру рада стручних тимова и комисија и редовна размена информација; – сарадња са директором и стручним сарадницима у планирању и спровођењу активности за јачање сарадничких односа у колективу и грађење односа поверења и уважавања; – сарадња са директором и стручним сарадницима у решавању проблемских ситуација у колективу, стварањем услова за отворену, аргументовану и конструктивну комуникацију; – сарадња са директором, другим стручним сарадницима и сарадницима при набавци намештаја и опреме, материјала, играчака и средстава за васпитно-образовни рад, организацији конкурса, организацији боравка деце у природи (зимовања, летовања, излета и сл.); – сарадња у оквиру тима за инклузивно образовање на координацији активности у пружању додатне подршке деци кроз планирање мера индивидуализације и израду индивидуалног образовног плана; – правремено информисање свих запослених о актуелним стручним дешавањима у установи и њихово сврсисходно укључивање; – конципирање и организовање различитих облика хоризонталног учења унутар установе и са другим установама; – учествовање у набавци стручне литературе и организовање прилика за анализу (критичко читање) стручне литературе заједно са васпитачима и другим стручним сарадницима. 	<p>према плану</p> <p>IX - VIII</p> <p>VIII, IX, током године</p> <p>X - VIII</p> <p>IX - VIII</p>
<p>Сарадња са породицом</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Упознавање породице са концепцијом програма васпитно-образовног рада; – анализирање потреба породице у односу на програм, укључивање и разумевање њихове перспективе, у циљу планирања различитих облика сарадње и начина учешћа; – учешће у планирању и реализовању активности којима се код породице подржава осећање добродошлице, позваности на учешће и припадништва вртићкој заједници; – идентификовање препрека за учешће породице и давање предлога мера и активности за њихово превазилажење; – размена информација са породицом значајних за укључивање детета у вртић; – пружање стручне подршке породици у за њу осетљивим периодима и према специфичним потребама породице; – планирање и организовање различитих начина 	<p>V-IX</p> <p>IX - VIII</p> <p>V и током године</p> <p>IV-V и током године</p> <p>IX - VIII</p>

	<p>повезивања породице и установе кроз организацију састанака, трибина, заједничких акција, дружења, онлајн комуникацију и др.;</p> <ul style="list-style-type: none"> – планирање и реализација различитих начина размене са породицом о кључним васпитно-образовним питањима и темама, у циљу грађења заједничког разумевања; – укључивање перспективе породице у процесе вредновања рада установе и квалитета програма; – иницирање и подршка квалитетнијем учешћу Савета родитеља у раду установе; – осмишљавање и реализација различитих начина пружања подршке родитељима у јачању њихових родитељских компетенција; – у сарадњи са институцијама здравствене и социјалне заштите, мапирање породица из друштвено осетљивих група и развијање различитих начина информисања родитеља о важности укључивања деце и начинима остваривања додатне подршке у систему предшколског васпитања и образовања. 	IX - VIII
Сарадња са локалном заједницом	<ul style="list-style-type: none"> – промовисање програма предшколске установе у локалној заједници у складу са вредностима на којима се заснива програм; – заједничко учешће у креирању и ажурирању структуре и садржаја на званичној интернет страници установе и/или страници установе на друштвеним мрежама; – иницирање сарадње и учешће у раду комисија на нивоу локалне самоуправе које се баве унапређивањем положаја деце, образовањем и условима за раст и развој деце; 	IX - VIII
	<ul style="list-style-type: none"> – идентификовање места у локалној заједници која су подстицајна за игру и истраживање деце и учешће у обезбеђивању могућности њиховог коришћења; – сарадња са музејима, школама, културним и спортским организацијама и удружењима у коришћењу њихових простора, реализацији заједничких активности и заједничко осмишљавање понуде програма; – идентификовање потенцијалних ресурса у локалној заједници за обезбеђивање материјала и дидактичких средстава и успостављање институционалне сарадње; – пружање стручног доприноса у иницијативама и догађајима на локалном нивоу намењених деци и породици; – сарадња са установама и организацијама на локалном нивоу које се баве образовањем, здравственом и социјалном заштитом деце. 	IX - VIII

<p align="center">Јавно професионално деловање стручног сарадника</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Промовисање важности квалитетног предшколског васпитања и образовања у стручној и друштвеној јавности учествовањем на скуповима, трибинама, у медијима и сл.; – умрежавање са стручним сарадницима ван установе, укључивање и деловање у раду стручног друштва, струковних удружења, стручним телима, комисијама; – укључивање у консултовање и израду докумената и дефинисању мера образовне политике; – реализовање и промовисање акција и активности које су резултат заједничког рада стручних сарадника као и стручних сарадника и васпитача; – публикување стручних радова. 	<p align="center">IX - VIII</p> <p align="center">Према плану</p> <p align="center">IX - VIII</p>
3.Подручје развијања квалитета реалног програма учешћем на нивоу вртића		
Области рада	Послови	Динамика реализације
<p align="center">Подршка васпитачима у развијању реалног програма</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Укључивање у развијање реалног програма давањем предлога за промену и кроз непосредно учешће; – континуирано организовање заједничких састанака са васпитачима у вртићу, боравак у васпитним групама и остваривање конкретних заједничких акција; – иницирање сарадње и дијалога између васпитача и других служби у установи (техничка служба, превентива...) по питањима која су значајна за развијање реалног програма у вртићу; – подршка васпитачима у планирању тема/пројеката заснованих на принципима развијања реалног програма; – пружање стручне подршке васпитачима у овладавању стратегијама развијања реалног програма; – пружање подршке и непосредно учешће у уређивању свих простора вртића, у складу са критеријумима квалитетног физичког окружења; – пружање подршке васпитачима при укључивању породице у развијање реалног програма и у остваривању различитих облика сарадње са породицом; – пружање подршке васпитачима у развијању вршњачке и вртићке заједнице; – повезивање са установама и организацијама у непосредном окружењу, идентификовање подстицајних места за игру и истраживање и укључивање појединих представника заједнице. 	<p align="center">IX - VIII</p> <p align="center">Према потреби</p> <p align="center">IX - VIII</p> <p align="center">Према плану</p> <p align="center">IX - VIII</p>
<p align="center">Подршка трансформацији културе вртића</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Иницирање различитих начина рефлексивног преиспитивања димензија реалног програма у договору са васпитачима; – иницирање и подржавање континуитета заједничких састанака васпитача на нивоу вртића; – рад са васпитачима на преиспитивању културе и 	<p align="center">IX - VIII</p> <p align="center">једном месечно</p>

15.2. СПЕЦИФИЧНИ ПОСЛОВИ СТРУЧНИХ САРАДНИКА

Педагог даје додатни допринос кроз следеће послове:

- повезивање различитих структура запослених у предшколској установи у циљу остваривања њене примарне делатности васпитно-образовног рада;
- учествовање у формирању васпитних група, избору и распореду васпитача у васпитне групе;
- праћење и стручно представљање актуелних докумената образовне политике у области предшколског васпитања и образовања васпитачима и стручним сарадницима и сарадницима;
- стручна подршка приправнику и ментору током остваривања програма увођења у посао;
- планирање стручног усавршавања практичара у складу са потребама праксе и акцентом на облицима стручног усавршавања у контексту праксе;
- пружање помоћи васпитачима у припреми излагања, представљању примера добре праксе, приказу литературе, учешћу на скуповима;
- организовање и вођење активности заједничке анализе и могућности примене у пракси увида и сазнања васпитача са обука, пројеката, студијских путовања и сл.;
- учешће у организацији студентске праксе у предшколској установи;
- сарадња са школом кроз организовање различитих програма, активности и акција које повезују практичаре, децу и родитеље из вртића и школе и упознавање школе са концепцијом предшколског програма;
- учешће у креирању и реализацији активности намењених детету и породици у периодима транзиције (упису у вртић, преласку из јасли у вртић, поласку у школу).

Психолог додатно доприноси кроз следеће послове:

- учествовање у формирању васпитних група, избору и распореду васпитача у васпитне групе;
- сарадња са васпитачима и породицом на препознавању, указивању значаја и креирању окружења у којем су деца заштићена од насиља, злостављања и занемаривања;
- подршка запосленима у њиховом професионалном и личном развоју (отпорност на стрес и изгарање на послу, лични развој и самоактуализација, мотивација и позитиван однос према послу);
- подршка васпитачу и дефектологу-васпитачу за остваривање учешћа деце са сметњама у развоју у активности редовних група и вртићкој заједници;
- подршка деци и породици у превазилажењу тешкоћа у периодима транзиције;
- пружање психолошке помоћи детету које има развојне, емоционалне и социјалне тешкоће, проблеме прилагођавања, проблеме понашања;
- сарадња са родитељима, педагошким асистентима и личним пратиоцима у остваривању додатне подршке деци;
- саветодавни рад са родитељима, посебно у осетљивим периодима за породицу;
- успостављање сарадње са школом у циљу остваривања континуитета у раду са децом, посебно децом којој је потребна додатна подршка.

Логопед додатно доприноси кроз следеће послове:

- планирање активности и акција у предшколској установи којима се креира подстицајна говорно-језичка средина за учење деце;
- давање стручних предлога, планирање набавке специфичних материјала и дидактичких средстава;
- пружање стручне подршке васпитачима за интегрисање поступака корекције говорно-језичких сметњи у различитим ситуацијама делања у вртићу;
- превентивно-корективни рад и вежбе логоторике интегрисане у ситуационо учење деце у групи;
- рад са васпитачима на препознавању одступања у говорно-језичком развоју деце, посебно на раном узрасту;
- пружање подршке јачању компетенција васпитача у области комуникације са децом, посебно са децом која имају специфичне говорно-језичке сметње;
- учествовање у праћењу и вредновању примене мера индивидуализације и индивидуалног образовног плана за децу којој је потребна додатна подршка;
- пружање подршке и оснаживање родитеља у препознавању, разумевању и превазилажењу говорно-језичких проблема деце путем различитих облика сарадње са породицом.

15.3. План рада библиотекара

Област рада	Садржај активности	Време реализације
Опремање библиотеке и медијатеке	<ul style="list-style-type: none"> -континуирано опремање библиотеке књигама, сликовницама и другом стручном литературом - Вођење евиденције о позајмљивању књига из библиотеке и враћању истих - Разврставање и увођење у евиденцију ново набављених књига -Вођење евиденције и класификације костима и средстава предвиђених за драмске представе -Сарадња са директором, главним васпитачем и стручним сарадницима на обављању ових послова, -Сарадња са локалном самоуправом. 	IX-VIII
Рада са децом у библиотеци	<ul style="list-style-type: none"> -планирање, припремање и вођење документације, -организовање посета библиотеци (индивидуалних и групних), -рад са децом на стварању нових прича, -рад са децом на коричењу и рестаурацији старих и похабаних књига, -драматизација басни и прича, -обележавање Дана библиотеке и дружење са песницима. 	IX-VIII IV
Рада у комисији за КЈД	<ul style="list-style-type: none"> -Сачињавање плана рада комисије за КЈД, -Вођење евиденције о раду комисије и праћење реализације програма комисије за КЈД, -Учешће у организовању приредби и манифестација 	VIII- IX XI, XII, V, VI
Стручно усавршавање и рад у стручним органима и тимовима	<ul style="list-style-type: none"> -Учешће на семинарима, саветовањима и другим облицима стручног усавршавања -Учешће у раду Тима за израду и праћење реализације Годишњег плана рада. 	IX-VIII

16. САМОВРЕДНОВАЊЕ РАДА УСТАНОВЕ

У радној 2023/2024. години наставља се процес самовредновања у нашој установи у складу са Правилником о стандардима квалитета рада установе, Законом о основама система образовања и васпитања.

Самовредновање је процес који има за циљ унапређивање рада, прихватање одговорности и сагледавање могућих праваца развоја и промена у раду Установе. На тај начин, полазимо од питања како радимо, колико је добра наша Установа, како то знамо, на основу којих показатеља и шта можемо да учинимо да буде још боља.

Тим за самовредновање у радној 2023/24. години чине:

Оролић Јелена – координатор Тима за самовредновање, Савовић Биљана – директор установе, Ђукић Бојана–помоћник директора, Павловић Јелена-психолог, Бељић Даница-педагог, Асентић Лара–логопед, Јасна Гајић-васпитач, Ана Милосављевић- мед сестра-васпитач, Марина Милетић -васпитач, Гордана Матић- васпитач, Сандра Мутавцић –мед.сестра-васпитач, Бранислава Каровић- мед сестра-васпитач, Слађана Недељковић-васпитач. Биљана Стевановић мед.сестра на ПЗЗ, Оливера Мајсторовић - представник Управног одбора, Јелена Милошевић-представник Савета родитеља, Ивана Лешевић-представник локалне самоуправе

16.1. План рада Тима за самовредновање

Активности	Време реализације	Носиоци активности	Исходи
Упознавање органа установе: ВО већа, Управног одбора и Савета родитеља са извештајем о СВ у 2022/2023. год. и Планом самовредновања у 2023/2024. год.	IX	Тим за СВ, Директор установе	Органи установе су упознати са извештајем о спроведеном СВ
Упознавање актива за раз. планирање са извештајем о спроведеном СВ	IX	Тим за СВ, Директор установе	Актив за развојно планирање је упознат са извештајем о спроведеном самовредновању
Израда инструмената за процену изабране области, дефинисање узорка и критеријума за оствареност стандарда	X - XII	Тим за СВ	Израђени инструмената за процену изабраних области, дефинисан узорак и критеријуми за оствареност стандарда
Реализација процеса самовредновања изабране области	XII-IV	Тим за СВ	Реализовање активности у складу са планом

Сарадња чланова тима са запосленима у спровођењу процеса самовредновања	Током године, према плану СВ	Чланови тима	Учествовање запослених у предвиђеним активностима
Анализа рада тима и предузетих активности	VI	Координатор и стручни сарадници	Увид у процес самовредновања
Израда извештаја о спроведном самовредновању	VI	Координатор и стручни сарадници	Израђен извештај о спроведном самовредновању
Израда акционог плана за унапређивање вредноване области	VIII	Тим за самовредновање	Израда акционог плана за унапређивање вредноване области
Избор области која је предмет самовредновања у 2024/2025. години	VIII	Тим за самовредновање	Изабрана нова област за самовредновање
Израда Плана самовредновања за наредну годину	VIII	Тим за СВ	Израђен план самовредновања за наредну годину
Израда плана рада тима за самовредновање за наредну годину	VIII	Координатор и стручни сарадници	Израђен план рада тима за самовредновање за наредну радну годину

16.2. Акциони план унапређивања области квалитета: ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ РАД

У радној 2023/2024. години, запослени у ПУ "Бисери" ће бити учесници у унапређивању области квалитета: ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ РАД. Активности су дефинисане на основу спроведеног самовредновања наведене области током радне 2022/2023. године.

Стандард	Активности	Динамика	Носиоци	Докази
1.1. Физичка средина подстиче учење и развој деце	Укључивање деце у осмишљавање радних соба (структурирање просторних целина) и заједничког простора	IX-VIII	Васпитачи, деца	Дечје скице простора, изјаве, фотографије
	Укључивање родитеља у осмишљавање радних соба и заједничког простора (отвореног и затвореног)		Васпитачи, родитељи	Записници са родитељских састанака,
	Коришћење простора локалне заједнице као места за учење у свим васпитно-образовним групама		Васпитачи, деца, одрасли	Документација ВО рада
	Континуирано обогаћивање простора разноврсним полуструктурираним и неструктурираним материјалима		Родитељи, локалне институције, привредне и услужне установе	Непосредни увид
1.2. Социјална средина подстиче учење и развој деце	Уређење заједничких простора и места за заједничко учешће са другом децом из вртића у свим објектима предшколске установе	IX	Директор, пом. директора, стр. сарадници, васпитачи, мед. сестре-васпитачи, деца, родитељи	Непосредни увид, скица простора
	Јасно истицање договорених правила и указивање на њихов значај од најранијег	IX	Васпитачи, Мед. сестре-васпитачи	Пано са групним правилима

	узраста			
1.3. Планирање и програмирање васпитно-образовног рада је у функцији подршке децјем учењу и развоју	Уважавање предлога, идеја родитеља за развијање пројеката	IX-VIII	васпитачи и мед.сестре-васпитачи, родитељи	Почетни, процесни пано, Прича о пројекту
	Флексибилно време доласка деце у периоду адаптације, као и за децу са сметњама у развоју (по потреби)		васпитачи и мед.сестре-васпитачи, стр.сарадници, родитељи	Индивидуални план адаптације, План додатне подршке детету са сметњама у развоју
	Могућност укључивања рођака деце у групу у циљу лакше адаптације деце, као и доприноса у развијању пројеката	IX и током године	васпитачи и мед.сестре-васпитачи, рођаци	Индивидуални план адаптације, прича о пројекту, фотографије
	Укључивање чланова ЛЗ у васпитну групу у циљу давања доприноса у развијању теме/пројекта		васпитачи и мед.сестре-васпитачи, чланови ЛЗ	Прича о пројекту, фотографије

16.3. План самовредновања области квалитета: УПРАВЉАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА

Област вредновања					
Стандард	Активности	Вр. реализациј	Носиоци	Исходи	Инструмент и и технике
Планирање рада установе је у функцији њеног развоја	Преглед и анализа докумената: Статут, Предшколски програм, Развојни план и Годишњи план рада Установе, визија, мисија, Извештаји о: реализацији ГРП, СВ и РП, записници са састанака руководећих, стручних и саветодавних органа ...	X-V	Чланови тима у сарадњи са секретаром и директором	Сачињен извештај о анализи документације	Анализа садржаја, чек листа, интервју/упитници
	Интервју (спровођење истраживања на даљину) са представницима свих интерених група				
Организација рада установе је ефикасна и делотворна.	Преглед и анализа докумената: Статут, Развојни план и Годишњи план рада Установе, извештаји о: реализацији ГРП, СВ и РП, записници са састанака руководећих, стручних и саветодавних органа, расподела задужења запослених у стручним тимовима	X-V	Чланови тима у сарадњи са секретаром и директором	Сачињен извештај о анализи документације Обрађени подаци добијени истраживањем	Анализа садржаја, чек листа, протоколи посматрања, извештај

	и радним групама, интерни протоколи..				
	Увид у начин коришћења простора вртића и материјално- техничке ресурсе				
	Анализа протокола сарадње са институцијама у ЛЗ				
	Спровођење истарживања са запосленима				
Руковођење директора је у функцији унапређива ња рада установе Лидерско деловање директора омогућава развој установе.	Увид у извештаје о раду директора, записнике са седница Управног одбора, друга документација о раду директора	X-V	Чланови тима	Сачињен извештај о анализи документацје	Анализа садржаја, Интервју са директором интервју/упи тници
	Интервју са директором интервју/упитници Спровођење истарживања (онлајн) у коме учествују представници управног одбора, Савета родитеља, локалне заједнице, Запослених			Обрађени подаци добијени истраживањем	

17. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Програм заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања прописује мере, садржаје, активности и начине њиховог спровођења у циљу најбоље заштите, безбедности и квалитетног боравка деце у Установи, као и садржаје и начине спровођења интервентних активности у случају појаве насиља.

Програм превенције дискриминације и дискриминаторног понашања и вређања угледа части или достојанства личности одређује мере и активности којима се обезбеђује остваривање циљева превенције свих облика дискриминације и дискриминаторног поступања утврђених овим актом.

Циљеви програма заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања и програма превенције дискриминације

Општи циљеви:

Програма заштите деце од насиља је унапређивање квалитета живота деце применом мера превенција за стварање безбедне средине за живот и рад деце и мера интервенције, у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање у Установи.

Програма заштите деце дефинисани на основу Правилника о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл.гласник РС“ бр 46/2019 и 104/2020), Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања и анализе стања утврђене претходним извештајима о реализацији Програма заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања.

Специфични циљеви у превенцији заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања:

1. Праћење безбедности физичке и техничке средине и идентификовање ризичних места и предузимање одговарајућих мера за отклањање уочених проблема.
2. Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад Установе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања.
3. Информисање свих укључених у живот и рад Установе о процедурама и поступцима за заштиту безбедности деце и заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља.
4. Унапређивање компетенција васпитног особља, деце, родитеља/старатеља и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања.

Специфични циљеви у интервенцији Програма заштите:

1. Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља.
2. Успостављање система ефикасне заштите деце у случајевима насиља.
3. Стално праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите.
4. Ублажавање и отклањање последица насиља и реинтеграција детета у заједницу вршњака и живот установе.
5. Саветодавни рад са децом која трпе насиље, која врше насиље и која су посматрачи насиља

Општи циљеви:

Програма превенције дискриминације је унапређивање квалитета живота деце применом превентивних и интервентних активности.

Програма превенције дефинисани су Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности.

Специфични циљеви у превенцији дискриминације, вређања угледа, части или достојанства личности:

1. Побољшање квалитета остваривања Програма превенције дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности прецизним дефинисањем улога и одговорности запослених, динамике и начина реализације програма заштите и акционог плана.
2. Стварање и неговање климе прихватања, сарадње, толеранције и културе понашања деце у групи.
3. Развијање социјалних и комуникацијских вештина у интеракцији дете-дете, дете-одрасли кроз свакодневне васпитно-образовне активности.
4. Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад Установе за препознавање дискриминаторног понашања
5. Информисање свих укључених у живот и рад Установе о процедурама и поступцима за превенцију дискриминаторног понашања и реаговање у ситуацијама дискриминације.

Специфични циљеви у интервенцији Програма превенције :

1. Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности .
2. Праћење и евидентирање врста и учесталости и процењивање програма превенције.
3. Ублажавање и отклањање последица дискриминаторног понашања.
4. Саветодавни рад са децом која трпе дискриминацију, која врше и која су посматрачи.

Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

У Установи постоји Тим за заштиту деце на нивоу установе. Чланови Тимова су део унутрашње мреже заштите деце.

Чланови тима за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања на нивоу установе су:

Павловић Јелена - координатор тима, Савовић Биљана -директор, Ђукић Бојана-пом.директора, Даница Бељић, педагог, Лара Асентић, логопед, Јаховић Дијана- секретар, Васпитачи: Илић Бранкица, Јовић Марија, Петровић Марина, Марјановић Јелена, Додић Тања, Чуљић Снежана, Бзенић Слађана, Стевановић Весна, Марија Ђурић-мед сестра на ПЗЗ, мед. сестре-васпитачи: Данка Антић, Сања Гогич.

Представник локалне самоуправе – Зорица Чолић; представник Савета родитеља – Мирјана Обрадовић.

Задаци Тима за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања и превенцију дискриминације јесу да:

- Анализира стање у остваривању равноправности и једнаких могућности
- Израђује програме заштите и превенције
- Информисе децу, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту
- Учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- Реагује по пријави родитеља, васпитног особља, предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- Укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности
- Прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и даје одговарајуће предлоге директору
- Води и чува документацију и прати ефекте предузетих мера
- Предлаже мере за повећање безбедности деце у установи
- Сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби ради свеобухватне заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- Извештава стручна тела и органе управљања

План рада Тима за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Ред. бр.	Активности	Време реализације	Носиоци реализације
1.	Информисање запослених о Програму заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања и Програму превенције дискриминације	IX	Координатор тима
2.	Подршка васпитачима у информисању родитеља о Програмима заштите деце и Програму превенције	IX	Тим на нивоу објекта, стр.сарадници
3.	Праћење и процењивање ефеката превентивних активности предвиђених Програмом заштите деце и Програмом превенције дискриминације	XI II,VI	Психолог, педагог
4.	Реаговање по пријави дискриминације или насиља, организовање консултација, учествовање у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања на дискриминацију, насиље, злостављање и занемаривање	IX-VIII	Директор, пом. директора и тим

5.	Израда оперативног плана заштите за конкретну ситуацију II и III нивоа	IX-VIII	Тим, васпитачи
6.	Праћење ефеката предузетих интервентних мера и активности	Након процедуре	Тим, васпитачи, М. Просвете
7.	Реализација планираних активности предвиђених Акционим планом	IX-VIII	Тим
8.	Стручно усавршавање у установи из области превенције дискриминације и насиља путем хоризонталног учења, на нивоу Тима и на нивоу Установе	IX-VIII	Тим, стручни сарадници
9.	Вођење документације о случајевима насиља II и III нивоа	IX-VIII	Психолог
10.	Вођење документације о повредама деце и предузетим мерама	IX-VIII	Мед.сестре на ПЗЗ, координатор Тима
11.	Предлагање мера за повећање безбедности деце у установи	IX-VIII	Тим
12.	Разматрање актуелних проблема и промена у реализацији Програма заштите и Програма превенције	XI,II	Тим
13.	Сарадња са спољашњом заштитном мрежом	IX-VIII	Директор, пом.директора
14.	Писање извештаја о остваривању Програма заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања и Програма превенције дискриминације	II,VI	Психолог
15.	Подношење извештаја о остваривању програма заштите В-О већу, Управном одбору, Савету родитеља, ШУ Кш	II, IX	Координатор тима, директор
16.	Израда Програма заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања и Програма превенције дискриминације	VI-VIII	Тим

Превентивне активности Програма заштите и Програма превенције дискриминације:

Превентивне активности представљају скуп мера и активности које се реализују кроз све области васпитно-образовног рада са децом, са циљем да створе сигурно и подстицајно окружење, негују атмосферу сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Превентивне активности доприносе развијању позитивних социјалних и комуникацијских вештина код деце, изградњи позитивних односа са другима, усмеравању ка прихватању дефинисаних правила понашања и одговорности. Реализација наведеног омогућена је кроз добро познавање развојних карактеристика групе и сваког детета понаособ, адекватан избор садржаја рада са децом, облика и метода рада, подстицајном физичком средином, правилним избором и количином играчака и дидактичког материјала и неговањем партнерских односа са родитељима.

Начини на који се превентивне мере и активности уграђују у свакодневни живот и рад Установе

Ниво васпитне групе:

- Дефинисање правила понашања деце у васпитној групи уз партиципацију деце,
- Утврђивање последица кршења правила понашања,
- Оглашавање правила на видним местима и информисање родитеља о правилима и последицама кршења истих,
- Индивидуални разговори са родитељима, родитељски састанци,
- Организован пријем и испраћај деце уз стални надзор, као и појачан надзор у шетњама и изласцима,
- Разговор о различитим облицима, узроцима и последицама насиља као и о поступању у случају насиља у оквиру планираних ситуација учења,
- Организовање радионица, кооперативних игара и прича које подстичу емпатију, другарство.

Ниво објеката:

- Редовно одржавање свих фактора (физичких, техничких, еколошких, здравствено-хигијенских) који утичу на физичку и здравствену безбедност деце,
- Редовно уређивање паноа и обавештавање родитеља о активностима из области превенције и заштите
- Обележавање ризичних места у оквиру зграда и дворишта,
- Организовање заједничких активности деце различитог узраста, родитеља и васпитача у циљу међусобног упознавања, развијања толеранције међу децом,
- Организовање хуманитарних акција,
- Стручне теме за родитеље из области васпитања деце предшколског узраста, превенције дискриминације и насиља
- Обележавање важних датума,
- Спортске активности деце на нивоу објеката,
- Тематске изложбе ликовног и говорног стваралаштва деце,
- Сарадња са другим институцијама и Установама, посебно са основном школом кроз планирање и реализацију заједничких активности.

Ниво Установе:

- Подизање нивоа свести и осетљивости – нулта толеранција на све облике дискриминације и дискриминаторно понашање и вређање угледа и части личности.
- Пуна посвећеност установе и свих њених органа и тела у препознавању спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања.
- Сви носиоци обавезе заштите од дискриминације у установи и ван ње, сагласно Закону, поступају хитно, ефикасно и координисано у спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања.

- Информисање свих запослених о Програму заштите деце и извештавање о реализацији на састанцима стручних органа управљављања са циљем подизања нивоа свести и повећања осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања и реаговања на њих,
- Информисање свих запослених и родитеља о правима, обавезама и одговорностима (правилима понашања у установи),
- Спровођење истраживања о појавним облицима насиља у циљу даљег превентивног деловања,
- Понуда различитих програма и облика рада за структурирање слободног времена деце (музичко забавиште, спортске активности),
- Учешће деце у разноврсним културним активностима у вртићу - (приредбе, позоришне представе),
- Сарадња са основном школом кроз планирање и реализацију заједничких активности,
- Сарадња вртића са локалном заједницом и ширим друштвеним окружењем у развијању превентивних програма (МУП, МНРО, Црвени Крст, Центар за социјални рад),
- Укључивање и сарадња између свих кључних носилаца превенције насиља (савет родитеља, управни одбор, В-О веће).

Начини на које се принципи једнаких могућности и недискриминације уграђују и остварују у свакодневном животу и раду установе на свим нивоима, у свим облицима рада

- Стицање знања о врстама и облицима дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности и начинима реаговања, развијање вештина тимског рада, социјалних, комуникацијских и вештина развијања толеранције на различитост.

Активности – начини на које се пружа додатна подршка деци и њиховим родитељима из мањинских и осетљивих друштвених група:

- Јавни наступи, манифестације, такмичења предшколаца, предавања, радионице.

Појединац:

- Смањивање познатих потенцијалних ризика у току дана(долазак деце у установу и одлазак из ње), током боравка деце на отвореном простору, у току године , када долази до повећаног ризика по безбедност деце (излети и рекреативна)
- дежурство васпитача и помоћног особља
- Укључивање деце у музичке и спортске играонице.
- Организовање додатне образовне подршке за децу која убрзано напредују и за децу са потешкоћама у напредовању
- Организовање подршке новопридошлој деци и запосленима.

Ниво васпитне групе:

- Организовање радионица, разговора, предавања, тематски дан на тему уважавања различитости, уређење спољашње и унутрашње средине, хуманитарне акције, акције толеранције.

Стручно усавршавање из области превенције ради унапређивања компетенција васпитног особља за превентивни рад, спроводи се на нивоу Установе и кроз усавршавање на акредитованим семинарима и струковним удружењима.

Начини информисања о обавезама и одговорностима у области заштите деце од насиља:

- запослених – на Васпитно-образовном већу и путем паноа „Заштита деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања“, стручним усавршавањем током године.
- родитеља – на првом родитељском састанку, индивидуалним разговорима и путем паноа „Заштита деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.“

Начини, облици и садржаји сарадње у области превенције са:

- **породицом** – развијање партнерског односа са родитељима кроз активно учешће родитеља у планирању, реализацији и евалуацији васпитно-образовног рада у групи, учешћем у активностима на нивоу вртића (хуманитарне акције, изложбе дечјих радова са садржајима везаним за реализацију програма заштите), родитељски састанци са садржајима везаним за реализацију програма заштите, индивидуални разговори са родитељима.
- **другим институцијама и локалном заједницом** – заједничка реализација превентивних активности Установе и основних школа, Дечјег диспанзера Дома здравља, удружења МНРО (дружење и креативне радионице са децом из удружења), медија, са садржајима који имају за циљ развијање здравих стилова живота и позитивних образаца понашања и комуникације са окружењем.

Поступци за рано препознавање ризика од дискриминације насиља, злостављања и занемаривања су систематско посматрање деце и континуирано праћење дечјег развоја и напредовања од стране васпитача, стручних сарадника, медицинске сестре на превентивно-здравственој заштити, помоћног особља и чланова тима на нивоу установе. Цео поступак се одвија кроз сарадњу са породицом и представницима релевантних институцијама из локалне заједнице.

Интервентне активности

Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете трпи дискриминацију, насиље, злостављање или занемаривање. На насиље се реагује одмах и у циљу најбоље заштите детета.

У Установи се интервенише на дискриминацију, насиље, злостављање и занемаривање када се дешава или се догодило: између деце, запосленог и детета, одрасле особе која није запослена у Установи и детета.

Мерама интервенције насиље се зауставља, осигурава се безбедност свих учесника и смањује ризик од понављања.

Свака особа која има сазнање о дискриминацији, насиљу, злостављању и занемаривању обавезна је да реагује.

Када је запослени починилац насиља, према детету у Установи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према детету мере за заштиту и подршку (план заштите).

Ако постоји сумња или сазнање о насиљу у породици, васпитач групе обавештава Тим објекта и Тим Установе који информисе Центар за социјални рад.

Када је родитељ починилац насиља према запосленом, Тим објекта је дужан да одмах обавести полицију и извести Тим Установе.

Уколико постоји сумња да је починилац насиља, треће одрасло лице према детету, Тим објекта је дужан да обавести Тим Установе који одмах обавештава родитеља детета које је изложено насиљу као и Центар за социјални рад и Полицију.

Када се насиље и злостављање дешава у Установи између одраслих лица директор предузима мере, у складу са Законом.

Сваки члан Тима је у обавези да, у случају сумње на насиље или чина насиља, одмах обавести остале чланове Тима и реагује у складу са процедуром поступања.

Начини реаговања на дискриминацију, улоге и одговорности и поступање у интервенцији када постоји сумња или се она догађа

- Проверавање добијене информације о дискриминацији- припрема или се догодило.
- Заустављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника
- Обавештавање и позивање родитеља. Уколико родитељ није доступан установа одмах обавештава центар за социјални рад.
- Прикупљање релевантних информација и консултација.
- Предузимање мера и активности – за све нивое дискриминације.
- Израда плана заштите за први, други и трећи ниво дискриминације и за све учеснике.
- Праћење ефеката предузетих мера и активности

Интервенција према нивоима и врстама насиља које се дешава међу децом:

Нивои насиља	Врсте насиља	Одговорна лица
Први ниво	<p>- Физичко насиље: гурање, ударање чврга, штипање, гребане, чупање, уједање, шутирање, гађање, саплитање, прљање, уништавање ствари.</p> <p>- Психичко насиље: вређање, ругање, погрдна имена, псовање, етикетирање, прозивање, омаловажавање, оговарање, имитирање.</p> <p>- Социјално насиље: искључивање из групе или зај. активности, подсмевање, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина, добацивање, подсмевање.</p> <p>- Сексуално насиље: псовање, сексуална гестикација, ширење прича, етикетирање.</p> <p>-Облици насиља и злостављања злоупотребом инф технологија: узнемиравајући позиви, слање узнемиравајућих порука</p>	<p>Активност предузима васпитач, у оквиру појачаног васпитног рада са васпитном групом и индивидуално.</p> <p>По потреби, васпитач укључује родитеље. Уколико исто дете учестало испољава насилно понашање или је често изложено насилном понашању, потребно да васпитач укључи стручног сарадника и Тим објекта.</p> <p>уколико су последице теже, ако су у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу, установа интервенише активностима предвиђеним за други и трећи ниво насиља</p>

<p>Други ниво</p>	<p>- Физичко насиље: шамарање, ударање, чупање за косу и уши, затварање, плување, отимање, гажење, цепање одеће, уништавање имовине, измицање столице.</p> <p>- Психичко насиље: претње, забрана комуницирања, искључивање, уцењивање, неправедно кажњавање, манипулисање.</p> <p>- Социјално насиље: неукључивање, неприхватање, сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), манипулисање.</p> <p>- Сексуално насиље: сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење.</p> <p>- Облици насиља и злостављања информационих технологија: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума, четовања, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуција снимака и слика</p>	<p>Активности предузима васпитач уз обавезну сарадњу са педагогом, психологом, Тимом за заштиту на нивоу установе и обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада.</p> <p>Уколико васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру у складу са законом.</p>
<p>Трећи ниво</p>	<p>- Физичко насиље: туча, дављење, бацање, наношење повреда, опекотина, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем.</p> <p>- Психичко насиље: застрашивање, уцена уз озбиљну претњу, изнуда новца, ограничавање кретања, навођење на коришћење психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације</p> <p>- Социјално насиље: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које за последицу имају и повређивање других</p> <p>- Сексуално насиље: завођење деце/ученика од стране одраслих, подвођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, злоупотреба положаја, инцест.</p> <p>- Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија: снимање насилних сцена, дистрибуција снимака и слика, дечја порнографија</p>	<p>Активности предузима директор са Тимом за заштиту на нивоу Установе, уз обавезно ангажовање родитеља и установа спољашње заштитне мреже (ЦСР, МУП, Школске управа, Дом здравља), у складу са законом.</p>

Редослед поступања у интервенцији

1. У случајевима дешавања насиља или сумње на насиље **међу децом**,
2. У случајевима насиља или сумње да је дете изложено насиљу од стране **одрасле особе запослене у Установи**,
3. У случајевима насиља или сумње да је дете изложено насиљу од стране **одрасле особе која није запослена у Установи**.

Ситуације насиља или сумње да се насиље дешава		
Кораци у интервенцији	Међу децом	Одрасли запослен над дететом
1.Проверавање сумње или откривања насиља,злостављања и занемаривања	<p><u>Насиље се дешава:</u>1. Опажање насиља; 2. Добијање информација да је насиље у току</p> <p><u>Сумња на насиље :</u>1. Препознавање спољашњих знакова или понашања детета;2.Проверавањем непосред. од трећег лица</p>	
2. Прекидање, заустављање насиља,злостављања и занемаривања и Смиривања учесника	Васпитач групе или други најближи запослени прекида насиље или позива помоћ	Најближи запослени прекида насиље или позива помоћ, уколико је то потребно.
	Васпитач групе/стручни сарадник/други васпитач групе обезбеђује сигурност за дете, разговара са учесницима...	
3. Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција	<p>Уколико је дошло до повреде, васпитач групе/мед. сестра на превентиви (медицинска сестра-васпитач) пружа прву помоћи и извештава родитеље. Ако је потребно медицинско збрињавање ван установе, васпитач групе одмах обавештава родитеље.</p> <p>Уколико није дошло до повреде, за насиље I нивоа, родитељи се обавештавају током дана, када дођу по дете. За насиље II и III нивоа, обавештавање родитеља одмах</p>	<p>Пом.директора обавештава директора, који поступа у складу са Законом.</p> <p>Према детету се предузимају мере заштите и подршке (план заштите).</p>
4. Консултације	Непосредно по појави насиља, са колегом и Тимом за заштиту деце, злостављање и занемаривање	Непосредно по појави насиља/сумње на насиље, Тим на нивоу Установе (састанак сазива директор) који процењује ниво ризика и израђује план заштите за дете.
5.Мере и активности- План заштите	Тим на нивоу Установе у сарадњи васпитачем групе, стручним сарадницима и родитељем, за II и III ниво насиља. Планирају се активности којима ће се обезбедити реинтеграција свих учесника насиља у групу-план заштите. План заштите зависи од врсте и тежине насилног чина, последица насиља, броја учесника... Укључити	<p>Насиље се дешава: директор предузима мера у складу са Законом, информисање родитеља, заштитне мере према детету, информисање надлежних служби (по потреби).</p> <p>Непотврђена сумња на насиље: праћење понашања запосленог (прати директор,</p>

	одговарајуће службе из лок. Заједнице за насиље III нива (ЦСР, здравство, ШУ...).	стр. сарадници), тим на ниво објекта).
6. Ефекти предузетих мера и активности	Прате се опсервацијом понашања детета које врши насиље и које трпи насиље и применом инструмената за праћење реализације Програма заштите деце од насиља, од стране васпитача групе/стручног сарадника /Тима на нивоу установе.	

Ситуације насиља или сумње да се насиље дешава	
Кораци у интервенцији	Одрасли који није запослен у установи над дететом
1.Проверавање сумње или откривања насиља	<u>Насиље се дешава:</u> 1. Опажање насиља; 2. Добијање информација да је насиље у току <u>Сумња на насиље</u> :1. Препознавање спољашњих знакова или понашања детета;2.Проверавањем непосред.детета,посред. од трећег лица
2. Прекидање, заустављање насиља Смиривања учесника	Најближи запослени прекида насиље или позива помоћ, уколико је то потребно Васпитач групе/стручни сарадник/други васпитач групе обезбеђује сигурност за дете, разговара са децом...
3. Обавештавање родитеља и предузим. хитних акција	Пом. директора је дужан да обавести директора који одмах и истовремено обавештава родитеља/ особу од поверења (у случају сумње на насиље у породици) детета које је изложено насиљу
4. Консултације	Непосредно по појави насиља/сумње на насиље, Тим на нивоу Установе (састанак сазива директор) који процењује ниво ризика и израђује план заштите за дете
5.Мере и активности- План заштите	Насиље се дешава: директор информише родитеља и надлежне службе (Центар за социјални рад, Полиција, Здравствени центар, по потреби), Тим на нивоу установе договара заштитне мере према детету, по потреби у сарадњи са надлежним службама. У случају сумње на насиље , директор пријављује Центру за социјални рад.
6. Ефекти предузетих мера и активности	Прате се опсервацијом понашања детета које врши насиље и које трпи насиље и применом инструмената за праћење реализације Програма заштите деце од насиља, од стране васпитача групе/стручног сарадника/тим на нивоу објекта/Тима на нивоу установе.

Евиденција и документација

Евиденција и документација о планираним и реализованим превентивним и интервентним активностима води се

На нивоу група:

- Васпитачи и медицинске сестре планирају конкретне превентивне и интервентне активности из програма заштите и програма превенције дискриминације у складу са узрастом и потребама деце у групи, као и бележака о деци. О реализованим активностима води се одговарајућа документација (обрасци за евиденцију реализованих превентивних активности)
- Евиденцију о случајевима насиља првог нивоа васпитачи воде на одговарајућем обрасцу

Тим за заштиту деце од насиља на нивоу установе

- Води и чува документацију о случајевима другог и трећег нивоа насиља
- Прикупља извештаје из група, објеката, прати ефекте и анализира примену програма заштите од насиља тромесечно
- Израђује полугодишњи и годишњи извештај о реализацији и ефектима програма заштите
- Прати учесталост, облике и нивое насиља тромесечно.

Обавезе и одговорности у области заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Сви запослени у установи чине **Унутрашњу заштитну мрежу** и дужни су да реагују по сазнању да се насиље дешава или постоји сумња на насиље, а у складу са корацима у интервенцији. Интервентно деловање запослених у различитим ситуацијама и нивоима насиља функционише у складу са Протоколом поступња у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање. Унутрашња заштитна мрежа укључује све актере у васпитно-образовном процесу: васпитно особље, стручне сараднике и сараднике, медицинске сестре на превентиви, помоћно техничко особље, децу, родитеље и директора. Они, осим заштитне, имају и подржавајућу улогу за оне који се насилно понашају, оне који су изложени насиљу и помажу им у успешном реинтегрисању у групу вршњака.

Спољашњу заштитну мрежу чине институције у локалној заједници са којима Установа сарађује у области превентивних и интервентних активности програма заштите. У области превенције остварује се заједничка реализација превентивних активности Установе и основних школа, Дома здравља, удружења МНРО (дружење и креативне радионице са децом из удружења), сарадња се остварује са Црвеним Крстом, Полицијском станицом, медијима. У области интервенције сарађујемо са Дечјим диспансером, Дома здравља.

Васпитно особље:

- На првом родитељском састанку информишу родитеље о програму заштите деце у групи са предлогом активности за подстицај сарадње, другарства, толеранције, ненасилног решавања проблема уз сарадњу са родитељима

- Спроводи процес заштите уколико је дошло до међусобног повређивања деце у групи, зауставља сукоб, примењује план заштите и прати ефекте предузетих мера (први ниво насиља)
- У случају насиља другог и трећег нивоа као и по сазнању да је насиље над дететом извршила одрасла особа у или ван установе, спроводи процес заштите и обавештава тим за заштиту деце од насиља, прати ефекте предузетих мера
- Евидентира случај

Помоћно техничко особље

- уочава и пријављује случајеве насилног понашања
- зауставља насиље

Тим за заштиту деце од насиља на нивоу установе

- Израђује и координира реализацију програма заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- Информише запослене и стучне органе
- Реагује по пријави родитеља, васпитног особља, тима објекта и израђује план заштите детета
- Евидентира случај, води документацију и прати ефекте предузетих мера
- Организује консултације у установи и процењује нивое ризика безбедности деце
- Предлаже мере за повећање безбедности деце у установи
- Сарађује са релевантним институцијама из спољашње заштитне мреже

Подаци о члановима Тима (име, контакт телефон) су истакнути на видним местима како би били доступни запосленима у Установи и родитељима

Акциони план заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Активности	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације	Праћење реализације
Представљање <i>Програма заштите деце и Програма превенције дискриминације</i> свим запосленима	В-О веће, путем паноа	Координатор тима, чл. тима	IX	Записник са В-О већа и непосредни увид
Представљање <i>Програма заштите деце и Програма превенције дискриминације</i> родитељима и Управном одбору	Родитељски састанци, Савет родитеља, Управн и одбор	Васпитачи, мед.сестре, директор,	IX	Записник са Савета родитеља, родитељских састанака и Управног одбора
Израда паноа за обавештења родитеља о	Израда и постављање паноа	Васпитачи, чланови тима	IX	Анализа садржаја, Непосредни увид

програму заштите и програму превенције дискриминације				
Редовно одржавање свих фактора (физичких, техн, еколошких, здравств-хигијенских) који утичу на физичку и здравствену безбедност деце	Предузимање одговарајућих мера на отклањању могућег узрока угрожавања безбедности деце	Директор, домар, пом-техн. особље, сестра на превентиви, агенција (Г. Костић, лице за безбедност и здравље на раду)	IX-VIII	Непосредни увид, извештаји
Обележавање ризичних места у оквиру зграда и дворишта	Упозоравајућа трака, обавештења	Директор, домар, пом-техн. особље	Према потреби	Непосредни увид
Доношење нових правила понашања у васп. групама и утврђивање последица њиховог кршења	Деф. правила уз партиципацију деце	Васпитно особље, деца	IX	Анализа садржаја, непосредни увид
Информисање родитеља са правима, обавезама и одговорностима	Род. састанак, индивидуали разг. и преко паноа	Васпитно особље, родитељи	IX	Књига података и евиденције о деци и породици
Орган. пријем и испраћај деце уз стални надзор, као и појачан надзор у шетњама и изласцима	Континуирано присуство васп. особља и одрасле особе током боравка детета	Васпитно особље	IX-VIII	Непосредни увид, евиденција главног васпитача
Разговор о различитим облицима, узроцима и последицама насиља кроз разговор о поступању деце у случају насиља	Планиране ситуације учења	Васпитно особље, деца	IX-VIII	Документација о ВО раду
Подстицање емпатије, другарство, толеранције	Игра, ритуали, животно-практич ситуације, план. ситуације учења	васпитачи и мед. сестре, психолог	IX-VIII	Документација о ВО раду

Подстицање родне равноправности	Игра, ритуали, животно-практичне ситуације, планиране ситуације учења	васпитачи, стручни сарадници	IX-VIII	Документација о ВО раду
Обележавање дечје недеље	Дечје драмско и ликовно стваралаштво, међугрупни сусрети деце	Васпитачи, мед. сестре, стручни сарадници, деца	X	Документација о ВО раду
Обележавање светског дана толеранције	Говорне радионице, панои, ликовне изложбе	Васпитачи, мед.сестре, деца	XI	Непосредни увид, фото, видео запис, документација о ВО раду
Обележавање светског дана детета	Говорне радионице, панои, ритмички наступ	Васпитачи, мед. сестре, деца	XI	Документација о ВО раду, анализа садржаја, непосредни увид
Дружење и заједничке креативне радионице са децом МНРО	Фарбање ускршњих јаја или израда честитки	Васпитачи, стручни сарадници, деца	IV	Документација о ВО раду, записник тима
Учешће деце у разноврсним културним активностима у вртићу	приредбе, позоришне представе	Васпитачи, мед. сестре, деца	септембар-август	Документација о ВО раду
Стручно усавршавање из области превенције дискриминације и насиља	ВО веће, Стр. активи васпитача и мед. сестара, акредитоване обуке	Васпитачи, Мед.сестре-васпитачи, стручни сарадници, директор	II,III, IV	Записници са већа и стручних актива, уверење о савладаној обуци
Сарадња са Центром за социјални рад	Предавања за запослене, радионице за децу	Центар за соц.рад, Дир, Пом дир, Стр. сарадници, васпитачи	XII	Записници, фотографије
Достављање извештаја о остваривању Програма заштите деце и Програма превенције дискриминације	В-О веће, Савет родитеља, Управни одбор	Координатор тима, директор	II, VI	Записници

18. ИНКЛУЗИВНО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ

Стручни тим за инклузивно образовање ће у радној 2023/2024. години и даље радити на промоцији инклузивног образовања, наставити са праћењем напредовања деце и кроз сарадњу са васпитним особљем и родитељима предузети потребне мере у пружању одговарајуће подршке.

Планирани су састанци Тима на коме ће се чланови обавештавати о свим законским новинама, евентуалној промени тренутног статуса, односно потреби за укључивањем детета или више њих у редовне групе вртића.

Чланови Тима за инклузивно васпитање и образовање

Тим чине следећи запослени у предшколској установи: Лара Асентић, логопед-координатор тима за ИО, Јелена Павловић, психолог, Даница Бељић, педагог, васпитачи: Оливера Илић, Звездана Перић Ана Миодраговић, Љиљана Трошић, Маргарета Јаћимовић, Милица Бркић, Јелена Томић, Зорица Радујевић, Весна Трифуновић, мед.сестре васпитачи: Рада Крњинац, Љубица Радовић; представник Савета родитеља – Јелена Станојевић.

18.1. ПЛАН РАДА ТИМА ЗА ИНКЛУЗИВНО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Евидентирање деце са развојним сметњама	Стручни тим, васпитно особље	Током године
Мапирање социјалних партнера у имплементацији ИО и успостављање сарадње са установама, удружењима и појединцима у циљу унапређивања ИО	Директор, Пом. директора, стручни Тим.	IX
Праћење развоја и напредовања детета у току развоја вештина за „учење предложених мера“, развоја комуникације...	Васпитачи, родитељи, стручни тим.	IX и током године
Прикупљање података ради формирања неопходне документације за давање процене о потреби пружања одговарајуће подршке у образовању деце са сметњама у развоју као и за децу са посебним способностима.	Васпитачи, родитељи, стручни тим.	IX и током године
Анализа потреба детета за врстом образовне подршке 1. мере индивидуализације без писаног документа ИОП; 2.Израда ИОП-а са измењеним програмом (смањивање или проширивање програма)	Стручни тим	IX и током године
Израда плана мера индивидуализације за децу за коју је процењена као адекватна врста образовне подршке уз писану документацију на начин осмишљен од стране васпитача	Васпитачи, родитељи, стручни тим.	После извршене процене за врсту потребне подршке
Вредновање поступака, садржаја и примене ИОП-а	Стручни тим, Просветни саветник	У току стручног педагошког надзора
Одлука о наставку спровођења или престанку потребе за ИОП-ом на основу резултата вредновања уз сагласност Стручног тима и сагласност родитеља	Педагошки колегијум.	Током године IX-VI

19. ПЛАН И ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ

План и програм стручног усавршавања запослених засниван је на Закону о основама система васпитања и образовања, Закону о предшколском васпитању и образовању, Правилнику о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручног сарадника, Документу о вредновању сталног стручног усавршавања у ПУ „Бисери“ као и Развојном плану установе, где је један од циљева и подизање стручне компетенције запослених.

Планом стручног усавршавања обухваћен је ниво стручног усавршавања у установи и ван ње, односно у организацији других стручних установа, удружења и друго.

План стручног усавршавања обухвата усавршавање како васпитно-образовног особља, тако и руководећих органа, правно-рачуноводствене службе, запослених на превентивној здравственој заштити, исхрани и социјалној заштити деце.

Стручно усавршавање ће се одвијати кроз излагање на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања, приказе примера добре праксе, стручне књиге, приручника, дидактичког материјала, стручног чланка, са обавезном анализом и дискусијом, као и присуствовање стручним скуповима, семинарима, стручним посетама и екскурзијама, разменом искустава, праћење стручне литературе, законских прописа и аката.

Облици усавршавања у установи	Садржаји-Тема	Динамика	Учесници	Носиоци усавршавања
Прикази и предавања на Васпитно-образовном већу	1. Приказ обуке „Наставници/васпитачи као носиоци квалитетног образовања за сву децу“	XI	Чланови ВО већа	Лара Асентић, логопед, Бојана Ђукић, пом.директора
	2. Приказ пројекта: „Књига“	XI		Васпитачи: Ана Миодраговић, Марина Милетић
	4.Приказ Стручних сусрета стручних сарадника	II		Стручни сарадници
	5. Приказ вебинара: „Рано препознавање поремећаја говора и социјално-емоционалног развоја деце у јаслама и вртићима и практични приступи у раду“	IV		Васпитач: Јелена Томић Мед.сестра-васпитач: Гордана Јанковић
	6. Предавање: „Партнерства са породицом у Годинама узлета“ и искуства практичара	IV		Васпитач: Мануела Видаковић Мед.сестра-васпитач: Јасмина Ђорђевић

<p align="center">Прикази и предавања на Стручном активу васпитача</p>	<p>1. Приказ пројекта: „Папир,камен, маказе”-материјали</p>	XI		<p>Васпитачи: Ана Дракуловић, Звездана Перић</p>
	<p>2.Приказ Стручних сусрета васпитача</p>	XI		<p>Васпитачи учесници</p>
	<p>3. Предавање: „Сарадња са локалном заједницом у Годинама узлета“ и искуства практичара</p>	II	Чланови Актива васпитача	<p>Васпитач: Невена Стевановић, Снежана Васиљевић</p>
	<p>4.Приказ стручне посете кластер вртићу Младост у Чачку “ Учимо заједно у примени Основа програма ПВО Година узлета“.</p>	II		<p>Педагог: Даница Бељић Психолог: Јелена Павловић</p>
<p align="center">Прикази и предавања на Стручном активу медицинских сестара-васпитача</p>	<p>1. Приказ Стручних сусрета медицинских сестара</p>	XI		<p>Мед.сестра-васпитачи –учесници</p>
	<p>2.Приказ пројекта: „Чајанка”</p>	XI		<p>Мед.сестра-васпитач Ана Петровић Љубица Радовић</p>
	<p>3.Предавање: „Сарадња са локалном заједницом у Годинама узлета“и искуства практичара</p>	II	Чланови Актива мед. Сестара-васпитача	<p>Мед.сестра-васпитач: Сашка Радосављевић Кристина Живковић</p>
<p align="center">Извођење различитих облика васпитних активности</p>	<p>Извођење планиране ситуације учења</p>	XII		<p>Васпитачи: Тања Додић Тамара Глишић Зорица Јовановић</p>
	<p>Извођење планиране ситуације учења</p>	IV	Директор, Пом.директора, Стр. сарадници, Васпитачи, Мед.сестре-васпитачи	<p>Мед.сестре-васпитачи: Сања Гогић Александра Настић</p>

Облици усавршавања ван установе	Садржаји-Тема	Динамика	Учесници	Носиоци усавршавања
Стручни сусрети васпитача	- Размена искустава кроз предавања, радионице, постер презентацију	XII IV	Директор, Стр. сарадници, Васпитачи	Директор, Педагошки колегијум
Стручни сусрети медицинских сестара-васпитача	- Размена искустава кроз предавања, радионице, постер презентацију	XII IV	Директор, Стр. сарадници, Мед. сестре - васпитачи	Директор, Медицинске сестре-васпитачи, сарадници
Стручни сусрети стручних сарадника	- Размена искустава кроз предавања, радионице, постер презентацију	IX-VIII	Директор, Пом. директора, Стр.сарадници и	Стручни сарадници, директор, пом.директора
Сусрети директора	- Предавања, информације, практична упутства, разматрање законских предлога	IX-VIII	Директор, Пом. директора	Директор, пом.директора
Сусрети правника и рачуновођа	- Предавања, информације, практична упутства, разматрање законских предлога	IX-VIII	Радници у службама	Правно-рачуноводствена служба
Сусрети дијететичара, нутрициониста и радника на исхрани деце	- Предавања и нова достигнућа у исхрани деце у вртићу	IX-VIII	Дијететичар Радници у кухињи	Директор, Дијететичар. Радници у кухињи
Састанци и семинари у организацији стручних институција и ресорних министарстава	- Предавања, радионице, састанци, семинари из делатности установе	IX-VIII	Директор, Васпитачи, мед. сестре, Стр. сарадници, Остали запослени	Директор, Педагошки колегијум
Посете предшколским установама и присуствовање њиховим активностима	- Размена искустава кроз разговоре, присуствовање приредбама и манифестацијама	IX-VIII	Директор, Васпитачи, мед. сестре, Стр.сарадници и, Остали запослени	Директор, Педагошки колегијум
Стручно усавршавање у иностранству.	-Размена искустава и упознавање са новим облицима и начинима	V-VI	Сви запослени	Директор, Педагошки колегијум, Управни одбор,

	организације делатности предшколског Ви О, кроз разговоре и присуствовање приредбама и манифестацијама.			Стручни актив за развојно планирање
Стручна посета предшколској установи	-Размена искустава и упознавање са новим облицима и начинима организације делатности предшколског ВиО	IX-VIII	Сви запослени	Директор, Педагошки колегијум, Управни одбор, Стручни актив за развојно планирање
Семинар	Акредитовани семинари у складу са програмским и планским садржајима и финансијским могућностима	IX-VIII	Васпитачи и мед. сестре, стручни сарадници	Директор, Педагошки колегијум, Тим за стручно усавршавање
Праћење интернет страница за предшколце	-Учење и професионално оснаживање у дигиталном контексту -препоручени линкови -филмови са пројеката и материјали са стр.сусрета материјали о савременим педагошким приступима	IX-VIII	Васпитачи и мед. сестре, стручни сарадници, пом. директора, директор	Васпитачи и мед. сестре, стручни сарадници, пом. директора, директор

20. ЗАДАЦИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ОСНОВА ПРОГРАМА СОЦИЈАЛНОГ РАДА

- Пријем деце у установу и формирање васпитно-образовних група по утврђеном приоритету уз уважавање социјалних захтева.
- Информисање породице о правима деце на основне и проширене видове заштите деце.
- Информисање општине и других институција о социјалним потребама деце и могућностима њиховог збрињавања, као и о расељеној деци.
- Утврђивање потреба родитеља и деце за врстама и облицима рада.
- Учешће у активностима које доприносе социјализацији деце, стварању повољне атмосфере и постизању оптималних резултата у развоју деце.
- Ангажовање у сталном побољшању услова рада и стандарда деце и организовање различитих социјалних акција.
- Сарадња са стручним институцијама и рад на обезбеђивању помоћи деци погођеној неповољним приликама у сарадњи са стручним сарадницима, васпитачима и медицинским сестрама.

Основни садржаји рада: превентиван, социо-теоријски и саветодавни рад поводом посебних појава социјалних проблема и развојних потреба деце, анимација и организација социјално-хуманитарних активности заснованих на узајамности људи у помоћи и самопомоћи, организовање хуманитарних акција за децу из непотпуних и најугроженијих породица, за децу избеглица и тешко оболелу децу.

Социјални рад на нивоу васпитне групе

- Формирати васпитне групе на основу социјалних критеријума.
- Пратити социјалне индикације у сарадњи са васпитачима који поспешују или осујећују напредовање васпитне групе.
- Извршити процену социјалне структуре унутар сваке васпитне групе, евидентирати децу у стању социјалне потребе, организовати хуманитарне акције у складу са социјалним потребама и саветодавни рад са родитељима.
- Евидентирати број расељених лица (деце) у установи и према тој деци заузети одређени став у вези финансирања.

Рад са појединачним случајевима

- Предлагање и предузимање одговарајућих облика заштите и услуга социјалног рада за поједину децу која живе у неповољним условима.
- Сарадња са Центром за социјални рад у складу са законским прописима.
- Рад са целом породицом и сарадња са стручним институцијама и хуманитарним организацијама на обезбеђивању помоћи деци у стању социјалне потребе.

Програмом социјалног рада у установи обезбедиће се помоћ породици у остваривању њених функција и превенција социјалних проблема у најранијем узрасту. Реализација ових садржаја биће тимска.

21. ЗАДАЦИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ОСНОВА ПРОГРАМА ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Основни задаци и садржаји рада Програма превентивне и здравствене заштите, планирају се према Основама програма превентивне и здравствене заштите у предшколским установама.

Полазећи од тога, планирају се следећи задаци:

1. Формирање здравих навика код деце и здравствено образовање родитеља у вези са тим, као битан предуслов за очување и унапређење здравља, основни су задатак и приоритетни садржај рада у спровођењу превентивне здравствене заштите. Овим активностима обухватају се:

- Одржавање личне хигијене (хигијена лица, руку, уста, зуба, коже)
- Употреба тоалета, одеће, обуће
- Правилна исхрана (квалитет, квантитет и начин исхране)

2. Дневна контрола здравственог стања детета обухвата:

- Кратак разговор са родитељима ради узимања података о општем здравственом стању детета
- Увид у општи изглед, односно стање детета на основу посматрања
- Преглед косе, коже и видљиве слузокоже (очи, нос, усна дупља и грло без шпатуле)
- Увид у чистоћу одеће, обуће и личног веша
- Мерење телесне температуре код сваког детета сумњивог на почетак болести уз обавезну изолацију оболелог детета и обавештења родитеља ради преузимања детета

3. Периодична контрола раста и развоја детета врши се:

- Мерење висине и телесне тежине, четири пута годишње (октобар, децембар, фебруар, април)
- Оценом психомоторног развоја на основу стандарда за одговарајући узраст и понашање детета за време храњења, игре, неге, одмора.

4. Дневна, месечна и годишња контрола хигијенско-епидемиолошких услова обухвата:

- Хигијенску исправност и начин припремања, допремања, сервирања и квалитет хране (хигијена кухињског блока, посуђа и инвентара, хигијена санитарних просторија, уређаја и хигијенска исправност воде за пиће и лична хигијена особља. Систематски прегледи особља у сарадњи са ЗЗЈЗ
- Одржавање чистоће, температуре, влаге, проветрености и осетљивости простора

5. Континуирана сарадња са Дечјим динспанзером укључиваће посете педијатра вртићима, праћење здравствено-хигијенских услова, праћење епидемиолошке ситуације здравствено стање деце превентивне мере и саветодавни рад. Координатори сарадње су сестре на превентивној здравственој заштити.

6. Континуирана сарадња са Стоматолошком службом Дома здравља обухвата посете стоматолога вртићима, систематске прегледе, превентивни и саветодавни рад, као и заједничку акцију „Недеља здравих зуба“ у сарадњи са Заводом за заштиту здравља. Координатори сарадње су превентивне сестре.

7. Континуирана сарадња са епидемиолошком службом и примењивање свих упустава везаних за актуелну здравствену проблематику.

8. Вођење медицинске документације и евиденције (здравствени лист и здравствени картон).

21.1. Оперативни задаци превентивних сестара на реализацији садржаја превентивно-здравствене заштите

Активност	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
Формирање навика код деце (одржавање личне хигијене, употреба тоалета, осамостављивање у облачењу и свлачењу, исхрана)	- Кроз редовне активности - Кроз активност - „Правилном исхраном до здравља”	Превентивне сестре, Васпитачи, Мед.сестре-васпитачи, Родитељи	септембар-август
Контрола здравственог стања детета: -Увид у опште стање детета на основу посматрања (преглед косе, коже, видљиве слузокоже) и у чистоћу одеће и обуће - Мерење телесне температуре код сваког детета сумњивог на почетак болести	- Изолација оболелог детета, посматрање, мерење телесне температуре и раскомоћивање по потреби, обавештавање родитеља	Превентивне сестре у сарадњи са васпитачима и мед.сестрама-васпитачима	По потреби септембар-август
Дневна, месечна и годишња контрола хигијенско-епидемиолошких услова: хигијенска исправност и начини припремања, допремања и сервирања хране као и квалитет хране, одржавање чистоће	- Увидом у одржавање хигијене - Одржавање интерних и индивидуалних састанка у вези рада сервирки, спремачица и васпитног особља	Превентивне сестре у сарадњи са главним васпитачем, дијететичарем и помоћним особљем	Свакодневно
Периодична контрола раста и развоја детета	Мерење телесне висине и тежине деце у свим узрастним групама	Превентивне сестре	X, XII, II, IV
Организовање санитарних прегледа особља	Санитарни прегледи у вртићима	Превентивне сестре у сарадњи са ЗЗЈЗ	IX, III
Континуирана сарадња са Дечијим диспанзером	- Посете педијатра вртићима, праћење здравствено-хигијенских услова - Превентивне мере и саветодавни рад	Превентивне сестре и лекари-педијатри из Дечијег диспанзера	септембар-август
Континуирана сарадња са Стоматолошком службом Дома здравља	- Посета стоматолога вртићима по узрастним груп. - Превентивно саветодавни рад - Заједничка акција "Недеља здравих зуба" где се обрађује актуелна тема	Стоматолог Превентивне сестре	

Праћење дистрибуције хране, дезинфекције прибора, правилног сервирања (распоређивање хране), културног узимања хране	Свакодневно праћење и саветодавни рад	Превентивне сестре Сервирке	Свакодневно
Активности током <i>Месеца правилне исхране</i>	-Здравствено васпитни рад предавања др Весне Крстић -Ликовни радови -Изложба	Превентивне сестре, васпитачи, мед. сестре-васп, дијететичар, лекар	X
Активности током <i>Недеље оралне хигијене</i>	-Здравствено васпитни рад (предавања) Посета стоматолога -Ликовни радови -Изложба	Превентивне сестре, васпитачи, мед. сестре-васп, деčји стоматолози	V
Континуирана сарадња са епидемиолошком службом Д.Здравља и превентивном службом Д.Здравља	-Примењивање свих упутстава везаних за актуелне здравствене проблеме -Физичке активности -Предавања	Превентивне сестре, васпитачи, мед. сестре-васп, лекари Д.Здравља	септембар-август
Едукација родитеља и особља	- Родитељски састанак: Превентивно-здравствена заштита у вртићу - Пано за родитеље - Краћи разговор са родитељима о здравственом стању деце уз сарадњу са васпитачима и мед. сестрама-васпитачима	Превентивне сестре Психолог Васпитачи, Мед. сестре-васпитачи	септембар-август
Стручно усавршавање	Присуство Стр. активима мед. сестара, В-О већу, учешће на семинарима, похађање акредитованих семинара, размена искуства и сарадња са колегама у в-о систему	Превентивне сестре	септембар-август
Вођење медицинске документације и евиденција	- Спискови деце - Евиденција повреда - Евиденција промена Здравственог стања и понашања деце	Превентивна сестра у сарадњи са васпитачима, мед. сестрама васпитачима и психологом	септембар-август

22. ПРОГРАМ ИСХРАНЕ ДЕЦЕ

При планирању исхране деце у вртићу треба имати у виду најзначајније карактеристике ове узрасне групе, а то су велики интензитет раста и врло велика физичка активност.

Кључни моменат у планирању јеловника представља одређивање намирница које треба да обезбеде физиолошке потребе градивних материја - беланчевина и заштитних материја - минерала и витамина.

У овој години организована, односно, нормирана и стручно вођена исхрана је гаранција да ће дете добити количину хране која по саставу одговара његовим потребама.

Обзиром да дете проведе 10 часова у нашем објекту, подразумева се да за то време треба да добије највећи део хране (70-75 %) распоређених у три оброка.

Нормативи исхране деце у предшколским установама одређују се на основу следећих елемената и то су, уједно, и приоритетни задаци:

- Да у предшколској установи бораве деца од 1 до 7 година старости,
- Да су деца према узрасту и према својим психофизичким карактеристикама груписана у узрасне групе за које је посебно одређен режим живота и рада, а у складу са тим и исхрана,
- Да је исхрана подељена у три оброка сразмерно дужини боравка у установи (доручак, ручак, ужина са правилним временским размаком и правилним процентуалним учешћем),
- Да се потребе за енергетским вредностима оброка и потребе за хранљивим и заштитним материјама формирају на основу физиолошких захтева дечјег организма,
- Да се прехранбене потребе деце која бораве у предшколским установама одређују на бази задовољења 75% укупних дневних енергетских потреба и задовољавања 90% дневних потреба у анималним протеинима, минералима и витаминима,
- Поштовање принципа правилне исхране, а који се исказује кроз конкретне вредности у оквиру норматива.

Редовни задаци за ову годину су:

- континуирано праћење исхране деце,
- састављање сезонских јеловника,
- свакодневно планирање намирница на основу норматива и јеловника,
- организација послова исхране и планирање намирница за наредни период,
- праћење хигијене и дистрибуције хране,
- слање узорака на анализу стручној хигијенско-епидемиолошкој служби Дома здравља у Трстенику,
- сарадња са руководиоцима, стручним сарадницима, лекарима и другим службама
- реализација исхране према обради магацинских листа и др.

Превасходни задатак у наредној години је навикавање деце на правилну исхрану и значај појединих намирница за њихов организам. Исхрана деце у овој години организоваће се тимским радом.

23. ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА РАДА

За праћење реализације Годишњег плана рада установе и степена остварености задужене су следеће службе: директор, помоћник директора, правно-рачуноводствена служба, стручни сарадници, васпитачи и медицинске сестре у васпитним групама, медицинске сестре на превентивној здравственој заштити, дијететичар, руководиоци актива и тимова, комисија за КЈД и друге комисије које оснивају стручни органи. Планови рада ових служби су дати у претходном делу плана, а начин реализације и евиденције службе врше појединачно.

У планирању и остваривању циљева и задатака васпитно-образовног рада, неге и превентивне здравствене и социјалне заштите, укључени су директор, стручни сарадници, главни васпитач, васпитачи и медицинске сестре. Праћење се врши кроз педагошко инструктивни рад, психолошко-инструктивни рад и непосредан увид у рад са децом кроз извештаје, посматрања, дискусије на састанцима.

Реализацију финансијског дела годишњег плана рада прати директор и служба рачуноводства свакодневним увидом у финансијско пословање, израдом планова и извештаја, сарадњом са оснивачем, родитељима и органом управљања.

Секретар и директор прате реализацију програма који се односи на примену нормативних аката, примену прописа из области радних односа, прате реализацију програма заштите деце и безбедности и заштите здравља на раду запослених, реализују сарадњу са надлежним инспекцијским службама, поступају по инспекцијским налазима.

Реализацију програма прате родитељи кроз савете родитеља и друге облике сарадње. О праћењу реализације програма води се евиденција од стране васпитача, медицинских сестара, комисија и стручних служби.

23.1. План праћења реализације Годишњег плана рада

Област праћења	Начин праћења	Носиоци активности	Време
Реализација Развојног плана	- Увид у документацију, - Анализа на Активу	Стручни актив за развојно планирање, Директор	XII, VI, VIII
Васпитно-образовни рад са децом узраста од 1 године до поласка у школу	- Увид у непосредан В-О рад -Увид у педагошку документацију (тематски-пројектни портфолио, књига података и евиденције о деци и породици, евиденција и педагошка документација у различитим облицима и програмима ВО рада)	Директор, Пом.директора, Стручни сарадници	II, VIII
Сарадња са породицом	-Увид у непосредан В-О рад -Увид у педагошку документацију (тематски-пројектни портфолио, књига података и евиденције о деци и породици)	Васпитачи, Мед.сестре-васпитачи, Стручни сарадници, Пом.директора	II, VI

Сарадња са локалном заједницом	-Увид у непосредан В-О рад -Увид у педагошку документацију	Директор, Стручни сарадници Пом.директора	II, VI
Културне и јавне манифестације	- Анализа садржаја - Непосредно праћење - Увид у документацију - Интервју	Директор, Комисија за КЈД, Васпитачи	II, VI
Програм рада стручних органа и Тимова	- Непосредно праћење - Извештаји - Записници - Аудио записи	Директор, Руководиоци, координатори тимова	IX, II, VI
Остваривање програма заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	-непосредан увид у документацију -анализа	Директор, Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, Стручни органи	II, VIII
Праћење реализације програма стручног усавршавања	-непосредан увид у документацију и евиденцију -анализе	Директор, Стручни сарадници , Пом.директора Педагошки колегијум, Стручни органи	XI, II, VI
Праћење реализације програма инклузивног васпитања и образовања	-непосредан увид у документацију -анализа	Директор, Тим за инклузивно ВиО, Стручни органи	II, VIII
Програм превентивне здравствене заштите	-непосредан увид у реализацију активности -увид у документацију о реализацији активности -документација о здравственом стању и напредовању деце у развоју	Директор, Мед.сестре на превентивној здравственој заштити, мед. сестре, стручни активи и органи	II, VIII,
Програм исхране деце	-непосредно праћење исхране деце	дијететичар,васпитачи, мед. сестре-васпитачи, мед.сестре на превентивној здравственој заштити,	IX-VIII
Унапређивање услова за остваривање делатности	-непосредан увид -увид у документацију и евиденцију	Директор	II, IX
Финансирање установе	-увид у документацију (извештаји и анализе)	Директор, служба рачуноводства, орган управљања	III,IV,VII,X

24. ФИНАНСИРАЊЕ УСТАНОВЕ

Предшколска установа „Бисери“ у Трстенику за реализацију Годишњег плана рада остварује финансијска средства на следећи начин: 80% од просечне економске цене по детету обезбеђује оснивач Општина Трстеник, а 20% просечне цене по детету се остварује од родитеља. Део средстава за реализацију припремног предшколског програма за децу годину дана пред полазак у школу установа остварује као приход од Републике који се преноси на рачун оснивача. Законом о основама система образовања и васпитања у буџету локалне самоуправе обезбеђују се средства за:

- Плате, додатке и накнаду запослених;
- Социјалне доприносе на терет послодавца;
- Социјална давања запосленима;
- Накнаду трошкова за запослене;
- Награде запосленима и ост. пос. расходе;
- Сталне трошкове;
- Трошкове путовања;
- Услуге по уговору;
- Специјализоване услуге-услуге по уговору;
- Текуће поправке и одржавање;
- Материјал;
- Остале донације и трансфере;
- Порезе, таксе и казне;
- Зграде и грађевинске објекте;
- Машине и опрему.

Установа учешћем родитеља деце и донатора обезбеђује средства за виши квалитет и побољшање услова васпитања и образовања у погледу опреме и других средстава за остваривање програма, која се такође уплаћују на евиденциони рачун оснивача.

Начине финансирања и трошења средстава Установа утврђује финансијским планом (линијски буџет) у складу са потребама и приоритетима. Поред овог плана, Законом о буџетском систему, почев од 2015. године, прописано је увођење програмског модела буџета Установе уз поштовање најбоље праксе у погледу транспарентности и контроле јавне потрошње. Унапређење буџетског процеса је део шире реформе управљања јавним финансијама, која ставља нагласак на утврђивање приоритета и оптимизацију потрошње у циљу подстицања привредног раста и ефикасног пружања квалитетних услуга. Линијски буџет, који је усредсређен на расходе на основу економске класификације (нпр. Плате, робе и услуге итд.), претежно преко функционалне класификације омогућава препознавање надлежности корисника буџета, док програмски буџет, с друге стране, класификује расходе и издатке према уже дефинисаним надлежностима и мерама корисника буџета, односно, приказује у које конкретне сврхе се средства троше и какви резултати се остварују.

Уређивањем система набавки роба и услуга очекују се уштеде у трошењу буџетских средстава кроз конкурентност добављача. Очекиване значајне законодавне промене у области рада и пословања условљавају нову интерну нормативну регулативу, што је и прилика да се регулишу и питања која интерним актима нису била регулисана.

Програмом реформи управљања јавним финансијама, који је усвојила Влада републике Србије предвиђен је прелазак рачуноводства са готовинске на обрачунску основу, а за то је потребно:

- ревидирање регулаторног оквира и усклађивање са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор;
- усклађивање и унапређење рачуноводствених решења, као и информационо технолошких система ради подршке обрачунском рачуноводству;
- обезбеђивање изградње капацитета за прелазак на обрачунско рачуноводство.

Осавремењавање и унапређење информационог система, његова свеобухватност и техничка подршка изискују нове трошкове финансирања, али треба да донесе и уштеде, кроз тачну и правовремену информацију, повећану наплату потраживања и камаћење неуредних платиша.

Трстеник,

Септембар, 2023. год.

Председник Управног одбора

САДРЖАЈ

1. УВОД	5
1.1. Стање и ниво развијености делатности ПУ.....	5
1.2. Основни проблеми који су изражени у остваривању делатности ПУ.....	6
2. ПОТРЕБЕ ПОРОДИЦЕ И ДЕЦЕ У ОПШТИНИ	7
2.1. Укупан број деце у општини по узрасту	7
2.2. Начин сагледавања потреба породице.....	7
3. МАТЕРИЈАЛНО-ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ	8
3.1. Преглед наменски грађених објеката за децу.....	8
3.2. Преглед депанданса предшколске установе.....	9
3.3. Објекти за припрему хране	10
3.4. Објекти за одмор и рекреацију	10
3.5. Стање опремљености	11
4. ЗАДАЦИ НА УНАПРЕЂИВАЊУ УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ	14
4.1. Инвестиционо одржавање, уређење и адаптација објеката и дворишта.....	14
4.2. Поправка и набавка опреме и средстава	15
4.3. Набавка и израда дидактичког материјала	16
4.4. План развојних активности за текућу радну годину	17
5. ОБЛИЦИ РАДА СА ДЕЦОМ	22
5.1. Табеларни приказ целодневног и полудневног борава	22
5.2. Различити програми и облици рада.....	23
5.3. Деца у предшколском васпитању и образовању према различитим показатељима	24
5.4. Обухват деце из осетљивих група на нивоу установе.....	24
6. ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА	25
6.1. Начин рада установе	25
6.1.1. Годишњи одмор	25
6.2. Радно време установе.....	26
7. КАДРОВСКИ УСЛОВИ РАДА	27
7.1. Преглед броја запослених према профилима стручности	27
7.2. Структура 40-часовне радне недеље за запослене у установи.....	28
7.3. Кадровска структура запослених.....	31
7.4. Распоред рада радника у васпитно-образовном раду	35
8. ЗАДАЦИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА	39
8.1. Васпитно-образовни рад са децом узраста од једне године до поласка у школу	39

8.2.План адаптације деце узраста од три до шест и по година.....	40
8.3.Оријентациони распоред дневних активности.....	47
8.4. Различити програми и облици рада које остварује установа	49
8.4.1. Повремени програми	59
9.САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ.....	62
9.1.План сарадње са породицом.....	63
10.САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ.....	65
10.1.План сарадње са локалном заједницом.....	66
10.2.Сарадња са основном школом.....	67
10.3.План сарадње са основном школом.....	68
11.ПЛАН ХОРИЗОНТАЛНОГ ШИРЕЊА НОВИХ ОСНОВА ПРОГРАМА.....	69
12.КУЛТУРНЕ И ЈАВНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ.....	72
13.ПЛАН РАДА СТРУЧНИХ ОРГАНА.....	74
13.1.План рада педагошког колегијума	74
13.2.План рада колегијума установе	76
13.3.План рада Васпитно-образовног већа	77
13.4. План рада Стручног актива васпитача.....	79
13.5.План рада Стручног актива медицинских сестара-васпитача	80
13.6.План рада Стручног актива за развојно планирање	81
13.7. План рада Тима за обезбеђивање квалитета рада и развој установе	82
13.8. План рада Тима за професионални развој запослених	84
13.9. План рада Тима ментора и приправника	85
13.10.План рада Тима за кризне интервенције	86
13.11. План рада Тима за информационо-комуникационе технологије	88
13.12. Радне групе	89
14.ПЛАНОВИ РАДА РУКОВОДЕЋИХ ОРГАНА И ОРГАНА УПРАВЉАЊА	91
14.1. План рада Управног одбора.....	91
14.2. План рада Савета родитеља.....	93
14.3.План рада директора	95
14.4. План рада помоћника директора	96
15.ПЛАН И ПОГРАМ РАДА СТРУЧНИХ САРАДНИКА И САРАДНИКА.....	97
15.1.Заједнички послови стручних сарадника.....	98
15.2 Специфични послови стручних сарадника	104
15.3. План рада библиотекара	106
16. САМОВРЕДНОВАЊЕ РАДА УСТАНОВЕ.....	107
16.1. План рада Тима за самовредновање	107
16.2.Акциони план унапређивања области квалитета: ВАСПИТНО ОБРАЗОВНИ РАД.....	109
16.3.План самовредновања за област калитета: УПРАВЉАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА.....	111
17.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ	113

18.ИНКЛУЗИВНО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ.....	128
18.1.План рада тима за инклузивно васпитање и образовање	128
19.ПЛАН И ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ	129
20.ЗАДАЦИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ОСНОВА ПРОГРАМА СОЦИЈАЛНОГ РАДА	133
21.ЗАДАЦИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ОСНОВА ПРОГРАМА ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	134
21.1.Оперативни задаци превентивних сестара на реализацији садржаја превентивно –здравствене заштите.....	135
22.ПРОГРАМ ИСХРАНЕ ДЕЦЕ	137
23. ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА РАДА.....	138
23.1. План праћења реализације Годишњег плана рада	138
24.ФИНАНСИРАЊЕ УСТАНОВЕ.....	140